

Naročnina

za državo SHS:
na mesec Din 20
za pol leta 120
za celo leto 240

za inozemstvo:
mesečno Din 30

Sobotna izdaja:
celoletno
v Jugoslaviji Din 40
v inozemstvu 60

SLOVENEK

Cene inseratov:

Enostolpna pešna vrata
malih oglasov po Din 1.50 in
Din 2.—, večji oglas nad
45 mm višine po Din 2.50,
veliki po Din 3.— in 4.—,
oglas v uredniškem delu
vrata po Din 6.—.

Pri večjem naročilu popust.

Izhaja vsak dan izvenredno
ponedeljka in dneva po
prazniku ob 4. uri jutraj.

Poština plačana v polovici.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici 6/III. Rokopis
se ne vračajo; nevrakirana pisma se ne spre-
jemajo. Uredništvo, telefon 36, upravništvo 328.

Političen list za slovenski narod.

Uprava je v Kopitarjevi ulici 6. Čekovni račun:
Ljubljana 10.650 in 10.549 (za inserate) Sara-
jevo 7.563, Zagreb 39.011, Praga in Dunaj 24.797.

Prazniki.

Ko zableste na naših pokopališčih
sredi aster in krizantem neštevne lučice,
ne prevzame samo našega srca tista mila
otožnost, ki je lastna temu dnevu, marveč
se zbudi tudi misel na eno najvažnejših
dejstev, ki vodi življenje celokupnega
krščanskega človeštva. To je ideja nepo-
rusljive vezi med mrtvimi in živimi, očeti
in sinovi, preteklostjo in sedanjostjo ter
bodočnostjo — vezi, ki je globoko moral-
nega značaja in se snuje na največjih soci-
alnih čednostih: pieteti, spoštovanju, zve-
stobi, brez katerih ni prave omike, ni
zgodovine in ni moralnega napredka.

Zavest skupnosti, ki prihaja do naj-
močnejšega izraza na dan, ko se spomi-
njamo svojih pokojnikov, je najzlahnejši
plod na drevesu krščanske izomike. Kajti
ona objema v čustvu spoštljive ljubezni
naše krvne sorodnike, člane lastnega na-
roda, kot del celokupnega človeštva, ki je
v vsej svoji raznolikosti ustvarjeno od
enega Boga, ki je vsem enako oče. Ona
sloni nadalje na trdni veri v neumrjo-
čnost vsake duše, pa tudi v prevstvarjenje
vsakega telesa, ki vstane nekdanj iz groba
v večno slavo z Bogom ali pa v večno ka-
zen. Katoliška skupnost traja preko smrti
večno, ker obsega vse duše od začetka
vekov do zadnje, trpečo cerkev v vicah,
borečo se cerkev na zemlji, zmagoslavno
cerkev v nebesih. In v tem obstoja tisti
neodoljivi čar praznikov Vseh svetih in
Vernih duš v vicah, da na dnu vse otož-
nosti živi radostna misel o vstajenju vseh
in večnem življenju, o svidenju nekdanj tam
gori pri Očetu luči.

Praznik vernih duš je nekaj specifič-
no katoliškega in le v tej cerkvi se s po-
sebno veličastno resnobo obhaja. V tej
cerkvi se je tudi spesnil strašni in ob-
nem tolažljivi, nedosežni Dies irae To-
maža da Čelano, ki nam odkriva največje
resnice krščanskega moralnega vesoljstva:
da smo za vsako svoje zavestno dejanje
odgovorni, da ne živimo in ne delamo,
bodisi dobro bodisi zlo, samo zase, ampak
tudi za druge, da svojo moralno dedščino
zapuščamo vsem bodočim rodovom, da bo
vsako zlo dejanje maščevano, da bo prišel
dan plačila za dobre in za slabe, bogate
in revne, mogočne in slabotne. Praznik
vernih duš pove katoliškemu ljudstvu s
svojim bogoslužjem, molitvami in obredi
več nego mu more dati katerakoli druga
šola; ta dan vzgaja z vsem, kar Cerkev
govori po njem, k čustvu najtrdnjše so-
cialne skupnosti, spoštovanju prednikov,
pa k moralni resnobi, ki izvira iz prepri-
čanja, da ne umrjemo ne mi ne naša dela,
ter da bomo enkrat vsi skupaj stali pred
božjim sodnim stolom. Je pa tudi dan naj-
večje tolažbe, ko se vsak, ki veruje v Kri-
sta, zaveda, da ne bo umrl vekomaj.

Spričo sedanjih razrvanih političnih
in socialnih razmer zlasti v naši domovini
so nam ti praznični dnevi še posebno re-
sen in velik opomin, ki nas bo vse jako
drago stal, ako ga bomo še dalje prezirali.
Dnevi najgloblje pietete do vseh, ki so
pred nami za nas delali in trpeli, nam kli-
čejo v spomin dolžnost, da to delo nade-
lujemo na tistih trdnih in večno resničnih
temeljih, na katerih so naši očete gra-
dili: na globoki krščanski veri in pošte-
nosti. Ako se ne zida napredek bodočnosti
na tem fundamentu, je zastoj svoboda, je
zastoj zedinjenje, je zastoj zunanja sila,
sta zastoj meč in kri. Edino pravo edin-
stvo je notranje edinstvo, tega pa ni,
kjer so izginile največje družabne moral-
ne čednosti, pravicoljubnost, nepodkupljiv-
ost, zvestoba, medsebojno spoštovanje,
odkritosrčnost, poštenost... Tega nas
opominjajo te dni naši pokojniki.

RADIKALSKA SAMOOBTOŽBA.

Belgrad, 31. okt. (Izv.) Minister dr.
Spaho je danes obširno odgovoril na ob-
tožbo, ki so jo proti njemu dvignili bosan-
ski radikali. Iz je obtožbe je razvidno, da
je za vsa dejanja, za katera je obtožen, od-
govoren dr. Laza Marković, bivši pravosod-
ni minister, in da so pri nacionalizaciji to-
varne v Jajcu angažirani predvsem pod-
pisniki te obtožbe Kobasica, ki ima večino
delnic te družbe, in drugi.

Po angleških volitvah.

ŠTEVILO KONSERVATIVNIH VOLIVCEV NARASLO ZA 2 MILIJONA, DELAV- SKIH ZA 1 MILIJON.

London, 31. okt. (Izv.) Zanimivo je
število za posamezne stranke oddanih
glasov pri zadnjih volitvah v Angliji. Do-
bili so: Konservativci 7,598.000 (lansko
leto 5,404.000), Delavska stranka 5,502.000
(lansko leto 4,506.000), Liberalci 3,105.000
(lansko leto 4,244.000), Komunisti 56.000.

London, 31. oktobra. (Izv.) Po najno-
vejših podatkih so dobili konservativci
402 mandata, Delavska stranka 157 man-
datov, liberalci 41 mandatov in neodvisni
4 mandate.

London, 31. oktobra. (Izv.) Mac Do-
nald in Asquith sta se danes vrnila v
London. Na kolodvoru so jih pričakovali
njihovi ožji politični prijatelji. Mac Do-

nald je v svojem pozdravnem govoru re-
kel, da je število za Delavsko stranko od-
danih glasov tako naraslo, da se pred
enim letom ne bi bil nihče upal o tem niti
senjati. To je dobro znamenje za bodoč-
nost. — Poraz Delavske stranke pripisu-
jejo listi večinoma Mac Donaldovi politiki
napram Rusiji in pa okolnosti, da vlada
ni ničesar mogla napraviti proti draginji
in proti brezposelnosti. — Liberalni listi
tolajajo svoje pristaše z upanjem na bolj-
šo bodočnost.

London, 31. oktobra. (Izv.) (Prihod-
nje seja kabineta se vrši v torek. Vlada
ne bo takoj odstopila.

Timotijević — Pašić.

RADIKALI ZAVLAČUJEJO SVOJ ODGOVOR PO ODGOVORU JUGOSLOVAN- SKEGA KLUBA TIMOTIJEVIĆU.

Belgrad, 31. oktobra. (Izv.) Mora se
priznati, da se je Timotijević v sedanjem
težkem in zamotanem položaju izkazal za
bolj večjega politika kakor so ga smatrali
dosedaj. Kako mišljenje je dosedaj o njem
vladalo, smo dovolj obširno javili. Mislijo,
da je Timotijević postal politik radi tega,
da si dvigne svojo advokatsko klientelo,
kar se mu je posrečilo v veliki meri, kajti
njegove intervencije kot advokata so znane
in niso ravno malenkostne. Kot predesti-
nirani homo regius pa se je pokazal zelo
okretnega. Otipava sedaj tu, sedaj tam, voha
in gleda, ne da bi se izdal in pokazal pravo
barvo. Če to dela po lastni iniciativi, je
to vredno pohvale, mora se pa obsoditi, če
dela po navodilih Pašićevih, kar se smatra
kot sigurno.

Danes je stal položaj v znamenju od-
govora Jugosl. kluba. Čim je Timotijević
dobil temeljiti odgovor Jugosl. kluba, ki
ga priobčujemo na drugem mestu, se je z
njim takoj podal k Pašiću. To njegovo po-
svetovanje s Pašićem je oficijelno in se je
zdelo pretirano, kajti Timotijević kot man-
datar krone mora stopiti v stik z oficijel-
nimi voditelji posameznih klubov in
to je že storil, ko se je razgovarjal z Gju-
ričićem. Zato se je ta njegov korak precej
komentiral. Kaj sta Pašić in Timotijević
govorila, ostane med njima. V časnikar-
skih krogih, ki se po svoji nalogi in naj-
bolj po pravici zanimajo za take intimne
razgovore, tolmačijo ta razgovor na toza-
devne izjave Timotijevićeve takole:

Odgovor Jugosl. kluba je jase. Iz nje-
ga sledi davno znano dejstvo, da je Jugosl.
klub, kakor tudi ožji blok stal vedno na
stališču, da se mora voditi politika iskren-
nega sporazuma med SHS, da morajo biti
pod zakonom vsi enaki, da mora v državi
vladati enakopravnost in red, vsled česar
je v prvi vrsti potrebno, da se koristolovci
na državni račun in korupcionisti dr. Laza
Marković in drugi izločijo iz javnega živ-
ljenja sploh in iz odločilnih mest posebej.
Tak odgovor Pašiću ne more biti ravno
prijeten. Postavljen je v neprijeten položaj,
da mora o vsem tem izreči iskrene besede
enkrat tudi on in to kot politik v opoziciji,
kjer se ne more in se ne sme skrivati za
zakon, ki ga je sicer kot vsemogočen vladar
lahko tolmačil kakor ga je hotel. Trdi
se, da je Pašić zelo ostro prijel Timoti-
jevića, zakaj ni od bloka zahteval odločiv-
nega odgovora za ali proti. Ker pa je bilo
stanje že tako, se je tudi Pašić skrnil za
klub in sklical sejo radikalnega kluba za
nedeljo, da bi še-le potem mogel dati to-
čen odgovor na vprašanje Jugosl. kluba.

S tem se je rešitev o Timotijevićeve
mandatu preložila na nedeljo. Dasi ravno
je za jutri sklicana seja Jugosl. musliman-
skega kluba, ni pričakovati posebne sen-
zacije. Jasno je, da bo muslimanski klub
v principu pristal na koncentracijo pod
znanimi pogoji in da bo tudi on zahteval
javnostva za izvršitev takega programa. Ta-
ko moramo še čakati in Kosta Timotijević
bo prespal še dve ali tri noči v sladki na-
di, da postane predsednik vlade države
Srbov, Hrvatov in Slovencev

Odgovor Jugosl. kluba.

Belgrad, 31. okt. (Izv.) Davi je pri-
spela sem večina poslancev Jugosl. kluba.
Takoj po prihodu dopoldne še so se
sešli v Jugoslovanskem klubu. Na ta se-
stank gledajo vsi politični krogi z veli-
kim zanimanjem, ker je odločen v seda-
nji krizi. Seja, ki se je vršila do 12. ure,
je potekla mirno. Poročilo načelnika dr.
Korošca je bilo sprejeto z odobravanjem.
Po debati je bilo sestavljeno pismo kot
odgovor Kosti Timotijeviću kot manda-
tarju krone. To pismo se glasi:

»Velečenjeni gospod! Jugoslovanski
klub je imel danes 31. okt. sejo, na kateri
se je razpravljalo o Vašem mandatu za
sestavo nove vlade.

Toda blagovolite oprostiti, klub še ni
mogel končnoveljavno sklepati, ker mu
njegov predsednik, ki je z Vami razprav-
ljal, ni mogel odgovoriti na vprašanje, ali
so radikali voljni podpirati vlado z Vašim
programom in pod katerimi pogoji so to
voljni storiti.

Velečenjeni gospod! Mislimo, da je
naše vprašanje popolnoma opravičeno,
ker se radikalna stranka — lojalno pri-
znavamo izjeme — dosedaj v svoji celo-
kupnosti že ni javno izrekla za dosedanje
politiko sporazuma, reda, zakona in borbe
proti korupciji, kakor jo je vodila Davi-
dovićeva vlada in katera politika se mora
nadaljevati.

Jugoslovanski klub ostane zbran, do-
kler ne dobi od Vas, velečenjeni gospod,
zapronega odgovora.

Sprejmite tudi ob tej priliki izraz na-
šega spoštovanja.

Belgrad, 31. oktobra 1924.

Za Jugoslovanski klub:
Dr. A. Korošec.

Ta pismeni odgovor je bil takoj po
seji izroččen g. Timotijeviću in sicer je pismo
g. Timotijeviću izročil osebno poslanec
Kremžar.

KORAKI G. TIMOTIJEVIĆA.

Belgrad, 31. okt. (Izv.) Timotijević kot
mandatar krone je danes dopoldne čakal
na odgovor Jugoslovanskega kluba in zato
v razpletu položaja v smeri ustvarjanja
mandata ni podzvel nobenih novih korakov,
dokler mu okrog 12. ni bil izroččen
pismeni odgovor Jugoslovanskega kluba.
Nato se je podal k Pašiću, od njega pa je
odšel v predsedništvo narodne skupščine,
kjer se je sestel z Jovanovićem. Na pred-
večer je odšel v predsedništvo narodne
skupščine in tukaj obvestil zbrane vodi-
telje o dozedanjem uspehu, oziroma ne-
uspehu.

PLOD NERVOZNE FANTAZIJE.

Belgrad, 31. okt. (Izv.) V tej dolgo-
trajni krizi, ki postaja skrajno dolgočasna,
pograbbijo politični krogi vsako kost in go-
dajo na njej, dokler ni povsem izgledana.
Veliko važnost so pripisovali sestanku dr.
Korošca z Lj. Jovanovićem. Oba voditelja
sta se sestala popoldne in se dalje časa
zadrževala v intimnem razgovoru. Ta se-
stank se gleda kot neka senzacija, kot ne-

kaj posebnega in napovedujejo se vse mo-
goče in nemogoče spremembe in kombina-
cije. Vlada mišljenje, da pomeni ta sesta-
nek popolni neuspeh Timotijevićeve akci-
je, katere usoda da je zapečatena. Trdijo,
da sta se oba voditelja razgovarjala o novi
etapi in o novi obliki in značaju, ki bi mor-
al nastopiti po Timotijevićeve neuspehu.
Fantastične vesti, ki so se o tem prenašale,
so prenehale z dr. Koroščevo izjavo. Vaš
dopisnik se je z njim o tej stvari razgo-
varjal in ga prosil za obvestilo. Dobil je
precizen in točen odgovor, da je bil to med
političnimi običajen razgovor, in da sta Jova-
nović in dr. Korošec razpravljala splošno
o političnem položaju.

DAVIDOVIĆ V AVDIENCI.

Belgrad, 31. okt. (Izv.) Danes dopol-
dne je bil v avdienci Ljuba Davidović, ki
o svoji avdienci ni dal nobenega obvestila.

MISLJENJE V ZAGREBU.

Zagreb, 31. oktobra. (Izv.) Kar se tiče
Timotijevićeve akcije, se v tukajšnjih po-
litičnih krogih ne veruje v njen uspeh.
Misli se, da jutri ne bo končana samo
Timotijevićeve akcija, ampak bo razčišče-
no vprašanje o ideji koncentracijske vlade
sploh, ki se je zdelo kot rešitev iz seda-
njega položaja.

Poizkušeni samomor Iva Grisogona.

Belgrad, 31. okt. (Izv.) V tukajšnjih
krogih je vzbudila veliko senzacijo vest
o poskušnem samomoru bivšega velikega
župana v Dubrovniku in brata glavnega
Pribičevićevega strankarja Grisogona. Ka-
kor znano, je bil Grisogono v kabinetu
Pašića in Pribičevića minister za pravo-
sodje. Njegov brat se je poskušil ustreliti,
ker je poneveril okrog 180.000 dinarjev iz
uradne blagajne kot veliki župan. Ker ga
je sedanja vlada vsled njegovih korupcio-
nističnih afer odstavila z njegovega mesta,
se je pri predaji blagajne hotel ustreliti,
ker je manjkala omenjena vsota. Ta vest
je zelo vplivala na vse kroge. Dr. Griso-
gono oz. njegov brat je eden izmed ka-
rakterističnih zastopnikov bivšega nasil-
nega korupcionističnega P.-P. režima in je
jasno, kako politiko bi ta režim nadalje-
val, če bi ostal še na vladi, oziroma, če bi
se mu spet posrečilo prikopati se do
vlade.

SLOVAKI ZAHTEVAJO AVTONOMIJO

Praga, 31. oktobra. (Izv.) V prora-
čunski razpravi je govoril tudi slovaški
poslanec Juriga, ki je izjavil v imenu slo-
vaške ljudske stranke, da zahtevajo Slo-
vaki brezpogojno svojo avtonomijo. V tej
izjavi Slovaki silno napadajo predsednika
Massaryka naglašujoč, da ima Slovaška
iste pravice kot Češka, dočim smatrajo
Čehi Slovaško za vojni plen. Zaradi te iz-
jave je predsednik parlamenta poklical
poslanca Jurigo k redu, on pa je odgovo-
ril, da bo vedno tako govoril.

ZASEDANJE FRANCOSKEGA PARLA- MENTA.

Pariz, 31. oktobra. (Izv.) Na prihod-
nji seji francoskega parlamenta, ki je skli-
cana za torek, bo poročal Herriot o zu-
nanjepolitičnem položaju, zlasti pa o kon-
ferenci v Zenevi in o stališču Francije na-
pram vprašanju o razorožitvi.

FRANCIJA IN RUSIJA.

Pariz, 31. oktobra. (Izv.) Povodom
priznanja Rusije s strani Francije sta si
Herriot in Čičerin brzojavno čestitala.

VELIKO NOTRANJE POSOJILO V FRANCIJI.

Pariz, 31. oktobra. (Izv.) Finančni mi-
nister je predložil predsedniku republike
dekret v podpis, ki pooblašča finančnega
ministra za razpis velikega notranjega po-
sojila v Franciji.

ROMUNSKÉ ŽELEZNICE POD VO JASKIM NADZORSTVOM.

Dunaj, 31. oktobra. (Izv.) Iz Bukare-
šta poročajo, da je vlada postavila vse
železnice pod vojaško nadzorstvo. Iz te
okolnosti sklepa, da se pripravlja v Ro-
muniji mobilizacija.

Mosulsko vprašanje.

Mesto Mosul ima zelo važno lego, skoz njega gre vodna pot po reki Tigris in pa bagdadska železnica. Vrhu tega se križa z njima tukaj še prastara trgovska pot od Sredozemskega morja do Urmije v Perziji. Mesto je najbolj cvetelo v 12. in 13. stoletju, musulini imajo po njem svoje ime. Isti vzroki, ki mu dajo tako velik trgovski pomen, ga ausposablajo tudi za važno strateško središče. Kdor je gospodar enakoimennovanega vilajeta s hribovjem na severovzhodu, ta bo Mezopotamijo lahko branil. Namesto Mezopotamija pravijo Angleži po arabskem zgledu Irak. Potem so pa v okolici Mosula odkrili tudi izredno bogate petrolejske vrelce, ki morajo biti vsakemu lastniku prav posebno dobrodošli. Trije činitelji torej: trgovina in promet, strateško središče, petrolejski vrelci.

Prepir za posest Mosula 1918—1923 za poznavanje vprašanja ni važen. Važno je postalo vprašanje šele lani po lausanneški konferenci, zaključeni 24. julija. Člen 3 pravi, da se bo določila meja na severu Iraka sporazumno med Turki kot severnimi mejaši in Angleži kot zaščitniki novega kraljestva Irak. Če se ne bo dosegel sporazuma, bo stvar prišla pred svet Zveze narodov. Pred dobrima dvema mesecema so v dosego sporazuma prišli v Carigrad turški in angleški zastopniki. Turke je vodil bej Tethi, Angleže pa Percy Cox, stvaritelj kraljestva Irak. Že ime Coxovo za Turke ni bilo prijazno; vsak je moral takoj vedeti, da se bo Anglež za svojo tvorbo potegnil. In se je tudi. Tethi je navajal razne dokaze, ki govorijo za priključitev Mosula Turčiji. Cox je pa vse ovrge z izbornimi protidokazi in je šel še naprej: zahteval je za Irak vse sporno ozemlje in vrhu tega še tri okraje severno ležečega vilajeta Hakkari, »mosulskega vprašanja sploh ni, mirovna pogodba v Lausanne govori samo o določitvi severne meje Iraka.« Stiri seje so imeli, do zaključka niso prišli; prav tako so se brez zaključka končala tudi pismena pogajanja angleške in turške vlade. Vsa stvar je prišla pred svet Zveze narodov. Turki bi radi, da bi ime Mosul prišlo v pogodbo noter, Angleži pa, kakor rečeno, o Mosulu samem sploh ne govorijo več, temveč bi radi močno mejo za zaščito Iraka daleč na severu od Mosula. Vrhu tega bi radi v omenjene tri okraje vilajeta Hakkari poklicali pred Turki pobegle krščanske Nestorijance nazaj in tako ustvarili med Turčijo in Irakom majhno odbojno državo. Preden bo vprašanje rešeno, bo preteklo še dosti časa; kajti komisija, ki so jih poslali na lice mesta, ne bodo prišle kmalu nazaj, potem bo treba poročila študirati in tako dalje. To je veliko mosulsko vprašanje, kakor ga imenuje izborni poznavalec razmer v prednji Aziji, geograf Endres.

Brali smo pa, da se je sestal 27. oktobra v Bruslju svet Zveze narodov za rešitev mosulskega spora. Kako to? Ta sestanek velja rešitvi — da govorimo po Endresu — malega mosulskega vprašanja. Govorili smo o okrajih v vilajetu Hakkari, severno od vilajeta Mosul. O teh okrajih v Lausanne niso razpravljali, bili so samostojni, vladali so domačini po svoji volji. Letos so pa na koncu julija naenkrat zasedli Hakkari Turki in so nastavili tam valija, guvernerja. Nestorijanci so sredi avgusta valija ujeli, pa so ga spet izpustili. Turške čete so nato navalile na Hakkari, Nestorijanci so zbežali v Irak. Pri prekorajenju meje so angleški letalci metali bombe na turške čete, in pozneje tudi še. Obojestranske pritožbe, slednjič Zveza narodov. Svet Zveze je 30. septembra odločil, naj ostane do končne rešitve celega vprašanja vse pri starem. Tu notri je napaka. Kaj je to: pri starem? Angleži pravijo —, da pomeni »pri starem« položaj ob zaključku lausanneške pogodbe, ko je bil torej Hakkari še samostojen in ni bilo še nobenega Turka tam; Turki pa pravijo, da pomeni »pri starem« dotum 30. septembra, ko je svet Zveze izdal svojo začasno odredbo.

Tako bi si bili Turki prav na lepem prilastili že vnaprej okraje omenjenega vilajeta. In za rešitev te sporne točke, ne vsega vprašanja, se je sestal svet Zveze narodov 27. oktobra v Bruslju. Toliko v vednost, da ne bomo zamenjavali velikega in malega vprašanja. Prihodnja seja sveta bo menda šele 10. decembra, to pot v Rimu.

Svet Zveze narodov je »malce« mosulsko vprašanje sedaj rešil; na ta način, da se napravi med obema nasprotnikoma nevtralen pas z demarkacijsko črto, ki je ne sme prestopiti ne eden ne drugi.

Vse vprašanje pa pride na vrsto šele pozneje, kakor smo že omenili.

Politične vesti.

»Jutro« in železniške tračnice. Odgovor ministra za promet g. Sušnika smo objavili včeraj. Vsak, kdor zna brati, more biti »to izjavo in s tam danimi pojasnili popolnoma zadovoljen, če nalašč ne išče dlake v jaci.« »Jutro« jo išče, kakor to dokazuje dolgi članek, ki ga je objavilo »Jutro« včeraj v tej zadevi. Sreče seveda »Jutro« članek ni imel, ker ni absolutno ničesar nasprotnega dokazal, kar trdi minister Sušnik v svojem pisanju. »Jutro« se je povzpelo v svoji očitni zadregi celo tako daleč, da trdi, da je minister Sušnik državo za 25 milijonov oškodoval (!), ko vendar vsak vé, da je vsa kupnina komaj toliko znašala. Dalje se trudi »Jutro« ugotoviti, da tračnice kljub ministromu trditvi, da so vsled reparacij-

skih dobav za 20 odstotkov cenejše, vendar niso cenejše, ampak zaradi dviga dinarja še dražje. Ali »Jutro« tako dobro vé, da reparacijska komisija računa nemške blagovne dajatve v dinarjih? Nam se zdi, da jih zaračunava v zlatu. V tem slučaju pa dvig dinarja blago, ki ga dobivamo iz inozemstva, samo poceni, ne pa podraži. Tako izgleda ves »Jutrov« članek. Ena sama velika zadrega in še večja hudobija in zlobnost.

»Nov prilog režimu reda in zakonitosti« imenuje »Jutro« napad na Radičevega zeta inženjerja in poslanca Košutiča v Kaštelu pri Splitu. Hrvatski listi poročajo soglasno, da je dobil posl. Košutič udarec po glavi s puškinim kopitom na žandarmerijski postaji. Zandarjev pa v Dalmaciji ni nastavila sedanja vlada, marveč prejšnja, ki je s posebno vneto tudi skrbela za to, da zlasti Dalmacija dobi za čuvanje javnega reda in mira same najzvestejše pristaše Pribičevićevega režima. Sploh so pa razni slučajni upornosti nižjih uradnih organov proti odredbam centralne oblasti ravno v Dalmaciji tako pogosti, da bi bil že skrajni čas, da se v Dalmaciji napravi temeljit red, ker stalne sabotaže od strani podrejenih organov nobena uprava ne more trajno prenašati.

Politični dvoživkarji so voditelji slovenskih samostojnežev. To so jasno pokazali s svojim držanjem v znanj Sušnikovi »feri«. Mi smo že poročali, da so belgrajske »Novosti«, ki so glavno glasilo srbskih zemljoradnikov, obtožbo proti ministru Sušniku kot popolnoma neopravičeno in neutemeljeno preklicale in izrekle ministru največje spoštovanje. Če slovenski samostojneži o tem preklicu niso zvedeli iz »Novosti«, bi bili to lahko zvedeli iz »Slovenca«. Ljalni preklic obtožbe v zemljoradniških »Novostih« pa »Kmetijskega lista« prav nič ne ovira, da ne bi obtožbe ponavljal proti boljšem prepričanju v agitacijske namene. To je zelo čudno držanje. Na eni strani slovenski samostojneži zatrjujejo, da so s srbskimi zemljoradniki zvezani, na drugi strani pa bijejo po glavnem organu zemljoradnikov s tem, da objavljajo stvari, ki jih je zemljoradniški glavni organ že zdavnaj preklical! Ali ni to politično dvoživkarstvo? Na tem dejstvu prav nič ne izpremeni okolnost, da trdi »Kmetijski list« dalje, da ne smatra nobenega slovenskega ministra za nepoštenega, ampak samo za nerodnega.

Dober nauk. R. F. Kaindl priobčuje v »Grazer Volkshlatu« vrsto člankov o srednje-jugovzhodno-evropskem problemu. Dokazuje, kako so nemški cesarji in kasneje mnogi veliki nemški možje po pravici obračali pogled nemškega naroda na vzhod, ne pa enostransko v prekomorske dežele. Bismarck se je tu motil, ker je osvajač malonemški program. Velikonemški program je meril na vzhod. Potem piše Kaindl:

»Velikonemci so biti tudi tisti, ki so ponovno dokazali, da more za veliko Nemčijo, kakor so hoteli imenovati srednje-jugovzhodno Evropo vsled vodilne vloge Nemcev, veljati samo federativni sistem. Samo ta se prilega telesu nemškega naroda. Zal, da je prišlo drugače. Prusija in Avstrija sta si dali tedaj (1848) celotni ustavi, hoteli druga drugo v tem prehiteti. Vojno leto 1866. je ustanovilo nadvlado Prusije, s čimer se je raztrgala Velikonemčija. To je dovedlo do l. 1918. — Naglasiti je treba, da je bilo tedaj tudi federativno načelo potisnjeno bolj v ozadje, ki je pri ustanovitvi nove nemške države prišlo premalo do veljave. V Avstriji so pa smatrali Nemci, ki so bili vsled ločitve od Nemčije izredno oslabljeni, centralizem za svojo edino rešitev. Boj drugih avstrijskih narodov proti centralizmu je pa staro državo razdejal. Tako prihajamo vedno zopet do spoznanja, da je bila opustitev velikonemške misli in z njo tesno zvezanega federativnega načela zgrešena.« — Kaindlova izvajanja so izvršeni nauk za nas: Kdor hoče močno in veliko Jugoslavijo, mora hoteti federacijo.

Beleške.

Brez komentarja. »Slov. Narod« od danes prinaša doslovno notico: »Po desetih letih ali kakor hočete... Dodatek k spominom dr. I. L. Ironija usode. Dr. I. L. končava svojo pretresljivo povest takole: »Stiri leta po novomeški obravnavi sem v Pragi praznoval propad Avstrije, o katerem sem bil prepričan takrat na obtožni klopi prav tako, kakor v letih pred vojno; mislil pa sem tudi, da propadejo moji denuncijanti. Pa niso! Res niso! Še več! Mi sami jih v svoji dobrosrčnosti ali bolje kratkovidnosti celo podpiramo in jim pomagamo, da bi se povzpeli preko naših žrtev zopet kvišku. To je, kar sem hotel dodati k pretresljivim spominom dr. I. L. — in to je jako žalostno. Tragikomedija našega življenja sploh... Dr. O.« — Da meri ta notica na poročilo v istem listu o znani razpravi in — dr. Peganu kot »orjunaškemu« zagovorniku, ni nobenega dvoma že z ozirom na podpis. Oj kratkovidnost, — oj starost! »Orjuna« o razpravi vsaj — molči!

»Sieh da, Sieh da, Timotheus... Nemški pesnik Schiller (1759—1805) je — pred več ko sto leti — naprej videl našo vladno krizo, ko je zapisal tista dva slavna verza:

»Sieh da, Sieh da, Timotheus,
die Kraniche (žerjavi) des Pribikus.«

Vedel je, da, kjer je Timotej, tam so žerjavi in tam je Pribikus.

Pridobivajte novih naročnikov!

Čeden si nabavite razne klišeje za ilustracijski tisk, zahte ote pojasnila v Jugoslovanski tiskarni v Ljubliani, ako ni mo: da offsettisk, kjer ni treba klišejev, cenejši

Iz literarne zapuščine Josipine Turnograjske.

(Ob sedemdesetletnici njene smrti objavlja Fran Erjavec.)

Kakor se stopetindvajsetletnice Prešernove smrti razen H. Wendla ni spomnil menda nihče, tako je šla popolnoma neopaženo mimo nas tudi sedemdeseta obletnica smrti nadarjene naše pesnice in pisateljice ter do najnovejše dobe edine slovenske kompozistke Josipine Urbančičeve-Turnograjske. In vendar bi ta ne navadno nadarjena, izredno pridna in v vsakem pogledu velesimpatična mladenka zaslužila vsaj ob tej priliki nekoliko dostojnejšega spomina, nego ga ji je zmašil pred par leti v svoji neuzitni mešanici resnice in nevednosti, točnosti in praznega besedičenja — dr. Iv. Lah. Sicer se o drugih naših pesnicah in pisateljicah ni pisalo niti toliko še kot o Turnograjski, a kljub temu še do danes nimamo niti zadovoljive njene biografije, kajti kar so sestavili dr. Lah in njegovi predniki, je docela nerabno, ker mrgoli v teh »življenjepisih« napak ali pa puščajo čitatelja na cedilu v najvažnejših točkah. Toda življenjepis njen bom skušal napisati drugod, za danes naj mi bo dovoljeno objaviti zgolj dve kratki »povestici« (kakor je nazivala svoje spise sama) iz njene literarne zapuščine, da se je vsaj na ta način spomnimo. Obnavljam jih natančno po rokopisu:

I. Patriarh.

»Do verha je polna miza tvojih pregreh! Tvoja ošabnost kliče maščevanje z nebes!« Te strašne besede zagromijo mehkuznimu Carigradu, in večna previdnost

sklene z močno roko njigovo svobodo v mnogoletno sužnost, njegovo srečo v strašno nesrečo spremeniti, ter tako prevzetnost ohladiti, s katero so njigovi prebivavci na zapadne kerstjane pihali.

Sila božja Turkov obsuje leta 1453 carigradsko mesto. Dni in dni že terpi kervavi boj, ktiri turške in kerščanske vojake požira. Vendar kerstjan ne omaga in Turk ne obupa. Kar rine še enkrat Turk z grozovitno močjo na oslabiljeno mesto. Z nečloveško divjostjo pobija junaške branitelje, da njih kerv v potokih lije. Kerstjani beže in — Turki so v mestu. Strašno upitje divjakov pride do ušes Konstantina, greškiga cara. S pogumom kteriga le obup v človeškem sercu užgati zamore, dere taj Turkom naprot. Zadnji curek svoje kervi je pripravljen za kerstjane preliti, pripravljen je zmagati ali pa mertev pasti v roke brezdušnega vraga. Po risje se bije. Ne čuti ran turških sabelj, ne čuti njih bolečin, le to čuti, da se za svoje drage bojuje. Ali le kmalu vidi, da je zastoj njegovo bojevanje. Zaporedoma beže kerstjani pred Turkom, in kmalo je Konstantin — sam. To viditi zaupije: »Oh, ali ni nobeniga kerstjana, da bi mi glavo odsekali!« Te besede izreče in zadnji greški car leži mertev na tleh preboden od sto turških sabelj.

Krasna, veličastna cerkev sv. Sofije je že komaj dosti velika, toliko ljudi dere med tem v njo, da bi ondi pri majki božji varstvo dosegli. Trepet in groza vsakiga prešine, ko sliši, da bodo kmalo kmalo Turk gospodar celiga Carigrada. Vse dere tedaj v sveto Sofijo. Patriarh, cesarjeva zlahta, gospoda, menihi in nune, in cvet carigradske lepote — vse leži na kolenih v cerkvi in kliče Marijo k pomoči. Molitve, gorke

molitve se uzdigajo proti prestolu vsemočniga vladarja nebes in zemlje. Vsako serce je tesno, vsako lice blede, vsako oko zalivajo grenke solzice. Le jedno občutje, le jedno vročo prošnjo imajo vsi zbrani kerstjani. Zdaj pouzdigne sivi patriarh svoj glas. Njegove solzne oči so proti nebu obrnjene. Milo nagovori zbrano ljudstvo, in mu reče, da naj z njim vred s skesanim sercem prosí Boga odrešenja in zmage.

Ali čas usmiljenja je že pretekel. Njih poprejšna prevzetnost in sovraštvo do drugih kerstjanov, to je prikladlo oistro kazen z nebes.

Silna množina srditih Turkov se vali proti cerkvi sv. Sofije. Divje sučejo ti nečloveki svoje oistre sablje, divje upijejo, divje rinejo v zaperte cerkvene vrata. Zapahi jenjajo sili, in merzel pot stopa na čelo tistih, ktere obdaja cerkveno zidovje. Obup gospodarji v njihovih sercih, ko vidijo strašne Turke v cerkev planiti. Vse človeško občutje zapusti turške serca. Strašno divjajo po svetišču. Ni jim sveta siva glava starca. Prošnje mlade matere, po kteri njeni nedolžni otrociči svoje majhne ročice spenjajo, solzne oči in blede lica mladih deklic, ktere Turke tako živo milosti prosijo, jih ne ganejo, da bi komu prizanesli. Vsi morajo ali pod oistro sabljo strašnega Turka umreti, ali pa v težke verige vkle-njeni nepopisljive muke svojih bratov gledati. Ano strašnejše kot drugo!

Tresijoče roke siviga patriarha sežejo po svetem rešnjem telesu. Mislil je ubogi, da bode to saj njih divjost enmalo krotilo. Ali zastoj. Ravno pridere druga turška truma v cerkev sv. Sofije. Na njenem čelu je Turški car Mohamed sam. Naravnost divja taj proti oltarju, pred kterim stoji

stari patriarh s svetim rešnjim telesom v rokah — in v drugem trenutku že tiči ter do jeklo v persih siviga startika. Studenec rudeče kervi se ulije iz njegovih pers na tla in z njo pojema curek življenja njegoviga. Na tleh leži sivčik. Njegovi srebrnobeli lasje, njegova siva brada se v kervi barva rudeče. Vse misli, da je njegova duša že pri svojim stvarniku. Ali zdaj se začne njegova glava gibati — se uzdigne — njegove oči se zopet odpro, iz globočine pers si še zadnji glas z vso močjo pot predere, in strašno done zdaj besede umirajočiga njegovimu morivcu: »Prokleti pogan, prokletstvo bo tebe in tvoje naslednike spremljalo. Čez dvakrat dvesto let ravno na današnji dan bo velki ozmanski duhoven ravno na tem oltarju umorjen. Turška država bo z mestom vred taj dan padla in mohamedanske vere bo — konec!«

Debela solza zdaj pade na njegove blede lica — z zadnjo besedico tudi sivčik svojo dušo izdahne. Molitve še pričujočih kerstjanov so ji perutničice na kterih se gori k svojimu viru vračuje.

Oj Slavljani! čigavo bo carigradsko mesto, kadar se spolnijo besede umirajočiga patriarha? —

Josipina Turnogradska m. p.

Pripomba: To »povestico« je napisala Turnograjska meseca februarja 1851 in jo je nameravala objaviti v Janežičevem »Glasniku«, toda pozneje se je premislila. Prepis je poslala tudi svojemu ženinu L. Tomanu v Gradec, ki ji je nasvetoval nekaj deloma umestnih, deloma neumestnih izprememb, ki jih je pisateljica tudi le deloma sprejela in udoštevala.

(Konec prihodnjš.)

Šolstvo v zasedenem ozemlju.

Prošli teden so pričeli v našem Primorju novo šolsko leto. Dan za dnevom, teden za tednom so naši listi tam onkraj opozarjali naše ljudstvo na važnost in način vpisovanja.

Zakaj tolika pozornost?

Znano je, da so Italijani od svojega prihoda dalje kratkomalo onemogočali ali vsaj zavirali normalni razvoj našega osnovnega in srednjega šolstva. Ukinili so vse naše srednje in strokovne šole v Istri (4), v Trstu (2), v Gorici (4) in pustili milostno le idrijsko realko združeno z gimnazijo, ki so jo pa poslali prošlo leto deloma v Videm, tako da je ostal v Idriji le nekak rudiment. Goriški vzorni učiteljski (moško in žensko) so premestili v Tolmin in ju združili v eno učiteljsko, ki je vse prej kot vzgledno in bolj potujočevalnica kot pripravica za vzvišeni poklic učitelja.

Z ukinjenjem srednjih šol so hoteli udariti naš inteligentni naraščaj, onemogočiti naraščaj zavednih narodnih delavcev. Zaenkrat se jim še ni posrečilo: beležiti moremo, da je kljub vsemu bilo v šolskem letu 1922/23 vendar 1167 naših srednješolcev, in sicer 389 gimnazijcev, 371 realcev, 280 učiteljskih in še 127 na drugih strokovnih šolah. Isto leto je bil na visokih šolah 206 naših primorskih študentov.

Te številke dovolj glasno pričajo, kako so bile naše srednje šole v zasedenem ozemlju opravilene, dasi so v primeri s predvojnimi statistiko neznatne. V Gorici n. pr. je bilo še 1914 v razvijajoči se slovenski gimnaziji, ki je prila tedaj do 4. razreda z 9 oddelki, 345 dijakov (na stari ženski je ostalo še kakih 300 Slovencev), na ženskem učiteljskem 156 gojenk, na moškem učiteljskem 142.

Italijanom ni bilo dovolj, da so uničili naše, reči moramo cvetoče srednješolstvo, spravili so se tudi na osnovno šolo. Naj govori števila:

V Istri smo imeli 183 naših ljudskih šol, od katerih so jih do 1. 1923. poitalijančili 114, ukinili 22, »utrakvizirali« 9, tako da je ostalo le še 56 naših. V Trstu so sicer mestne šole ostale, a ukinjene so bile 4 velike C. M. šole in otroški vrtec ter srbska šola. — Na Goriškem, kjer ni bilo skoraj vasi, ki ne bi imela svoje šole, si Italijani vendarle niso upali tako brezobzirno nastopati ko v Istri. Svojo kulturno pest pa so le dali čutiti: v Brdih so poitalijančili 7 šol z 10 razredi, v Devinu so poitalijančili vse naše šole, ukinili so vse C. M. šole in vrtec v Krmini, Ločniku, Podgori in Gorici, kjer so obenem odpravili cvetoče šole »Šolskega doma«, ki so vrasle iz požrtvovalnosti goriških Slovencev in so bile s štirimi lepimi »Domi« naš ponos.

In še jim ni bilo dovolj!

Mussolinijev prosvetni minister Gentile — da bi bil nomen omen! — je prošlo leto s svojo proslulo reformo šolstva — z odlokom-zakonom z dne 1. oktobra 1923 zadal našemu šolstvu smrtni udarec. Uvedel je v ljudsko šolo izključno italijanski jezik! Pesek v oči je člen 4. tega odloka, ki dovoljuje manjšinam, da smejo zahtevati pouk svojega jezika v dodatnih urah. Na ta člen so opozarjali naši listi, da ne bi kdo naših ljudi pozabil zahtevati za svojo deco vsaj to, kar so ji že ustili. In res, ljudje so splošno zahtevali zakonjeno pravico, a v mnogih krajih — zama!

Italijanizacija, asimilacija! To je geslo, ki naj nam služi tudi in v prvi vrsti šola. Zato razumemo, zakaj ni hotel goriški nadzornik dovoliti otvoritve slovenske zasebne šole v Gorici, izjavljajoč, da ni potrebno, ko že država dovolj skrbi za šolstvo!

Res skrbijo: šole upropaščajo, dobre učitelje umirovljajo in izganjajo, mladina pa naj zapade analfabetizmu v deželi, ki je bila doslej med najkulturnejšimi! Nedostopno jim hočejo napraviti slovensko knjigo in sploh slovenski tisk, ki bi jim nudil iz srca v srce segajoče bogastvo naše slovenske duše, zastupiti jih hočejo s svojo miselnostjo in tako ustvariti — poturice.

Slovinci, ali moremo ostati ob teh žalostnih dejstvih brezbrizni, mlacni? Ali ni naša dolžnost, da storimo vse, kar bi omogočilo mladini našega zasedenega ozemlja gojiti še vedno materin jezik? Ali moremo pustiti, da bi rod, ki je izrastel v krvi in pregnanstvu, kedaj blagoslavljal čas, ki mu je vzlet domovino in najdražje — materin jezik in z njim narodno zavest? Ne, ne moremo pustiti tega in nikakor ne pustimo, ne moremo in ne bomo ostali brezbrizni in mlacni, zavedamo se in se bomo zavedali svoje dolžnosti sotropečih neodrešenih bratov in njihove mladine.

9. novembra bomo to pokazali ob »dinarskem dnevu« Jugoslovenske Matice! Ne enega Slovenca ne sme biti, ki ne bi pokazal vsaj z enim dinarjem, da ga usoda zaslužjenih bratov boli!

Dopisi.

Bled. Velikanski halo je na Bledu med liberalci! Sijajna zmaga! Klerikalci so pobiti! Bled je rešen! — tako vpijejo v »Jutru«, kjer mojstrsko zasukavajo ves potek volivne borbe. Priznati se jim mora, da so delali na vse kriplje. Z velikimi obljubami, z grožnjami, z alkoholom, skratka: z vsemi sredstvi so lovili volivce, da jih premlotijo ali preplašijo, da volijo za nje, oziroma, da se volitev vzdrže. Združene stranke demokratov, samostojnih, socialistov so na ta način dobile 15 odbornikov, dočim sta jih SLS in obrtno-delavska zveza dobili 10. Ko bi pa ne bilo pritiska in groženj, bi bile pa volitve nekoliko drugače izpadle. Bivši načelnik »Orla«, sedaj čistokrvni samostojnež, lesni trgovec Papler je zagrozil v soboto na žagi delavcem, da bodo odpušteni, ako bi ne volili po njegovi volji. Le razsodnosti g. Muleja se je zahvaliti, da Papler ni mogel tega izvršiti. Mizarski pomočnik Lustrik pri trdki Palčar in drug pa je svojo možatost plačal z izgubo službe. Imamo pa še dosti podrobnih slučajev nemoralne agitacije, s katerimi vam lahko postrežemo. Lahko z vso upravičenostjo trdimo, da te volitve niso izraz ljudske volje, ampak posledica terorja in alkohola. Nasprotno pa je laž, da je SLS in obrtno-delavska zveza grozila z bojkotom in odpustom iz službe onim, ki bi ne volili teh list. Za primer bodi mizarski pomočnik Potočnik, ki je pred pričami izjavil, da se ni najmanj vplivalo nanj glede svobodne volitve. Liberalci so se poslužili tudi nečedne zvijače, da so na dan pred volitvami sklicali dva shoda in dali tri govornike SLS na svoj program in ta vabila poslali v sleherni hišo. Po volitvi pa so se tako ponižali, da so poslali poslušavce pod okno privatne hiše, da bi slišali, kaj se tam pogovarjajo klerikalci. Vsake pol ure so te častne straže nosile točna poročila liberalnemu »generalštabu«, ki jih je ta po svoje zaviil v »Jutru«. Vsega tega pa se ne strašimo in bomo vztrajali pri svojih načelih za pravico. Na ostala zavijanja, laži in samohvala v »Jutru« pa se nam ne zdi vredno odgovarjati.

Zagorje ob Savi. Tukajšnja podružnica Jug. malice je v minulem mesecu uprizorila tombolo. Cistih dohodkov je bilo 5817.20 Din; od tega zneska je bilo 1150 Din darovanih za Krmeljske žrtve pri Šentjanžu. Glede darov za dobilke moramo posebno pohvalno omeniti tukajšnje ravnateljstvo rudnika Trboveljske premogokopne družbe in ravnateljstvo steklarne istolam. Dalje bodi izražena posebna zahvala tukajšnjemu sokolskemu društvu za odstop lokalov, industrijalca g. Birolli in Mirku Weinbergerju tukaj, g. Antonu Gregorcju iz Mengša ter g. Iv. Greginu iz Sela pri Zagorju. V korist J. M. je učiteljstvo topliške in zagorske šole darovalo znesek 285 Din mesto venca na grob blagopokojnemu rud. ravnatelju inž. Fr. Heutmannu.

Iz ribniške okolice. Kdor piše v ribniško okolico in hoče, da bo naslovnik tudi prejel pismo ali dopisnico, naj odda vedno priporočeno. Navadna pisma oz. dopisnice redno ne prihajajo v roke naslovnikom.

Z Jesenic. V petek je položila mladina dekliske osnovne šole na vojaške grobove nad 50 vencev. Po primernem govoru je posvetila ženska deca s toplimi čustvi nekaj trenutkov pozabljenim vojnim žrtvam.

za vsakogar neobhodno potreben!

Dnevne novice.

— Prihodnja številka »Slovenca« izide v terek 4. novembra.

— Prvi slovenski cistercijanski opat. V nedeljo 9. novembra se bo vršilo v samostanu oo. cistercijanov v Stični slovesno posvečenje novozvoljenega prvega slovenskega opata preč. p. dr. Avguščina Kostelca, ki je bil dosedaj prior regens belih menihov star slavnega stiškega samostana. Visoki dostojanstvenik je belokranjski rojak, rojen v Drašičih pri Metliki 5. avg. 1879. P. Avguštin je visoko izobražen, splošno spoštovan in priljubljen in ves živ in gori za napredek in procvit stiškega samostana. Obilo sreče in blagoslova božjega! — Slovesno cerkevno opravilo se prične ob pol devetih. Posvečenje izvrši knezoškof dr. A. B. Jeglič.

— Razločujete žepni koledar naše Kmetске zveze od koledarja, ki so ga izdali samostojni pod naslovom: »Kmetijski koledar«. Naš koledar stane samo Din 10. Vsak naš kmetovalec naj ga gotovo kupi pri zaupnikih, ki ga razprodajajo ali pa naj ga naroči pri naslovu: Tajništvo Jugoslovenske Kmetске zveze, Jugoslovenska tiskarna, Ljubljana. — Kmetje, pokažite svojo zavednost tudi pri nakupu svojega koledarja! — Prinaša vrsto kmetijskih člankov, poročilo o Kmetijski zvezi in več tabel, ki jih rabi vsak kmetovalec. Vezava trdna! — Opozarjamo, da si ga na Štajerskem lahko nabavite v prodajalni Cirilove tiskarne v Mariboru, Aleksandrova cesta.

— Diplomski izpit na visoki šoli za trgovino in promet je položil g. Ivan Burja iz Zasipa pri Bledu. Čestitam!

— Železniškemu ravnateljstvu. Zdaj, ko sestavlja žel. direkcija nov zimski vozni red, bi bilo zelo ustrezno če bi uvodla na Gorenjsko še en mešan vlak, ki naj bi odhajal iz Ljubljane nekako ob 23. uri, da bi bilo tudi nam Gorenjcem mogoče obiskovati razne kulturne prireditve v Ljubljani (gledališče, koncerte). Koliko je inteligence, uradništva v kranjski, škofjeloški in medvodski okolici, pa tudi kmečko ljudstvo bi rado posebno zdaj po zimi kdaj v dramo, opero, na koncert, predavanje itd. Naj bi vozil vlak vsaj parkrat na teden in ob nedeljah. Saj bi se tudi žel. direkciji izplačalo, če pripne še dva osebna vozova. — Eden v imeu mnogih.

— Avto-omnibus namesto elektr. tramvaja. Ze dolga leta žele prebivalci Št. Vida nad Ljubljano in okoliških občin, da bi bili zvezani s prestolico Slovenije po električni cestni železnici. Ker tega načrta vsled visokih stroškov ni bilo možno udeleževati, je sklenila »Stora« d. d. Št. Vid n. Ljubljano, da vpele stalno avtomobilno zvezo. Kakor čujemo, se je izvršila poizkusna vožnja v popolno zadovoljnost odločujočih faktorjev in se bo otvoril stalni promet sredi novembra. Ker je »Stora« ležeče pred vsem na tem, da omogoči sebi in okoličanskemu ljudstvu hitro, lagodno in stalno zvezo z Ljubljano, ne pričakuje od prometnega podjetja nobenega direktnega dobička in bodo zato cene skrajno nizke. Stalni vozni red bo pokazala šele dejanska potreba. Prebivalcem Šiške bo gotovo ustrezno, ako se morejo peljati od »Figovca« do šišenske mitnice za 2 Din. Zlasti v Šiški stanujočim uradnikom in delavcem bo ta naprava pri slabem vremenu dobrodošla. — Procvitajoča občina Št. Vid nad Ljubljano stopi na ta način v ožjo prometno zvezo z glavnim mestom in bodo imele od nje vse obrti, zlasti pa mizarska veliko korist. Ker se bo pa promet vršil tudi ob nedeljah in praznikih, bodo prišli tudi gostilničarji na svoj račun, ker bo vsakako močno narasel tok izletnikov proti Št. Vidu in Šmarni gori.

— Važno za inženjerje. »Uradni list« št. 100 z dne 31. oktobra objavlja »začasno uredbo o ustanovitvi inženjskih zbornic in kraljevine SHS« in »začasno uredbo o pooblaščenih inženjerjih in arhitektih v kraljevini SHS«.

— Prihodnje porotno zasedanje. Za predsednika porotnega sodišča v Ljubljani za četrto porotno zasedanje je imenovan višje deželno sodišče v Ljubljani dr. Otona Papeža, za namestnika pa višje deželnosodne svetnike Rekarja, Mladiča, dr. Kaiserja, dr. Modica in deželnosodna svetnika Antlogo in dr. Skaberneta. — Za predsednika porotnega sodišča za četrto porotno zasedanje v Novem mestu je imenovan dr. Polenšek, za namestnike pa dež. sod. inšpetnik Kuder, dr. Dolenc in dr. Fischinger. — Za predsednika porotnega sodišča za četrto porotno zasedanje v Mariboru je imenovan Josip Fon, za namestnike pa sedni svetniki Josip Stergar, Fran Posega, Janko Guzelj, dr. Vuk, Fran Pichler in Fran Vidovič. — Za predsednika porotnega sodišča za četrto porotno zasedanje v Celju je imenovan dr. Kotnik, za namestnike pa dr. Bračič, dr. Premschak in Valentin Levičnik.

— Dom za izseljence v Zagrebu. Te dni je bila v ministru za socialno politiko konferenca, na kateri so razpravljali o zgradbi izseljeniškega doma v Zagrebu. Minister za socialno politiko je pristal na to, da se izdelajo načrti.

— Proti preselitvju. Zagrebške »Narodne Novine« z dne 30. oktobra t. l. objavljajo odlok ministrstva za vere proti preselitvskemu delu pristašev hrvatske starokatoliške cerkve. Odlok pravi uvodoma: »Dolžnost pokrajinske uprave je, da zaradi ohranitve neobhodno potrebnega verskega miru v duhu ustavno zajamčene ravnopravnosti vseh osvobjenih ver z vsemi razpoložljivimi sredstvi prepreči nedopustno priganjanje, mamljenje in nagovarjanje posameznikov ali celih skupin na izstop iz katere od osvobjenih ver ali na prestop iz one v drugo.« Potem navaja odlok tostarne zakonske določbe in opozarja končno, da obstojajo doslej pravnoveljavno tri hrv. starokatoliške župnije: Zagreb, Karlovec in Koprivnica. Ker je bil dosedanj župnik v Karlovcu dr. St. Vidušič imenovan za generalnega vikarja in njegov naslednik ni bil imenovan predpisanim putem, je smatrali mesto karlovskega župnika kot izpraznjeno.

— Krvav pretep med častniki in civilisti v Novem Sadu. Dne 29. okt. t. l. ponoči je došlo na Glavnem trgu v Novem Sadu do spopada med neko civilno družbo in skupino častnikov. V pretepu so častniki potegnili sablje ter je dobil vseučiliščnik Fedor Jočić, po rodu Srb, tako močan udarec na glavo, da je kmalu nato v sanatoriju umrl. Oblast je odredila obdukcijo trupla in uvedla kazensko preiskavo. Pravega krivca doslej še niso ugotovili, ker poročniki Mrak, Hubl, Hauer, Uzelac, Stojković in Stolz, ki so civiliste napadli, taje, da bi bili oni Jočića pobili. Vojaška oblast je vse aretirane častnike, ki jih je bila ročila policija, takoj izpustila, kar je vzbudilo med prebivalstvom splošno ogorčenje. Župan dr. Žarko Štefanović je izjavil, da so nasilni nastopi vojaških oseb proti meščanom v zadnjem času ustvarili jako neprijeten položaj in da se bo obrnil na vlado za odpomoč. Tudi »Zastava« je ogorčena nad dogodki in pravi, da se mora tudi občinstvo oboje, da se bo moglo v podobnih slučajih braniti.

— Tatvina v Mengšu. Trgovski potnik Paneger Henrik je ukradel Gabrijeli Steinberger v Mengšu 500 Din gotovine in pobegnil.

— Nove domače industrije. Kakor se nam naznanja iz Maribora, je ustanovila znana tamkajšnja Splošna stavbena družba zraven že obstoječe velike železokonstrukcijske delavnice, na najmodernejši način urejeno tovarno vijakov, ki se nahaja že v obratu. Ta tovarna je v stanu izdelovati vijake za les in zakovice za pločevino v vseh dimenzijah iz železa, bakra, medenine in aluminija, in je s tem ustvarjena velikovredna neodvisnost od inozemstva, ker ima naša industrija in naši odjemalci sedaj priliko, kriti svoje potrebe naravnost pri enem glasovitem podjetju. Priporočamo našim konsumentom, da na ta način podpirajo našo domačo industrijo ter opozarjamo na tozadevni današnji inserat v našem listu. (6757)

— Telesno zaprtje odpravite, ako pijete Radensko vodo! (5934)

KATERI PISALNI STROJ SI NAJ NABA-VIMO?

Da bomo z nabavo pisalnega stroja zadovoljni, je merodajnih več vidikov: dobra konstrukcija, preciznost, trpežnost, priročnost, dober material pa tudi lična oblika. Med dvainpetdesetimi pisalnimi stroji raznih sistemov, ki so bili uvedeni v strokovnih šolah: v nekdanji zasebni trgovski šoli Ant. Rud. Legata v Mariboru, v trgovski šoli dr. Finka v Gradcu in v sedanji šoli za stenotipijo Ant. Rud. Legata v Mariboru se je pisalni stroj »Continental« najbolj obnesel. »Continental« je izdelale svetovne znane tvornice »Wanderer« v Schönanu pri Chemnitz-u, kjer izdelujejo tudi slovita motorna kolesa in avtomobile tipa »Wanderer« ter seševalne stroje »Continental«. Pisalni stroj »Continental« velja med strokovnjaki kot najboljši med vsemi pisalnimi stroji. Tudi v deželah, kjer so pisalni stroji doma, prednjači »Continental« kot najbolj priljubljena marka. To izborni marko ima v samoprodaji za vso Slovenijo trdka Ant. Rud. Legat, Maribor, le Slovenska ulica 7, telefon 100. Trdka nima nobene podružnice! Za izborni kakovost tega pisalnega stroja jamči dejstvo, da je »Continental« v severni Sloveniji povsod uveden in najbolj razširjen. Najboljša reklama zanj so vsi, ki ga imajo, ker ga hvalijo. Vprašajte in prepričali se bode! (6841)

DIREKCIJA ZARFUMERIJE ZNAMKE »LA FLEUR DE FRANCE«

si usoja opozoriti svoje častite in zveste odjemalce, da si je pridobila dragoceno sodelovanje g. inženirja Janiseta, specialnega kemika za proizvajanje parfumov in stvaritelja najboljših novosti v dišavah, s katerimi nadkrijuje Francija proizvode drugih dežel.

Inž. Janisset, za čigar nasvete in iznajdbe se potegujejo največje francoske trdke, se je blagohotno odločil, da nudi svoje bogato znanje, svoje mnogovrstne izkušnje in svoj delikatni okus v korist in nadaljni procvit tudi znakni Les Parfums »La Fleur de France«.

Imenovana trdka ne bo torej nudila svojim cenj. odjemalcem samo svojo bogato izbiro najredkejših in najdelikatnejših parfumov, ampak bo prinašala na trg razne lastne novosti, katere ne bodo zaostajale za izdelki velikih znamk francoskih trdk, s kakršnimi se lahko ponašajo samo velike znane francoske trdke.

Vsi parfumi kakor tudi kolinska in toaletna voda vseh vrst se prodajajo tudi po teži. P. n. občinstvo vabimo, da se pridno poslužuje te ugodne prilike ter zahteva samo naše znamenke, katere se dobi povsod.

Svetujemo torej ljubiteljem in poznavalcem, da se prepričajo o kakovosti in o izredno nizkih cenah ter kupujejo te izdelke samo po teži in ne trosijo denarja za drage steklenice.

Za vsa pojasnila in naročila se izvolite obrniti na trdka E. Malhaye, Ljubljana, Krekov trg 10 ali E. Malhaye & Cie, 15, Rue de Treviso — Paris. (6779)

Naše bilo je od pamtveka vse Primorje in ves Korotan.

9. novembra
»Dinarski dan«
za neodrešene brate in sestre
»Jugoslovenska Matica«

štajerske novice.

Š Zepni koledar naše Kmetске zveze naj naše organizacije naročajo v Mariboru v tajništvu SLS, Aleksandrova cesta. Posamezniki si ga morejo omissiti v prodajalni Cirilove tiskarne, Aleksandrova cesta. Cena Din 10. Kmetje, sezite po svojem koledarju.

Š Tatvina. Rajnalo Ivan je ukradel Ivanu Likarju iz Maribora kompletno obleko sive barve, en par črnih čevljev, več dokumentov in 550 Din gotovine. Da bi pa Likarja ne oškodoval preveč, se je kar v njegovem stanovanju preoblekel v ukradeno obleko, svojo pa je pustil za spomin. Ker je bila prilika ugodna, je v istem stanovanju ukradel Francu Brenovarju rjavo zimsko suknjo, vredno 500 Din in izginil.

Primorske novice.

Pr koncert v Dekanih. Pevski zbor Učiteljske zveze priredi dne 1. t. m. pod vodstvom Srečka Kumarja svoj koncert. Ker je zbor znan kot prvovrsten in uživa tudi njegov zborovodja Srečko Kumar velik sloves, je zanimanje za koncert splošno.

Pr Fašisti zopet divjajo. Nad naše ljudstvo v Julijski krajini se vračajo, kakor se zdi, čast polne brezpravnosti, ko njihovo življenje in imetje ne vživa več nikake zakonite varnosti. Fašisti so začeli zopet nasilno odvajati in pretepati naše ljudi ter jim požigati domova. Dne 28. t. m. so se v kamijonu pripeljali v Boljunec pri Trstu, zaprli vse poti in pretepli vsakogar, ki so ga našli na cesti. Potem so vdrl v hišo Ivana Matevliča in jo zažgali. Domači sin se je rešil pred njimi na ta način, da je zbežal v podstrežje in od tam skočil na vrt. Vse to so storili žveljski fašisti samo zato, ker so se prejšnjo nedeljo pretepli s komunisti in je bilo pri tem nekaj fašistov tepenih. — V Lipo na Krasu je prišlo pred tednom dni več miličnikov, ki so pozvali dva vaščana s seboj v Komen na sedež fašja. Po poti so ju tako pretepli, da sta morala iskati zdravniške pomoči. V Gorjanskem so miličniki dne 19. m. m. brez razloga napadli domače fante z žilovkami in palicami. Enega izmed fantov so odpeljali v Komen in nato v Sezano, kjer so ga par dni držali v zaporu in nato izpustili. — V Komnu so fašisti dne 27. m. m. pozvali tamkajšnjega občinskega tajnika na sedež milice in mu očitali, da je fašistovski dezertir. Končno ga je milični častnik oklofotal. Takih in podobnih slučajev se je zgodilo na Krasu še več. Tako so dobili zadnji številni bojeviti govori fašistovskega vojvoda Mussolinija v obmejnih pokrajinah takoj primeren odziv. To je normalizacija, ki jo misli fašizem.

Kupi Mirim čokolado in jo jej, nikar je v izložbah samo ne glej!

Ljubljanske novice.

Ij Vseh vernih duš dan se obhaja letos radi nedelje po Vseh svetih šele v ponedeljek. Zato se bodo žalne svetosti na pokopališču vršile v nedeljo popoldne in se bodo tudi takrat prižgale lučke na grobovih.

Ij K umoru Ferdinanda Pipana. Osebo, ki je pisala g. preiskovalnemu sodniku dr. Gradniku pismo z besedilom: »Čast, gospodi Razpis nagrade. — Iskajte itd. se pozivlja, naj se zgleda pri g. polic. direktorju v svrhu pojasnila nadaljnih podatkov. — Tajnost ji bo strogo zadržana. Nadalje se je ugotovilo, da je storilec tekel mimo nove mestne hiše do topniškega arzenala, kjer sta stala dva moška. Ker se je storilec očitno hotel izogniti moškima, je krenil zopet nazaj in potem čez travnik proti Samotni poti. Onadva moška, ki sta stala takrat na cesti ob vogalu mestne hiše, naj se zglasita pri policijski direkciji v svrhu razjasnitja položaja. Pozivlja se tudi, naj se oglasio pri policijski direkciji soba štev. 18, II. nadstropje one osebe, ki so krični večer med pol 22. in 22. uro šle po Slomškovi ulici, Miklošičevi cesti, Cesti na Fužni kolodvor in Dunajski cesti do Hranilniške ceste, kakor one osebe, ki so šle po Samotni ulici in po cesti, ki vodi iz Bleiweisove ceste mimo Scagnettijeve žage do topniškega arzenala, dalje po Dovozni in Pokopališki cesti ter po Linhartovi ulici.

Ij Vpisovanje revnih otrok. V Spodnji Šiški se bodo vpisovali otroci, ki so potrebni kakršnekoli podpore in ki pridejo v poštev pri božičnici, od 3. do 14. novembra pri oskrbniku ubogih Josipu Prešernu, Celovška cesta 82.

Ij Trebljenje jarka ob Ižanski cesti. Vsi posestniki, katerih zemljišča leže ob levi strani Ižanske ceste proti Illovcu, se opozarjajo, da morajo takoj odstraniti mostove, ker se je pričelo s trebljenjem občestnega jarka med Jurčkovo potjo in Preproščo. V nasprotnem slučaju bo mestni magistrat primoran odstraniti te mostove na stroške posestnikov.

Ij »Slovenski narod« v današnji številki, z ozirom na pretep v Zalaznikovi kavarni, nekaj blebeče o »klerikalnih« izživcih. Piše namreč, da so ti »klerikalni« izživci ponovno rabili besedo »buržuj« in pri tem kazali na sosednjo mizo. To seveda ni res. Pa »Slovenskemu narodu« ne gre za resnico, nego hoče orjunsko pretepaštvo samo omiliti. Saj je inž. Marko Kranjc pri prvi obravnavi priznal, da je bilo nesporazumljenje in da mu napada ni zameriti, ker da je bil radi isti dan prepovedanega protestnega shoda razburjen. Seveda, treba je sedaj celo stvar olepšati in navaden pobalinski napad na mirne goste napraviti za čisto nedolžno, omembe nevredno stvarco!

Ij Ata. »Es ist schrecklich, es ist entsetzlich.« so vzklili nati ata in se preobrnili na drugo plat, bližje omarice ob postelji, da si privežejo utrujeno dušo, tako so jih prestrašile volitive na Angleškem. »Ah, diese verdammten Klerikaltzen! Kako bi jih človek, samo če bi jih mogel! Kar z rremeljom, pa nataknil bi jih in drl in cvrl na žarečem ognju. Sedaj pa se ta špot in sramota! Najprej so nas na Kranjskem, sedaj pa še na Angleškem, pa še kako! Sam Bog ve, kako je to! Ali nimajo na Angleškem magistrata? Zakaj je pa magi-

strat?« Potem so ata napravili kratko pavzo, zamašili steklenico, zaprli omarico in se počasi odpravili na pot na Martinovo cesto. Tja doli so lezli ves žalosten in potr, tako da so jih številni znanci sočutno vpraševali: »Ali tudi na grob?« — »Osel,« so ata vselej zarentačili, »kaj misliš, da smo res že mrtvi? Le počakaj, pa boš videl, kako jih še bomo, diese verdammten Klerikaltzen! Kar z remeljom!« V ponosnih mislih na bodočo zmago so se ata vselej še ponosnejše vzravljali, potem pa so zopet zlezli v dve gube in so tako prišli do tistega gospoda, ki so sedaj za Topolavca. »Tistega, kaj ne, der was is ganz special,« so pomežiknili gospod, ki so sedaj za Topolavca in urno in žurno je prineslo deklo — Haare ganz schwarz, schon 50 Jahre, bitte sehr — zaželjeno krepčilo. Ko so se ata oddahnil, so pa vprašali gospoda, ki so sedaj za Topolavca: »Na also, kaj pa oni na to pravijo? Najprej so nas na Kranjskem, sedaj pa še na Angleškem. Kaj bo, kaj bo!« — »Meni se zdi, da je bil Zerjav tam,« so pripomnili gospod, ki so sedaj za Topolavca, ata so se pa prišli za glavo in so zastokali: »Sedaj je pa ven! Sedaj razumem! O dieser Pechvogel! Kaj ga je neki še tja neslo?« Atova žalost in potrtost je dosegla tako mero, da so jo komaj še primahali zum Maček, dem weltberühmten, tam za vodo, kjer so jo zalivali in močili tako dolgo, dokler niso sladko in mirno zadržali za mizo.

Ij Ljubljanski trg pred prazniki je bil vsestransko živahen in bogat. Prevladovalo je umetno vzgojeno in pa domače gozdno cvetje in zelenje. — Za ta dan so morali podaljšati in razširiti cvetlični trg tudi preko Kopitarjeve ceste ob obrežju Ljubljaniče nasproti »Jugoslovanske tiskarne«. V jesenskem žalnem cvetju je vzvel tel ves trg in izrazito se je pokazalo zanimanje celokupnega občinstva za ta velepomembni praznik. — Poleg domačink iz okolice so nudili tudi ljubljanski vrtnarji na svojem cvetličnem trgu izredno lepe cvetlice porezane in v lončkih. Cene so bile primerno času praznikov in občega vpraševanja sicer malo višje, vendar ne ravno pretirane. Izbira je bila prosta. — Poleg cvetja in zelenja je bilo na trgu tudi izredno mnogo druge gospodinjske zelenjave in polno raznega sadja domačega in uvoženega. Kot jesenska novost so bile na trgu jako lepe kutne po 7 Din za kg. — Tudi ribji trg je bil zadovoljiv. Prodajale so se jako lepe ščuke po 60 kron, mrepe po 130 kron in morske belice po 180 kron za kg. Poleg teh so bile na izbero tudi še razne druge domače ribe po primernih cenah. — Tudi raznih gob in različnih domačih mlečnih izdelkov je bilo v izobilju. — Na trgu za divjačino je bilo veliko povpraševanje in je bilo temu odgovorno tudi dosti blaga. Dobile so se srne, zajci in šnefi. Ker je divjačina seveda specialiteta, je bila cena primeroma višja.

Ij Če ti je kaj za dobre domače jetrne in krvave klobase, ko greš h Sv. Križu, oglasi se ta dva dni mimogrede pri Cotiču na Martina cesti. (6885)

Ij Z nožem je sunil sprevednik B. posestnikovega sina Arha Vinka. Seveda ne kar izlepa, uvodoma je bilo tudi malo prepira. B. se je namreč vračal iz St. Vida po cesti proti Šiški. Pred »Slepim Janezom« sreča Arha v družbi sorodnika. Najbrž je govorilo nekoliko tudi vino, sprla sta se in v sporu je B. zabodel Arha. Dr. Cirman iz St. Vida je poslal Arha v bolnico in je po njegovi izjavi rana opasna.

Ij Kavarna in gostilna »Central«. Prvovrstna pristna vina in okusna mrzla jedila. Priporoča se kavarnar in gostilničar št. Miholič. (6876)

Ij Originalna tatvina. Nezmanec, ki bi si gotovo rad stalno zračil svoje stanovanje, je z izredno spretnostjo izmaknil kavarnarju Pogodniku (»Leon«) ventilator za zračenje kavarne. Ventilator je vreden 1500 Din.

Ij Gostilna Krušič ob Kolinski tovarni se priporoča ljubljanskim zletnikom za cenjeni obisk. Popolnoma novo preurejeni gostilniški prostori, prvovrstna dolenska in štajerska vina, vsako nedeljo in praznik sveže pečene domače mesnate, riževe in jetrne klobase.

Ij Tatvina na ljubljanski univerzi. Izpred sobe prvega nadstropja tukajšnje univerze je bila ukradena filozofu Mihaelu Primcu zimska suknja, vredna 2000 Din. Tatovi iščejo torej že na univerzi svojih žrtev.

Ij Prvovrstni slaček mošt se toči v Škofovi kleti.

Ij Iz predmestnih nočnih ur. Ferbine Lojze je že kolikor toliko znan kot razgrajaj; radi svoje vinjenosti in vinske odkritosti se je že pokoril radi prestopka po § 104. Predvčerajšnjim si ga je zopet preveč privoščil, človek se pač zasedi, in se je večeraj ob dveh vračal po cesti v Rožno dolino. Pa se je že zdočil, da je možakar, poti so ob takem času tihotne, s svojim razgrajanjem je budil stanovalec kar od kraja. Mitničarja je pa še posebej počastil, ga prikladal iz njegove »kolibec«, nazadnje ga pa prav vojaško rotli: Povej mi, kje sem jaz doma, pokaži mi hišo. Ker mitničarji niso zato postavljeni, se je spet umaknil. Ferbine pa je kolovratil dalje in dajal duška vsem silam svojih glasilk, dokler ga ni »potozila« stražnik.

Ij Razstava perila in rečnega dela 1. in 2. novembra v Josephinum, Poljanska cesta št. 16, I. nadstr. (6821)

Ij Prijet tat: Včeraj so v nekem tukajšnjem hotelu aretirali že od marca zasledo-

vanega pretkanca Jožefa Pašlerja, ki je doma v Rastrum pri Brežicah; po poklicu je umetni slikar. Obdolžen je, da je ukradel iz spalnice v gostilni Gorjanec na Primskovem pri Kranju zlato verižico in zlato uhane ter nekaj perila v vrednosti 1350 Din. Tatvino je izvršil 26. marca t. l. in se je znal do včerajšnjega dne spretno skrivati.

Ij Tatinska ženjalnost. 30. t. m. je vstopil v trgovino Suttner na Mestnem trgu čedno oblečen mladenič in z raznimi pokloni izrazil željo, da bi si rad nabavil zlato zapestno uro. Med raznimi vzorci je izbiral in izbiral, prodajalka mu je pridno stregla. Pa ti mladenič zmuzne uro v usta, misleč seveda, da ga prodajalka ni opazila. Ker so pa take vrste prodajalke oprezne, ji hitra kretanja ni ušla izpred oči. »Kaj pa z uro v ustih?« Fant je pa ostal flegmatičen in prav tako flegmatično položil uro na svoje mesto in mirno pojasnil: »Poizkusil sem, če mogoče v ustih ura tudi gre!« Zbiral je dalje in se pogajal za ceno, pa pri pogajanju poizkusil spraviti lično urico, vredna 600 Din v žep. Da ga ni zapazila zopet prodajalka, pa bi jo bil odkuril z njo. Precej po njegovem odhodu iz trgovine, kupil seveda ni ničesar, ga je naznanila stražniku. Pri preiskavi so dobili pri njem samo 1 Din, pri zaslišavanju pa je izjavil, da se imenuje Radovan Popović, krojaški pomočnik iz Zagreba. V Ljubljano da je prišel v nekih društvenih zadevah. Kakor je dejansko pokazal, samo v društveno-tatinskih zadevah.

Ij Policijska kronika. Od 30. do 31. so bile dostavljene sledeče ovadbe: Radi tatvine 1, radi pijanosti 1, radi prestopka cestno policijskega reda 20, radi prekračenja policijske ure 2, radi prestopka predpisov o zapiranju trgovin o določenem času 15, radi prestopka higijeničnih predpisov 2, radi telesne poškode 1. Napovedane aretacije: 1 radi kaljenja nočnega miru, 1 radi izgrede, 1 radi tatvine.

Ne zamudite ugodne prilike! Radi opustitve trgovine se prodaja vse manufakno blago pri tvrdki Jos. Bedrač, Aleksandrova 12, po vsakih sprejemljivih cenah. Velika izbira modnega blaga, križastega in črtastega za kostume in krila, posebno nizke cene v angleških šifonih in platnu za rjuhe. Posebna nakupna prilika za p. n. državne in privatne uradnike. 6769

Najcenejše in najnovejše obleke za dame in gospode dobite samo: Selenb. ul. 3. Gričar & Mejač.

Nepretosljivi so le
EXCELLA
šivalni stroji.
Nedosežni v konstrukciji in materialu. Izredno nizke cene. Oglejte si jih pred nakupom.
J. GOREC, Ljubljana
Palaca Ljubljanske kreditne banke

Cerkveni vestnik.

c Pastoralna konferenca za Ljubljano bo v torek dne 4. novembra ob 4. uri popoldne v semeniški dvorani.

c Kongregacija za gospode pri sv. Jožefu ima v nedeljo 2. t. m. ob pol sedmih zjutraj sv. mašo in skupno obhajilo v kapeli.

c Motu proprio Pija XI. o ustanovitvi posebne stolice za latinsko književnost na Gregorijanski univerzi v Rimu. Te dni je izšel motu proprio Pija XI., s katerim ustanavlja na Gregorijanski univerzi v Rimu posebno stolico za latinsko književnost. Papež uvodoma slavi lepoto in vsestransko dovršenost latinskega jezika in tehtnost del starih rimskih pisateljev. To in pa dejstvo, da je bila latinščina najbolj razširjeni jezik je nagnilo rimski pontifikat, da je izbral ravno ta jezik kot dostojno oblačilo za nebeške nauke in svete zakone. Od tedaj je postala katoliška cerkev ohranjevalka in pospeševalka latinskega jezika. Mnogi cerkveni očetje in učenjaki so pisali tako lepo latinščino, da niso mnogo zastajali za najboljšimi starimi rimskimi pisatelji. Cerkev je rešila stara latinska dela pred uničenjem in jih izročila potomstvu, a duhovščina, redovna in svetlana, je imela med seboj najboljšo latiniste. Latinščina ima poleg drugega to ogromno vrednost, da obogatuje s svojo krepko in dovršeno fraz tudi materini jezik, nega, ki se je vglobil vanjo. Tako sta priznala Bossuet in Segneri, da se imata zahvaliti za vse, kar je lepega v njihovih govorih, predvsem študiju Cicerona. Katoliška cerkev je imela vedno velik interes na temeljitem znanju latinskega jezika in rimski papeži so vedno imeli za pomočnike dobre latince. Leon XIII. si je prizadeval, da se med duhovščino razširi študij latinskega slovstva. Pij XI. sam je opetovano izrazil svojo voljo in jo sedaj ponavlja, da si tako svatna kakor redovna duhovščina pridobi zadostno znanje latinskega jezika. To znanje ne sme nazadovati, ampak če mogoče še napredovati. V to svrhu odloča:

1. da se na Gregorijanski univerzi s prihodnjim mesecem ustanovi posebna stolica za latinsko slovstvo; 2. učitelji naj si prizadevajo, da slušatelje čim bolj usposobijo v pisanju latinščine; 3. tečaj za latinsko slovstvo traja dve leti; po dovršenih izpitih dobe absolventi izpričevala ali diplome, temeljem katerih bodo imeli pri razpisih služb pri sv. kongregacijah, pri škofijskih kurijah in za učiteljska mesta v semeniških prednost pred drugimi prosilci; 4. posebno odlični slušatelji te šole dobe koncem

naukov od papeža zlato svetinjo; 5. šola je odprta za vse, ne izvzemši lajkov.

Končno priporoča papež italijanskim in vsem drugim škofom, naj izbero med duhovniki, ki so se posvetili svetnim naukom, vnete latince ter jih pošljejo na šolo, ki se pravkar odprta.

Vpisi za latinske tečaje na Gregorijanski univerzi so se začeli dne 28. oktobra t. l. Predavanja se začno dne 20. novembra. — Profesor je p. Ermelando Costa.

Preč. cerkv. predstojništvom

se priporoča za izgotovitev ali popravo katerikoli cerkvenih SLIKARSKIH DEL. — SIMON OGRIN, akad. slikar na VRHNIKU. 6717

Naznanila.

Františkanska prosveta ima v torek 4. 11. t. l. ob osmih zvečer predavanje: »Kaj vemo o ciganih« (nadaljevanje in konec). Po predavanju je redni občni zbor. Želi se polnoštevilna udeležba. — Pevci imajo vajo v petek 7. nov. Udeležba nujna. — Društvo: »Krščanska šola«, ima sejo v ponedeljek 3. nov. ob osmih zvečer.

Predavanje v Stolni prosveti prihodnji ponedeljek, dne 3. novembra se od p o v e ter bo prihodnje predavanje v Križankah šele v ponedeljek, dne 17. novembra.

Šiškarji se zahvaljujemo dekl. Marijini družbi v Križankah, ki je v nedeljo priredila gledališko predstavo v šišenski samostanski dvorani ter darovala ves čisti dobiček za novo cerkev; obenem prosijo tudi druga katoliška društva, da bi ta lep zgled posnemala. Danes, na praznik Vseh svetih zvečer ob pol 8. priredi šišensko prosvetno društvo v samostanski dvorani igro »Dom«. V ponedeljek zvečer ob pol 8. bo običajno predavanje.

Kranj. Na splošno željo p. n. občinstva ponovi dramski odsek Izobraževalnega in zabavnega društva »Kranj« danes ob 4. popoldne igro »Dekle z biseric«. Da je igra lepa, zanimiva in tudi dobro igrana, pričā nam to, da je bila prostorna dvorana Ljudskega doma že dvakrat nabito polna. Kdor še ni videl igre, naj ne zamudi ugodne prilike.

Izpred sodišča.

§ 104. Na ovadbo ravnatelja meščanske šole v Brežicah je bil obtožen pri okrožnem sodišču v Celju g. Adolf Merhar, posestnik in iniciator tamkajšnje meščanske šole, češ da je napram članu okr. šolskega sveta g. dr. Štikerju opetovano izjavil, da prejema ravnatelj oziroma njegova soproga darila učencev oz. staršev. Obtoženec je potrdil, da je to resnično izjavil večkrat, a drugo je zanikal. Po prečitaniu izpovedi že prej zaslišanih prič je bil nato g. A. Merhar oproščen.

Turistika in sport.

Sportni teden.

Znano nogometno moštvo Uruguaya, olimpijski zmagovalec, bo prišlo prihodnje poletje v Evropo. Doslej še ni nič natančno določeno. Na Nemškem bo menda igralo dve igri proti reprezentativnim moštvom in eno proti nemškemu prvaku I. F. C. Nürnberg; dve bo igralo proti Švici itd. Pogajanja s Švedsko so se razbila. Kako so jih doma okreali zaradi poraza v igri z Argentinci, poročamo na drugem mestu.

V plavanju na 220 yardov omenimo nov ameriški ženski rekord gdčne Geraghty v 3:30.8; prejšnji rekord 3:43.6.

Priznali so sledeče nove nemške rekorde v lahki atletiki: 50 m Houben 5.4, 200 m Houben 21.5, 1000 m Peltzer 2:30.3, 10 km Bedarff v 32:14.2, Maratonski tek 42.2 m Hempel v 2:47:05.2, 4 krat 400 m Mannheimski telovadci v 3:25.4, prav isti tudi v švedski in olimpijski vrsti 1:58.7 in 3:34.6, krogla Haymann 14:07, skok v višino brez zaleta Eiltz 1.47 m. V hoji na 25 km je napravil Berlinčan Siebert nov nemški rekord 2:3:18.4, v teku na 25 km pa Nürnbergzan Lukaas 1:32:36.6. — Italijanski Maratonski tek je dobil Bertini v 2:49:0.2, drugi je bil prej imenovani Nemeč Hempel. V Stockholmskem stadiju so ob precej hudem mrazu zaključili letošnje lahkoatletsko sezijo. Nekateri rezultati: 1500 m Lundgreen 4:11.0, 5000 m Wide 15:34.6, 10 km Mattsson 33:40.8, 110 m staje Christianson 15.0, diskos Lüning 43.51 m. — Znamenita finska tekača Nurmi in Ritola bosta nastopila 11. januarja 1925 pri newyorških tekmah v zaprtem prostoru.

Da športnik lahko združi v sebi več si navidez nasprotujočih panog, nam pričā znani holandski profesionalni kolesar in več atmi svetovni mojster P. Moeskops, ki si je priboril pred kratkim amatersko mojstrstvo Holandije v rokoborbi težke teže. Določbe so zelo lojalne; v eni panogi sem profesional, v drugi amatier.

Na motornem kolesu, znamka Henderson, je v St. Bernardu v Kaliforniji predirkal Fred Ludlor četrt milje (402 m) s hitrostjo, ki bi znašala na uro 215 km 298 m. Nismo brali, če se je vršilo to rekordno dirkanje pred oficialnim sodstvom ali ne.

V Brnu so tekmovali v zračnem letu brez motorja, koje športno panogo so gojili doslej v prvi vrsti Nemci in Francozi. 13 jih je startalo, med njimi tudi neki pilot iz Pizna, ki je

sploh prvič letel, in sicer na letalu, ki je tudi šele prvič tekmovalo. Vse se je čudilo. Prvi je bil — kakor že večkrat — major Skala; po prvem startu je ostal v zraku 1 minuto in 40 sekund ter je preletel 1420 metrov, pri drugem pa 2 minuti in 3,5 sek. ter 1650 metrov.

Velika britanska razstava v Wembleyu (London) je zaključena. Naprave bodo podrli, v kolikor jih ne bodo porabili za druge namene. Med stalnimi napravami je tudi wembleyski stadion, največji stadion sveta. Vanj gre 125.000 gledavcev. Razstavni urad ga namerava prodati in se pogaja z nekim sindikatom. To je v sportnem oziru zelo važno, ker obstoji med prireditelji razstave in angleško nogometno zvezo dogovor, da se mora končni boj za pokal zveze skozi 21 let igrati prav v tem stadionu. Dve končni igri sta bili že igrani v njem. Sindikat bi rad samo ugodnosti, ki jih stadion prinaša, a nobenih obveznosti. Zato se bo moral dogovor spremeniti, razen, če se kupčija ne bo izvršila

Primorje : Hermes. Danes, v soboto, nastopita dva domača kluba v borbi za točko. Kakor znano stoji Primorje na tretjem mestu prvenstvene tabele ter si bo skušalo na vsak način ohraniti to pozicijo. Na drugi strani pa stoji Hermes s prvenstvenimi točkami precej slab, tako, da bo moštvo napelo vse sile, da si izboljša svoj položaj. Šance so za obe strani precej enake. Medtem ko poseduje Hermes dobro obrambo, nastopi Primorje s svojim dobro uigranim napadom. Obeta se torej navdse oster boj. Tekma se vrši na igrišču Primorja, Dunajska cesta ter prične ob 15. Predtekmo igrata obe rezervi in sicer ob 13.30. V slučaju, da rezerva Hermesa ne nastopi, igrata rezervi Primorja in Jadrana prijateljsko tekmo ob istem času.

SK Primorje jun. : SK Krakovo. Jutri, v nedeljo, igrata oba navedena kluba revanžno tekmo in sicer na igrišču Primorja ob 10. uri dopoldne.

Kolesarske dirke. Kakor smo že javili, se vrše jutri na dirkališču (tekališču) SK Primorja, Dunajska cesta, kolesarske dirke, ki vzbujajo precej zanimanja, posebno, ker so javili svojo udeležbo nekateri znani zagrebški dirkači, med njimi znani internacionalci Meniga Milan. Od domačih klubov se udeležijo dirk kolesarji Primorja, iz Tržiča, Domžal in iz Maribora. Skupen odhod dirkačev izpred kavarne Zvezda po 13. uri, kjer je zbirališče. Začetek dirk točno ob 14. Občinstvo se ponovno naproša, da se v izogib eventualnih nesreč pokorava rediteljem.

Nogomet pri Singalezih. Evropa je mislila do letošnjih olimpijskih iger, da je kraljica nogometa. Urugvajci so dokazali, da ni. Spet smo videli resničnosti starih besed: »Za gorami so tudi še ljudje.« Sedaj beremo o

športu pri Singalezih, prebivalcih otoka Ceylona. Za nogomet so zelo navdušeni in ga gojijo povsem redno. Po moči jih cenijo tako visoko, kakor so bili na primer Čehi pred desetimi leti. Zelo dobro, če pomislimo, da nimajo nobenega zgleada, na katerem bi se učili. Sicer bi bili Angleži na igriščih v Colombo — glavno mesto Ceylona — prav tako poraženi, kakor so bili v Pragi ali pa, kakor je bila poražena Evropa v Parizu. Zelo pridni so Singalezi in izredno hitro se novostim prilagodijo. Če vidijo kaj novega, vadijo toliko časa, da se jim poseči. V Colombo je več nogometnih zvez. Najbolj zanimiva je »mestna zveza«, koje osmo pravilo tole predpisuje: »Vsi udeleženci tekem morajo biti bosonogi in morajo igrati v barvah in hlačah, kakor so zapisani v zvezi.« Najprvo si bolj težko predstavljamo, kako si igra »bosonogi« nogomet, in mislimo na slabe sunke in polomljene prste. A Angleži, ki so Singaleze videli pri igranju, pravijo, da so njih sunki in udarci prav tako učinkoviti kakor pri nas, če ne še močnejši. — Tudi igri cricket in hockey igrajo Singalezi izvrstno; v cricketu so na primer angleško izbrano moštvo igraje polotkili in mislijo poslati domače moštvo na Angleško. »Njih nadarjenost za šport je tako velika, da se bo šport dvignil pri njih kmalu na nepričakovano stopnjo in bo to v doglednem času čutila tudi Evropa.«

Ozmerjani Urugvajci. Urugvajci morajo biti zelo razvajeni. Sicer si ne moremo misliti, zakaj so svoje slavljeno olimpijsko moštvo sedaj tako ozmerjali. Njih nogometarji so vse premagali, in svet jih je slavil kot nedosegljive. Po prvem boju z Argentinci so se pa rojakom zelo zamerili in neki vodilni list je pisal:

»Razočarani smo! Slab včerajšnji vtis nas še zmeraj tlači. To ni bila igra olimpijskega mojstra, ni bila tako igri niti podobna. Naše moštvo je moštvo enajst igravcev, od katerih se nekateri odlikujejo in ki jih lahko imenujemo olimpijci; drugi so pa taki, kakor jih doblimo lahko v vsakem klubu.

Dobili smo vtis, da naši igravci niso nič posebnega; če so si pridobili na olimpijadi najvišji naslov, so si ga pač vsled tega, ker nogomet v Evropi kljub velikim izdatkom še ni na isti visoki stopnji kakor pri nas ob Rio de la Plata. A tako so nas hvalili in dvigali v nebesa, da smo morali umolkniti. Hoteli smo dobiti pravo sodbo in smo čakali prilike. Prišla je in reči moramo, da naši olimpijci niso noben čudež; nismo videli zvezd, ki so v Evropi menda tako bleščale. Spominjamo se še na brzoglavna poročila kritikov, ki predstavljajo našo enajstoroč kot »nebeško« in pravijo, na nima nobenega tekmeča. »Ni še videl svet kaj takega.« Mi pa pravimo: Goljufali so nas! Ko je prišel čas, so padli skupaj, in popolnoma je obledela njih slika. Živeča do sedaj v naši domišljiji. — Ta je pa huda!

svoglov Kabe je znameniti Črni kamen, ki ga muslimani v prvi vrsti časte.

Muslimanska legenda pripoveduje, da je ta kamen prinesel Abraham nadangel Gabriel, ko so začeli Kabo graditi. Prvotno da je bil kamen bel, toda potem je očrnel od solza, ki jih je prelival nadangel Gabriel nad grehi ljudi. Mohamed ukazuje, da se muslimani med molitvijo ozirajo na ta kamen, zato je vsak mohamedanec, naj se nahaja kjerkoli, med molitvijo obrnjen proti Meki. Površina kamna ni gladka, marveč ima vdolbine, kar pravijo, da prihaja od neprestanega poljubovanja romarjev.

Zgodovina Kabe sega v davno legendo. Mohamed pravi, da jo je zgradil Adam; po vesoljnem potopu sta jo znova pozidala Abraham in Izmael, da bi v njej častila pravega Boga. Tekom vekov je bila še večkrat porušena in znova zgrajena. Začasa Mohameda je zgradbo po nesreči zažgala neka ženska, ko je žgala dišave. Nato je Mohamed svetilišče obnovil. Sedanja zgradba sega v leto 1620.

Kaba je nedvomno mogočen činiteelj v islamu, ki ohranja kontinuiteto njegovih tradicij in pospešuje njegovo moralno edinstvo.

Bodočnost razširjanja belega rodu.

G. J. Nippgen preiskuje v reviji »Géographie« po študijah Griffitha Taylora, kakšni bodo v bodočnosti pogoji, ki bodo usmerjevali razširjanje belega človeškega rodu:

Razne dežele na zemeljski kroglji niso vse pripravne za razširjanje belih narodov. Če si ogledamo njih dosežanje zemljepisno razširjenost, zapazimo, da se razvrščajo okoli gotovega števila glavnih točk, okoli katerih se razširjajo potem pokrajine različne razsežnosti in katerih središča se danes nahajajo v bližini Londona, Chicaga, Sydneja, Durbana in Buenos-Airesa. Relativna gospodarska vrednost teh zemeljskih pasov predstavlja najbolj stalen element za njih cenitev.

Kateri pogoji so določili stvoritev teh pasov? V prvi vrsti pride tu v poštev temperatura in deževje, od katerega je odvisno poljedelstvo, potem rudniški zakladi zemlje, predvsem premog, ki je važen gospodarski faktor, nato zemljepisna lokalizacija, to se pravi skupnost naravnega značaja pokrajine: morska višina, vodne razmere itd. Zemeljske pokrajine, v katerih ti faktorji ne igrajo glavne vloge, niso prikladne za normalni razvoj belega plemena. To so n. pr. tundre polarnih krajev, puščave, nerodovitna gorovja, visoke planote mrzlih pasov, kakor tudi vroče in vlažne tropske pokrajine. Sicer se tudi tukaj nahajajo posamične skupine belcev, toda to so le sporadične skupine, ki nimajo nobene bodočnosti in v večini slučajev kažejo več ali manj očitne znake značilne degeneracije narodov, ki izumirajo.

Temperatura igra veliko vlogo. Če leži kaka pokrajina previsoko nad morjem, je premrzla, in njena gospodarska vrednost, posebno s stališča poljedelstva, pade pod ničlo, tako n. pr. Tibet. Temperatura pa igra svojo vlogo samo tam, kjer so naselbine belcev zelo goste.

Maksimum gostosti belega plemena je v pasu, ki se vleče od Walleskih premožkopov, preko belgijskih, francoskih in poruherskih pa tja do šleskih. Tu pa že višina, temperatura in deževje ne tvorijo glavnih faktorjev, temveč premog, torej faktor gospodarskega značaja.

Od temperature je pa odvisna kultura v vseh svojih oblikah, kakor tudi živinoreja. Kar se tiče slednje, vemo, da se lahko razvija samo v gotovih toplotnih mejah. Zapravna vrsta s tega stališča je sledeča: prešiči, govedo, koze ovce. Treba je pa tudi jemati v ozir hrano, ki živalim najbolj ugaja. Možnost živinoreje je torej ožje zvezana s kulturo in v neposrednem stiku s temperaturo, z deževjem itd.

Za temperaturo igra največjo vlogo deževje, a ne količina dežja, ki pade tekem enega leta, temveč pogoji periodičnosti, v katerih dež pada. Tako n. pr. je za kulturo žita važno, da pada dež v ugodnem času.

Iz širnega sveta.

Žalna svečanost za Sienkiewicza v Pragi.

Poljaki so prepeljali truplo svojega največjega pisatelja Henrika Sienkiewicza v Varšavo. V Pragi so ob prevozu 24. oktobra prenesli truplo v Patheon v narodnem muzeju, da se je mogel češki narod pokloniti spominu slavnega poljskega pisatelja in narodnega klicarja. Truplo so položili na katafalk sredi neštevilnih vencev. Pred krsto je bil položen velik lavorjev venec z napisom »Auctori Quo vadis: — T. G. Masaryk«. Popoldne se je začela oficijelna žalna slovesnost, ki so se je udeležili ministri, poslanci, diplomatski kor, nadškof, zastopniki vojaštva, znanstvenih zavodov, kulturnih organizacij itd. Navzoč je bil pisatelj sin in poljska častna delegacija. Minister dr. Marković je v svojem govoru dejal med drugim: Globoko ginjeni stojimo pred krsto velikega sina Poljske, pisatelja s svetovnim slovesom, velikega kot človeka. Sienkiewicz, genialni umetnik, mojster v jeziku in slaven pisatelj, je bil narodni vzgojitelj svojega naroda, neustrašen bojevnik za največji narodni ideal, za zedinjenje vsega naroda in za njegovo samostojnost, učil je svoj narod, spominjati se velikega ideala, oživitve enotne velike Poljske njene nekdanje svobode in slave. Poljski narod je dosegel veliki cilj, na katerega je Sienkiewicz v svojem literarnem delovanju vedno kazal. Njegovim besedam so prisluškovale tudi naše duše in tudi v nas utrjeval hrepenenje po svobodni domovini. Zato se velikemu poljskemu sinu s spoštovanjem klanjamo in se bratskemu poljskemu narodu zahvaljujemo za priložnost, ki nam jo je dal, da se Sienkiewiczemu geniju zahvalimo za ogenj, ki ga je v naših in poljskih srcih vžgal.

Meka.

Vesti iz Orienta poročajo, da se vstahi Nadžda v hitrih pohodih bližajo Meki, ki je bila v zgodovini že tolikokrat cilj osvajaških želja. Ob tej priliki je vredno zabeležiti nekaj zgodovinskih spominov in krajepisnih podatkov o tem, mohamedancem svetem mestu.

Islam ima dejansko tri sveta mesta: Meko Medino in Jeruzalem. Meka je rojstno mesto Mohameda ter je v njej slovi »Kaba; Mo-

dina hrani spomine na prerokovo življenje in njegov grob; Jeruzalem je mesto največjih svetopisemskih dogodkov in mohamedanci imajo v njem svojo znamenito mošejo. Vendar je med temi tremi svetimi mesti pri mohamedancih najbolj popularna Meka.

Izprva neznatna skupščina nomadskih ljudstev, se je razvila Meka polagoma, posebno tekem zadnjih dob, v veliko mesto, ki šteje skoraj 100.000 prebivalcev. Leti so mešanica vseh mogočih muslimanskih plemen, ki prihajajo v mesto leto za letom ob velikih romanjih; nekaj romarjev se redno za stalno naseli v mestu, kjer se pečajo z rokodelstvom ali majhno trgovino. Na ta način je vsa trgovina v rokah doseljencev, dočim se domačini zadovoljujejo z malo obrtjo.

Meka leži v približno tri kilometre dolgi dolini, ki jo obdajajo gore. Cela pokrajina je po pekočemu solncu vsa ožgana, neplodna skalo. Le tod in tam se vidi šop trave ali kako drevo, kar dela sliko še bolj pušto in samotno.

Prvi začetki Meko se izgubljajo v temni davnini. Studenec Zemzem, ki se nahaja sedaj v obzidju Kabe, je bil predmet kulta, ki še danes ni docela pojasnjen. Tu je bilo svetilišče malika Hobula, ki so ga zelo častili, ker je prorokoval. Ob določenih časih so obiskovali svetilišče bližnji prebivalci, dokler Kochai ebu Kilab ni tu zgradil hiše, v kateri se je njegovo pleme shajalo na posvetovanja. Polagoma so okoli svetilišča nastajale druge majhne zgradbe.

Danes je Meka slavna in popularna po Kabi. To je majhna zgradba v obliki kocke, zgrajena iz granita; dolga je 12 metrov, široka 10 in 15 metrov visoka. Vhod je na pročelju, 2 metra od tal; do vrat vodijo lesene stopnice, prekrite s srebrnimi ploščami. Vrhni del zgradbe ima štiri oboke, ki slone na treh vrstah lesenega stebrovja. Tla so iz marmorja, istotako so steno pokrite s ploščami iz pisanega marmorja in prevlečene z rdečo svilo. V eni izmed sten sta shranjena dva izvoda korana. — Luč prihaja skozi pet velikih steklenih oken. Drugače je notranost popolnoma prazna in gola.

Od zunaj je Kaba pokrita s črno svilo, ki jo vsako leto obnove. Zlati in srebrni okraski so bogato razuti po stenah, vratih, psovod.

Muslimanski romarji opravljajo svojo pobožnost le zunaj zgradbe in sicer na ta način, da vrzde sedemkrat okoli nje. V enem izmed

sv **Devetstoletnica pokristjanjenja na Norveškem.** Te dni je praznovala Norveška devetstoletnico svojega krsta. V mali cerkvi v Mosterju na zapadnem obrežju blizu Bergena je bila maša. To cerkvice je zgradil po ljudskemu izročilu kralj Olaf Treegwassen l. 995. Istotam je proglasil l. 1024. kralj Olaf l. 995. Istotam je proglasil l. 1024. kralj Olaf Sveti krščanstvo kot državno vero in na to je sledil splošen krst. Posamezni Norvežani so se pokristjanili že poprej, ker so spoznali norveški vikingi krščansko resnico o priliki številnih napadov na zapadno in južno Evropo tekem dveh predhodnih stoletij. Pri svečanosti in odkritju velikanskega kamenitega spominskega križa je bil navzoč kralj in vsi norveški škofi.

sv **Pokodovani Petrograd.** Vodja gospodarskega odseka petrograjske komune Ivanov objavlja sledeče številke o škodi, ki jo je povzročila zadnja povodenj. Pokvarjeno je nad 60.000 m betonske in nad 220.000 m lesene kanalizacije. Vodovod se je vdrl na 3000 krajih. Petrograd bo potreboval več desetletij, da popravi krasno granitno obrežje Neve. Nekateri škarpe so tako razrušene, da ogrožajo na njih sezidane hiše. Burja je podrla več ko 600 dreves. V znanem »Letnem saduc« so razbiti zgodovinski kipi, katere bo zdaj popravljalo društvo »Stari Petrograde« pod nadzorstvom strokovnjakov.

sv **Graditelj ZR III.** Pravi graditelj ZR III. ni Eckner, kakor navadno beremo. On je le voditelj podjetja in voditelj zrakovlova. Graditelj je žid dr. Karel Arnstein, rojen v majhnem kraju pri Pragi. Studiral je matematiko in je bil z 21 leti asistent pri slovitem profesorju Melanu na praški nemški tehnik. Leta 1919. so ga poklicali v Srasburg, da je popravil glavno cerkev, ki bi se bila kmalu sesula. Tudi most pri Schaffhausenu v Švici je njegovo delo. Leta 1914. so ga poklicali v Zepelinovo tovarno pri Fridrichshafenu. Zgradil je 60 »Zeppelinov«, zadnji je bil ZR III.

sv **Orhideja za 1.310.000 kron!** Angleška kraljeva vrtnarska družba priredi vsako leto v Londonu razstavo cvetlic, ki so seveda tudi na prodaj. Neko orhidejo so prodali letos dne 25. oktobra za 1050 funtov, to se pravi za 327.000 do 328.000 dinarjev ali za en milijon 310.000 kron.

sv **Sovjetski psihiatri.** »Dnic prinašajo sličico iz kongresa zdravnikov Čudaste avtonomne oblasti (ob Volgi, glavno mesto — Čeboksari nekdanje kazanske gubernije). V neki seji je imel neki pogumni zdravnik predavanje o novih načinih zdravljenja umobolnih. Med drugimi pojavi psihične perversnosti je omenil predavatelj tudi pomanjkanje verskega občutka, svetoskrunstvo, zasmehovanje religije. V vrstah navzočih komunističnih poslancev se je pričelo mrmranje. Predavatelj je pozabil, da so bili prisotni tudi zastopniki političnih oblasti. Zdravniki so se pričeli bati. Kongres bi se lahko slabo končal, ker so bili na razpolago vsi dokazi »protirevolucijskega prepričanja« ljudi, ki so dovolili tisto predavanje. Toda predsednik kongresa, nekdanji vojaški sanitetni pomočnik, je srečno odvrnil nevarnost politične preiskave in ječe. Bil je pač velik diplomat. Posegel je vmes takoj po končanem predavanju. — Tovariš, se je on obrnil na zdravnika, uvrstili ste med pojave duševne perversnosti tudi zasmehovanje in pobijanje vere. Mislim, da (predsednik je pomežikal predavatelju) ste na vsak način (to je predsednik zvišal glas) nam razložili le staro stališče buržuazne psihiatrije. Slučajno ste pozabili omeniti, da smatra nova revolucionarna marksistovska psihiatrija (predsednik je pogledal oblasti) verstvo kot znak zaostalosti množice. Boj proti verstvu je dokaz harmoničnega razvoja duševne osebnosti. Ali niste to hoteli reči? — Prestrašeni govornik, ki se je zavedel svoje usodne napake, je tiho odgovoril: Da, da, seveda pozabil sem in sem popolnoma vašega mnenja. — Navzoči komunisti so se pomirili in so se zadovoljili s to izjavo. Položaj je bil rešen. — Komunistična psihiatrija je praznovala zmago.

sv **Komunisti po Ljeningovi smrti.** Pod tem naslovom poroča v »Manchester Guardianu« o sedanjem razpoloženju ruskih komunistov. Arthur Ransome, znani angleški prijatelj sovjetske vlade. — Najbolj značilno je za komunistično stranko njeno nezaupanje do izobražencev. To je posledica tzv. leninskega nabora, vsled katerega je narastlo število neizobraženih delavcev do 53 odst. vseh strankinih pristašev. Prej je število delavcev komunistov vedno nazadovalo in znašalo l. 1921. samo do 30 odst. članov stranke. Stari zavedni komunisti so zelo potrti, ker se zavedajo, da ni bil prvotni vojni komunizem korak za vstvarjanje raja, temveč samo praktična posledica državljanske vojne. Ti komunisti se ne morejo prilagoditi novi kapitalistični vladni politiki in se nalašč poglabijo v svoj službeni delokrog. Drugi pišejo svoje spomine in teh je vedno več. Nasprotno je naloga večine novih članov stranke prepričati delavske množice, da je Nep le postojanka, svoje vrste strategičen umik, ki mu bo sledila še vesoljna revolucija. Ransome zaključuje: »Težko je dobiti nekaj — razven članske izkaznice — kar bi vezalo vse te in druge popolnoma različne komunistične skupine. Nikdar ni manjkalo stranki notranje edinstvo kakor sedaj, kljub temu, da uspešno zatira vladni pritisk vsa nasprotstva ob sklepanju in glasovanju.

sv **Pokojnina Garibaldijevi vdovi.** Italijanska vlada je dovolila vdovi generala Rieci-

otti Garibaldija pokojnino v znesku letnih 10.000 lir. Po njeni smrti se more pokojnina nakazati njenim sirotam.

sv Ogrski židje si zgrade svojo lastno univerzo. Na kongresu židovskih verskih občin na Ogrskem, ki se je te dni vršil v Budimpešti, je posl. Pavel Szandor izjavil, da bo spravi vprašanje o omejitvi števila židovskih dijakov na univerzi (numerus clausus) še enkrat pred narodno skupščino in predlagal ustanovitev posebne židovske univerze. Denar bo zbral sam v najkrajšem času.

sv Za upostavo lovanjske knjižnice. Iz Bruslja poročajo, da so došli iz inozemstva mnogoštevilni prispevki za obnovo slavne lovanjske knjižnice, ki so jo bili Nemci v svetovni vojni uničili. Prispevki obsegajo nad 40.000 del v 245.000 zvezkih. In Anglije je došlo približno 50.000 zvezkov. Znamenito zbirko je poslal narodni odbor, ki se je bil v to svrhu ustanovil na Japonskem. Zbirka obsega med drugim azijske rokopise in sila redke knjige, ki so bile tiskane prej, nego so v Evropi poznali tisk.

sv Verske razmere na Saškem. Saško je menda najbolj »rdeča« dežela v Nemčiji. Prebivalstvo je pretežno protestantske vere. Iz poročil na luteranski sinodi, ki se je vršila meseca septembra t. l., je razvidno, da je v letih 1920. do 1922. na Saškem izstopilo iz luteranske cerkve 216.933 oseb, vstopilo pa 10.348. Samo v l. 1921. je izstopilo iz saške luteranske cerkve 96.367 oseb, l. 1922. pa 48.635. Večina je prešla v druge protestantske ločine. Od 388.482 otrok protestantskih staršev ni bilo krščenih 35.258; od 238.537 zakonov ni bilo cerkveno sklenjenih 29.483.

sv Statistika o požarih v Združenih državah. V l. 1923. so požari v Združenih državah uničili 15.000 človeških življenj in za 500 milijonov dolarjev gmotnih dobrin. Na vsakega prebivalca odpade 5 dolarjev škode po požarih. Za zaščito proti ognju trošijo Združene države po 800 milijonov dolarjev letno, cela Evropa pa 90 milijonov dolarjev.

sv Nove ekspedicije. V London so prišli te dni člani ekspedicije na Mt. Everest, ali kakor pravijo domačini, Čomo-lungma, kraljica in mati zemlje. Geografska družba in alpinski klub sta jih svečano sprejela. Odell je o ekspediciji predaval in je rekel, da se bo kljub letošnjemu ponesrečenemu poskusu podala leta 1926 nova ekspedicija na pot. Odell je tisti, ki je ponesrečenec Malloryja in Irvinu najdalje sledil in ju je zadnji videl.

sv Strašna statistika. Japonska vlada je priobčila sedaj zaključne številke strahovitega lanskega potresa, 1. septembra. Potres je zahteval 90.000 mrtvih, 50.000 je bilo ranjenih, 14.000 jih pa pogrešajo. Te lahko prištejemo mrtvim, tako da se število zviša na 104.000. Poslopj je bilo pa razrušenih 700.000!

sv Štiri okostja v polarnem ledu. Časopis »Excelsior« poroča, da je neka ameriška jadrnica našla v polarnem ledu štiri človeška okostja. Dognali so, da so to okostja štirih članov Stefanssonove ekspedicije leta 1912: francoskega antropologa Henrija Bluchata, angleških učenjakov Murraya in Mackaya ter kanadskega mornarja Morisa. Posebno tragičen je slučaj antropologa Bluchata, ki je živel pred odhodom ekspedicije skupaj s svojo materjo v majhnem kraju na deželi. Ko ga ni bilo nazaj, se je začelo materi silno slabo gojiti, a nikdar ni mislila, da se ne bo vrnil.

sv Matere kot delavke v Ameriki. Ženski oddelek urada za delo v Washingtonu poroča, da dela v raznih industrijah v Združenih državah nad en milijon mater, ki imajo otroke izpod petega leta.

sv Modern recept. Na Dunaju je predaval o svoji zdravilni metodi znani francoski »čudotvorec« lekarnar Coué. Na koncu predavanja je povedal svojim poslušalcem sledeči čudotvorni recept: Dokler živite, zatisnite oči vsako jutro, predno vstanete in vsak večer, predno zaspate in ponovite z ustnicami in tako glasno, da lahko slišite svoje besede, in ne da bi obračali posebno pozornost na to, kar izgovarjate, prav tako kakor bi brbljali litanije, monotono in počasi sledeči stavek: »Meni gre v vsakem oziru od dne do dne boljše.« Stejete najlažje na vrvice, v katero se napravi dvajset vzlov. Ta stavek izgleda na prvi pogled otročji, v resnici pa ima naravnost čudotvorno moč. Tako je povedal gospod Coué. Kdor mu pa ne verjame, ali komur te besede ne bi pomagale, naj si poišče bližnjega zdravnika ali pa naj se javi bolniški blagajni kot bolnik.

sv Sovjetska banka v Carigradu. Berlinski ruski časopis poroča, da bodo v kratkem odprli prvo sovjetsko banko v inozemstvu. Sedež ji bo v Carigradu. Je pa podružnica Ruske trgovske banke in bo imela namen, da dobiva za ruski eksport in import potrebni kapital.

sv Manj univerz v Rusiji. Ruska sovjetska vlada namerava na novo pregledati vse univerze. Menda jih bodo zaprli polovico podeželskih. V Moskvi bosta ostali samo dve: prva državna univerza in pa Svjerdovskijeva. Petrogradsko univerzo je zadnja poplava zelo poškodovala in jo bodo najbrž tudi zaprli. Obdržali pa bodo vse delavske fakultete, ki so univerzam pridejane.

sv Nemška vlada proti komunistom. Nemško državno sodišče je dalo zapreti po razpisu državnega zbora 62 komunističnih poslancev. Večina poslancev, ki jih išče policija, se je poskrila, tako da je volivna komunistična agitacija skoro onemogočena.

Zanimivosti.

PAUL DE KOCK — FILISTER.

V Parizu živi še mnogo ljudi, ki se navdušujejo za nekoč toliko čitanega romanopisca in gledališkega ravnatelja Paula de Kocka. Zname so obsmrtnice, ki mu jih prirejajo njegovi prijatelji vsako leto. P. de Kock, avtor tolikih pikanterij, je bil vrl mož, dober družinski oče, ki je živel pozimi v Parizu, poleti pa v Romainvilleu. Metoda njegovega dela je bila, kakor piše »Gil Blas«, nadvse originalna in spominja nekoliko na »Podprefekta na deželi«, ki ga je tako imenitno orisal Alphonse Daudet. V senci kostanjev ali na obzidku pariške trdnjave ležeč je stresel de Kock z izredno plodovitostjo svoje šaljive povesti. Od časa do časa pa se je prekinil in postrelil s puško, ki jo je imel vedno s seboj, cele jate ptičev. Svojega plena ni používal, nego je dajal ptiče negačiti. Po njegovi smrti so našli pri njem krasno zbirko zanimivih nagačenih ptic. V svojem bistvu je bil Paul de Kock pravcati filister in takorekoč vtelesena proza. Dokazal pa je čisto, da zna biti tudi duhovit. Nekeč — bilo je l. 1830 — je dopotoval v Pariz Anglež, ki je hotel na vsak način videti Châteaubrianda in Paula de Kocka. Ko je najprej posetil pisarja »Atales«, je obiskal tudi avtorja »Monsieur Depontas«. »Gospod,« je dejal Anglež de Kocku, »prišel sem v Pariz samo s tem namenom, da vidim vas in gospoda Châteaubrianda.« — »Ali ste gospoda Châteaubrianda že videli?« je vprašal Paul de Kock. — »Da, pravkar prihajam od njega.« — »Žal mi je,« je odvrnil pisatelj »Začeli ste s pečenko in nehate z zeljem.«

STRAŠNI UČINKI NOVIH PLINOV.

Že dolgo časa nam pripovedujejo Amerikanci o novih plinih, kojih moč je najmanj tisočkrat večja, kakor je bil pa učinek najmočnejših v svetovni vojni uporabljenih plinov. Sedaj beremo, da so delali pretekle tedne v Ameriki poskuse, kako bi povečali učinek bencina. Vsi so delali s plinovimi krmkami na obrazu. In vendar sta dva že mrtva, trije so znoreli, sedem je pa težko bolnih. Enemu se je več tednov bledlo in krčilo so ga lomili; morali so ga dejati v prisilni jopič, te dni ga je rešila smrt. Drugi je v napadih besnosti grozil svojim tovarišem in ga je morala odpeljati policija. Iz trupel mrtišev so puhteli še več ur okužujoči plini. Zdravniški ogled še ni ničesar ugotovil. Res, lepi časi se nam obežajo. Pa še zračni torpedi, smrtni žarki itd.!

NA KOLESU GKOLI SVETA.

V mesto Vichy ob Ženevskem jezeru se je pripeljal na kolesu kolezar Meuret; leta 1921. je bil odpotoval iz sosednje Ženeve, z namenom, da prekolesari ves svet. Doslej je prevozil 47 držav in je napravil 67.000 km, kar je skoraj dvakratni zemeljski obseg. Takrat so stavili, da bo moral biti 1. januarja 1925 v Bernu, glavnem mestu Švice. To mu bo pač lahko, saj pridemo iz Vichy v Bern lahko v enem dnevu. Stava mu bo nesla 275 tisoč švicarskih frankov, to je 2.072.000 Din ali okroglo 8.300.000 kron. Z njim skupaj sta odšla še dva druga, a po drugi poti. O teh dveh pa že dolgo časa ni nobenega poročila.

AMERIŠKI MILJARDERJI.

V Newyorku bo prišlo do velikih škandalov, ker so ravno največji davkoplačevalci premalo napovedali. Največ dohodninskega davka je plačal lani Ford, 19 milijonov dolarjev, nato Rockefeller mlajši 7,5 milijonov, za njim bankir Lamont 1 milijon. Morgan samo sto tisoč, »kralj železnic« Harriman pa 10.000! Zelo so pa obdavčili zlasti kino-igralce, pevce, bokserje. Narod je ogorčen, ker plača na primer »jekleni kralj« Schwab manj kakor pevec Šaljanin, bokser Dempsey več kakor bankir Morgan itd. Seveda, pri bokserju in pevcu so dohodki bolj vidni. Škandal pravi, da bo velikanski.

STO LET STARA, PA SE VEDNO KOKETNA.

V neki vasi pri mestu Perpignan na Francoskem je praznovala te dni prastara mamica v družbi čestiteljice kave svoj stoti rojstni dan. Med navzočimi je bila tudi druga starka, ki se ji je jubilanika zdela premlada. Rekla je, da ni res. Stavile so, šle so na urad in tam se je izkazalo, da prva starka res ni bila stara sto let, temveč že precejšnje število let čez.

LEARI.

Največji krščanski dramatik je Anglež William Shakespeare (1564—1616). Ena velikih njegovih dram se imenuje »Kralj Lear« (izgovori: lir). Angleški humorist Pet Ridge nam pripoveduje o dogodku med predstavo te igre. Kralja je igral slavni ameriški igralec Booth; prizor med kraljem, ki je znorel, in med njegovo hčerko je bil pravkar pri kraju, in vsi poslušalci so bili onemeli pod vtisom pretresljive slike. Starejša dama, sedeča v loži, se je obrnila k svoji sosedici in ji je rekla z izrazom odkritosrčnega gnusa in tako glasno, da so lahko vsi slišali: »Zares, neprijetna družina, ti Learile«

POKRAJINE IZ POŠTNIH ZNAMK.

Posebne okraske nam nudi obednica v hospicu St. Jean de Dieu v Gentu. Tam se bavijo redovniki s tem, da sestavljajo iz pošt-nih znamk pokrajinske slike. Ako stojimo v

gotovi razdalji od slik, vidimo, s koliko umetnostjo so zložene in nudi se nam krasen pogled nanje bodisi glede risbe bodisi glede barvnih učinkov.

Prva taka slika je bil portret domačega patrona, ki ga je izgotovil eden izmed menihov v svoji celici. Slika je zelo ugajala zlasti priorju, ki je jel nato redovnika vzpodbujati, naj izkoristi svoje talente in okraši s slikami stene obednice. Od tedaj dela umetnik že desetletja s pomočjo svojih sobratov. Doslej je porabil že milijone znamk in dobiva pošiljke od zbirateljev vsega sveta. V bližini izgleda delo kot mozaik. Ako pa stopimo v primerno razdaljo, se koščki spoje tako, da vidimo pred seboj sliko kakor bi bila izvršena z oljem.

GOSPODINJSKE UMETNIJE.

So gospodinje, pri katerih imajo najpreprostejše jedi tako pikanten okus, da smo vedno znova iznenadeni in bi prav radi izvedeli za vzrok. Žal dobimo le redko zaželjeno pojasnilo, ker večina gospodinj svoje tajnosti skrbno čuva. Naj zato mi tu izdamo nekaj takih gospodinjstkih umetnij.

Raztepeno jajce je mnogo izdatnejše in slaetnejše, ako mu pri stepanju prisujemo zdrobljenega parmezanskega sira, in sicer na vsako jajce za noževno žlico sira. Valjano testo postane rahlejšje in izdatnejše, ako stepemo beljak v sneg in pridamo testu polno žlico stopljenega sirovega masla. Mesene klobase ne pečemo, ako jih, preden jih denemo v peč, vtakemo v vrelo vodo in povaljamo po pšenični moki. Lepo rjave in zelo okusne postanejo, ako jih denemo v žareče-vročico (ne emajlirano) ponev in jih brez sirovega masla ali masti lepo počasi pečemo, pri čemer jih moramo neprestano enakomerno obračati. Na ta način se pražijo tudi zeleni slanki, ki se morajo nekaj ur prej posoliti in dobro presušiti. Jajčniki in omelete so rahli in visoki, ako jim primešamo v testo kuhan, zmečkan krompir. Mlečni riž je mnogo okusnejši, ako ga tik, preden ga nesemo na mizo, potresemo s svežim beljakovim snegom. Bobi postanejo okrogli in polni, ako za polnitev namenjeno marmelado prej dobro pregrejemo, preden jo vložimo v testo. Telečja pečenka dobi zelo pikanten okus, ako jo prejšnji večer za nožni hrbet na debelo pomažemo z gorčico in jo pečemo drugi dan, ne da bi jo oprali. Rozine in korinte ne zlezajo v pogačo, ako jih poprej povaljamo v moki. Jedilna sol se ne strdi v kepe, ako ji primešamo za noževno ost mazenze. Tudi od sveže pečene kruha lahko režemo tanke kose, ako se poslužimo vročega noža.

DOBER SVET.

Vsakemu je znano, da se včasih kar nenkrat ne moremo spomniti, kako se ta ali oni piše, kako se glasi ime kake tvrdke, kje stanuje kak prijatelj itd. Včasih se tudi zgodi, da pozabimo na svoje lastno ime. Neki mladi Anglež se je nastanil v pariškem hotelu, pa je pozabil nanj. Zjutraj po prihodu je šel v mesto, da si ga ogleda. Ulico za ulico, trg za trgom je že prehodil, utrudil se je in lačen je postal. Hotel je iti nazaj v svoj hotel, da bi jedel in se naspal. Misli je in si belil glavo, a nikakor ni šlo, ni se mogel spomniti na ime hotela in tudi ne na dotično ulico. Letal je po mestu okoli in iskal, nazadnje je bil le še bolj truden, dobil pa ni nič. Ni pa znal niti ene francoske besede in zato tudi vprašati ni mogel, kje je tak ali tak hotel. Tudi denarja ni imel nič pri sebi, vse je bil pustil v hotelu. Naenkrat pa opazi med mimoidočimi nekoga, ki sta ga vsa njegova zunanost in pa obnašanje označila za Angleža. Kar padel mu je v naročje in mu potožil, v kakšni zadregi je. Zamišljen je gledal Anglež nekaj časa predse, nemožeče mu je bilo iz dobljenih podatkov sklepati na ulico in na hotel. Pa mu pride dobra misel. »Ali ste morebiti po svojem prihodu v hotel odposlali že kakšno pismo ali dopisnico?« ga je vprašal. — »O, da!« se je glasil odgovor, »pisal sem svojemu očetu v Newcastle (njukásl) in sem mu naznanil, da sem srečno prišel v Pariz.« — Vsak hotel in vsaka večja gostilna ima lastne pole papirja s sliko stavbe ali pa tudi take ilustrirane dopisnice, z naslovom seveda. Že zaradi reklame. Na to se je spomnil Anglež in je spraveval naprej: »In morda ste pisali na hotelski papirni poli ali pa na ilustrirani dopisnici?« — »Res je, poslal sem dopisnico s podobo in z naslovom hotela.« — »No, potem pa telegrafirajte domov in vprašajte, kje stanujete. Bližnji telegrafski urad Vam lahko pokažem.« — Šla sta tja, telegrafirala, pozabljivi mladi Anglež je kar tam počakal na odgovor in se podal potem dobre volje »domov«.

KITAJSKI PREGOVORI.

Kitajec je natančen poznavalec človeške duše in zanimivo je videti, kako so se na Kitajskem stvorili pregovori, ki so navzlic do-cela drugačni izobrazbi, zelo sorodni naši miselnosti. Naj jih nekaj navedemo!

Ako vodi slepec slepca, padeta oba v jarek. — Sreča nikdar ne pride dvojno, nesreča nikdar sama. — Sila rodi iznajdbo. — Ako je gospod udoben, je sluga len.

Da Kitajec dobro pozna slabosti človeške duše, dokazuje rek: Zastonjkarji v gledališču izro navadno razkriče. Na izrek modrega Sa-

lomona spominja pregovor: Mogočni ljudje smejo zapaliti mesto, ubožec ne sme prižgati niti svetilke.

Da so ljudje povsod enaki, izpričuje kitajska rečenica: Lažje je prijatelje posecati, kakor z njimi živeti.

Namig na neizogibnost socialnih razlik, leži v besedah: Vseh desetero prstov ne more biti enakih.

Morda ne veš,

da je 31. oktobra 1517 pribil M. Luther znanih svojih 95 tez na vrata cerkve v Wittenbergu;

da je 1. novembra 1903 umrl znameniti zgodovinar Th. Mommsen, najboljši poznavalec rimske zgodovine (r. 1817);

da so 4. nov. 1911 sklenili Francozi in Nemci dogovor glede Marokka;

da je bil 5. nov. 1414 otvorjen cerkveni zbor v Kostniah ob Bodenskem jezeru;

da je 8. nov. 1674 umrl britanski pesnik in politik John Milton (r. 1608);

da so ob japonski obali pri določitvi globine morja izmerili 9921 metrov globoko točko, ki jo moramo od tedaj naprej smatrati zaenkrat za najglobljo na zemlji; do sedaj je veljala kot najgloblja 9778 m globoka točka vzhodno od Filipinskega otoka Mindanao.

da so na Japonskem vpeljali metrski sistem; sicer je bil uradno že vpeljan, a so rabili vendarle domače mere; sedaj bopa vsak trgovec kaznovan, če tekom desetih let ne bo vpeljal v trgovini novega sistema;

da je 29. oktobra letos ameriški predsednik Coolidge sprožil zadnji strel pri gradbi predora pod reko Hudson v Newyorku, in da bo po končanih delih predor lahko uporabilo na dan okoli 46.000 vozil — v Ameriki seveda avtomobilov —;

da je Zveza narodov spor med Turčijo in Anglijo končala zaenkrat z določitvijo nove demarkacijske črte severno od mesta Mosula;

da se je udeležil angleški kralj sadne razstave v Birminghamu z 80 jabolčnimi vrstami in s 40 vrstami hrusk;

da se je filmski letavec Kerwood ponesrečil pri mestu Los Angeles, hoteč stopiti na lestvo, visečo z aeroplana dol, in da je padel 150 metrov globoko;

da so v londonskem zoološkem vrtu odstranili od hišic, v katerih bivajo živali, vsa steklena okna, ker brani steklo koristnim ultravioletnim žarkom prehod;

da se je 105 let stara angleška postrežnica Penwick zelo ustrašila, ko je zagledala svojo gospodinjico mrtvo na stolu sedečo;

da je bilo v okraju Cote d'Or na Francoskem letos zelo veliko gadov, da so oblasti razpisale za ulovitev visoke nagrade in da sta jih samo brata Ferrier ujela 10.000 živih;

da bodo te dni gijotinirali v Švici po 15 letih prvega na smrt obsojenega zločinca;

da je umrl angleški admiral Percy Scott v oporoki določil, naj se njegovo truplo seže, pepel pa zunaj na morju spusti v valove, in da so njegovi sorodniki pred par dnevi peljali na torpednem rušilcu njegov pepel v kaseti ven na morje ter kaseto z vsemi običajnimi obredi spustili v vodo.

DRAMATICNIM ODSEKOM NASIH DRUSTEV.

priporočamo sledeče igrokaze:

Mešane vloge:

Krivoprisežnik. Narodna igra s petjem v treh dejanjih. Din 22.—

Miklova Zala. Igra v petih dejanjih. Po Sketovi povesti priredil M. Bajuk. Din 22.—

Tihotapec. Ljudska igra v petih dejanjih. Po Jurčiču priredil M. Bajuk. Din 22.—

Po dvanajstih letih. Ljudska igra v štirih dejanjih. Po Schrottenbachu priredil Fr. Korbar. Din 22.—

Hlapec Jernej in njegova pravica. Cankar-Skrbinšek. Drama v devetih slikah. Din 18.—

Pogodba. Burka s petjem v dveh dejanjih. Dr. Ivo Česnik. Din 8.—

Divji lovec. Narodni igrokaz s petjem v štirih dejanjih. F. S. Finžgar. Din 18.—

Razvaline življenja. Ljudska drama v treh dejanjih. F. S. Finžgar. Broš. Din 30.—, vezano Din 40.—

Tekma. Drama v treh dejanjih. Spisal Anton Funtek. Din 20.—

Revizor. Komedija v petih dejanjih. Spisal N. V. Gogolj, preložil Iv. Prijatelj. Din 20.—

Martin Krpan. Dramatska pripovedka v petih dejanjih. Spisal Fr. Govekar. Din 26.—

Dom. Drama v štirih dejanjih. Spisal Janes Jalen. Din 22.—

Mati. Dramatske slike v treh dejanjih. Spisal Ksaver Meško. Din 28.—

Turški križ. — Tri sestre. Igru v treh dejanjih. Spisal dr. J. Ev. Krek. Din 14.—

Ob vojski. Igrokaz v štirih slikah. Dr. J. Ev. Krek. Din 8.—

Mati sv. veselja. Skrivnost vstajenja v petih dramskih slikah. S. Strdenko. Din 16.—

Za križ in svobodo. Igrokaz v petih dejanjih. Din 8.—

Čeniki brozplačno na razpolago. Tudi igre tujih založnikov so vedno v zalogi.

Naročila sprejema JUGOSLOVANSKA KNJ. GARNA V LJUBLJANI.

Franjo Neubauer:

Jesenski grobovi.

26. X.

Grobje tiho...

Grobje, grobje, tiho, nemo,
kaj ne govoriš?!
Ali kakor duša moja
tudi ti trpiš?

Je li kakor v srcu mojem
tebi vse brez nad?
Cvetje vse je in zelenje
strl jesenski hlad?

Ah, srcé ti neveselo,
čuj skrivnost glasov
in razumi govoricu
sveto iz grobov:

»Trpi mirno in udano,
saj ni daleč dan,
ko ti dá sladak počitek
groba tihi stan!

Če odpadlo je zelenje,
če ti cvet je strl,
kmalu, kmalu te odvede
v lepšo vigred — smrt!

Pod oblaki.

Oblaki vsi nemirni
po nebu begajo
in megle neprodorne
na griče legajo.

Srcé pa mi vprašuje:
»Ah, kakšen pač bo dan,
ko pojedemo na grobe?
Svetál, mračan, teman?

Bo dež na grobne jame
kot solzni tok rosil
in lučice, prižgane
pokojnikom, gasil?

Zabrila bo li burja
in gnala sneg v obraz?
Morda poslednje astre
pobeli nočni mraz!

Naj dan bo ves oblačen,
naj bo hladán, meglén,
a v srcu mora biti
ves jasen in ognjen!

Srcé za vse pokojne
gorkó molilo bo,
iz sebe žar — ljubezni
na grobe lilo bo.

Spomin.

Grob pred mano, jaz pred njim!
Ves trepečem in drhtim.

Kolikrat pred njim sem stal
kolikrat slovo jemal!

Danes grob je vsak zaprt
in ozaljšan kakor vrt.

Danes v lučkah vsak žari,
kot da smrtnih mrakov ni.

Ali meni bolečin
vzbuja sto in sto spomin:

Gledam grob odprt in vanj
pada sto želja in sanj.

Cvet iz dragih vzeti je vrst,
kruta ga zasilje prst.

Ah, cvetel je na d prstjo,
zdaj pa ves pokrit je ž njo.

Jasen zrl je v solčni dan,
zdaj pa mora v stan teman —

Ali danes vzkli je spet,
v svet ozira se zavzet?

Ali danes spet žari
kot nekdanje lepe dni?

Ne! Spomin je le cvetán,
le spomin je danes vžgan.

Spavaj!

Spavaj v grobu, — listič pal je nanj —
saj ne vzdrami te iz sladkih sanj!

List odnese prvi piš od tu,
ne odnese tvojega miru.

Listič, ki ti je na jamo pal,
vetra piš bo Bogvekam odgnal.

V grobu tvojem pa noben vihar
več ne vzdrami Ti srca nikdar.

Hrepenel nikamor več ne boš,
ne do trnja, ne do cvetnih rož?

vernih duš, vseh trpečih duš in zopet
vseh vernih duš...

Svoboda! Silno smo bili navdušeni.
Kdaj je bil še Slovenec brez veselice?
In organizirali smo se.

Vojaška bolnica zvečer. Vina, mesa,
kruha. Vsega dovolj. Dospel je trans-
port ranjencev.

»Hej, pomagat!« zakličem.

»Pomagaj sam, jaz imam dosti
vojne!«

»Ali ne vidiš, da umirajo!«

»Jaz sem tudi. Zivio Jugoslavija!«

S težavo spravimo ranjence v bol-
nico. Nič prevezani, gladni in premraže-
ni so siromaki srečno dospeli domov.
Srečno? Saj jim bratje nočejo pomagati.

Tako smo preživeli par noči. V
bolnici stokanje ranjencev in bolnikov,
zunaj veselje, smeh, popivanje, ženskar-
jenje.

Posirovelst je bila na vrhuncu. Bol-
nica polna... Opolnoči stoji pred vrat-
mi truma ljudi.

»Mi gremo domov, smo doslužili,
dosti smo trpeli.«

»Seveda, seveda, ampak sedaj ne
morete, ne smete. Saj vidite, kako je.«

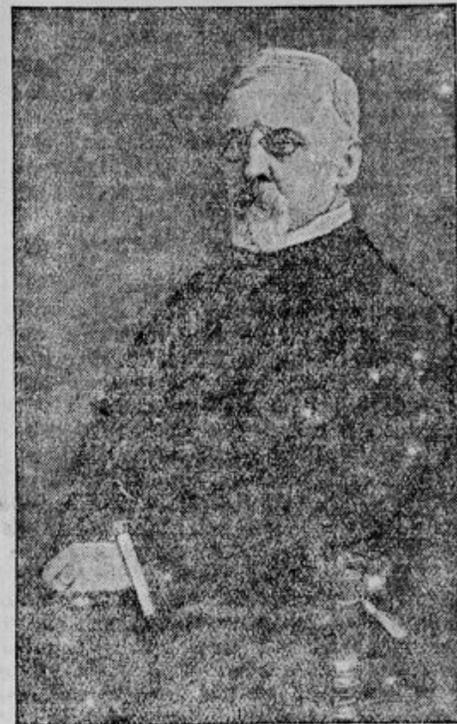
»Tiho bodi, pa vun nas pusti, mi
smo svobodni.«

»Počakajte še nekaj dni, nekaj ur!«

»Nič!«

Zašvinstilo je bodalo. Za ta večer
je bil mir...

Verne duše so se poskrile v grobch,
življenje je teklo svojo pot, nebo pa je
ztilo na zemljo svoje solze, ki so padale
nanje kot bele, iskreče se snežinke...

Henrik Sienkiewicz.

Bolči Zvan:

Sirota Nežika.

»Pri ranah Kristusovih te rotim, Ko-
smač, da boš lepo ravnal z otrokom!
Spomni se, da je moj rajni veliko pripo-
mogel k tvojemu blagostanju in brez nje-
ga bi bil ostal ti sirota, kakor bi ostala
moja Nežika!«

S temi besedami je izročila bajtarica
Neža Zeljar bogatemu sosedu Kosmaču
edinega otroka, hčerko Nežiko. Zeljarjeva
vdova je ležala v poslednjih zdihljajih na
borni postelji, postlani s slamo in pogrnje-
ni z zakrpanim platnom. Beda in pomanj-
kanje sta jo vrgla pred mesecem na poste-
ljo, iz katere se ni več dvignila.

»Neža, ne skrbi, otrok bo pri nas pre-
skrbljen. Nadomestoval bom Nežiki očeta

Tržaška cesta, avtomobil, kovčeg —
banket... Postaja, štabni vlak, kovčeg
— banket... Zivio narod!...

Intermezzo:

»Kam pa neseš?«

»Molči, hudič!«

»Ti že pokažem krasti!«

»Saj ti tudi, kaj nisem videl!...«

Drugi intermezzo:

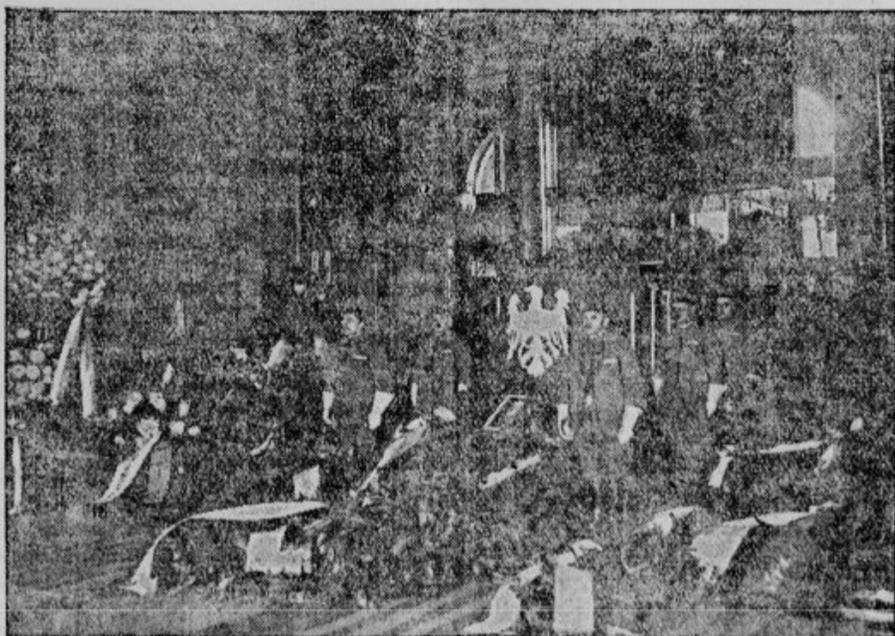
»Ne morem molčati. Jutri se vidiva
pri komandi!...«

»Kaj je gospod kolega že pozabil,
da...«

Pesem poetova je zamrla. Prazniki
so šli mimo in preko nas. Vsi svetniki
so se obrnili od nas in le milo solnčice
nam je še semintja pošiljala vse od-
puščajoče pozdrave.

Takrat je bilo, ko se nam je v hrbet
zagrizel tujec od juga, ko nas je pre-
vzetno sunil v čelo tujec od severa in ko
se nam je v srcu strčila bratska kri, da
se nam je vse razbolelo v naši najgloblji
notranjosti.

Tako smo preživeli vse svetnike
šest let osorej. Stotisočev mrtvih na
bojnih poljanah in v okuženem zaledju
se je tačas malokdo spominjal. Vse je
pohlatal še nikoli tako materijalistični
demon sebičnosti. Skoro se nismo zave-
dali, kako je legel nad nas dan vseh

Sienkiewiczovo truplo v praškem Patheonu.

in mater. Sicer pa še vedno lahko upaš, da
boš ozdravila.«

Ko je Kosmač govoril, je gledal po
ubožnem stanovanju in ni opazil, kaj se go-
di z zeljarico. Ko je končal, se je ozrl k
bolnici. Dvoje široko odprtih, posteklene-
lih oči je bilo uprtih vanj! Bajtarica Neža
je umrla in ni čula zadnjih Kosmačevih be-
sed. Sosed je šel poklicat ljudi. Odprl je
vrata in na pragu srečal 9 letno blede de-
kletec, ki se je plaho umaknilo odhajajo-
čemu Kosmaču. Nežika je hotela mimo
njega v sobo, toda sosed jo je vjel za roko
in trdo dejal:

»Nežika, z menoj pojdeš, kajti od da-
nes si naša. Čemu bi hodila notri, stara je
pravkar odšla na oni svet!«

»Mama, mamica moja! Pustite me k
moji mami!«, je obupno zakričala Nežika
in se skušala iztrgati trdosrčnemu možu.
Kosmač pa jo je držal še čvrsteje in jo po-
tegnil za seboj.

»Nadloga cmerava, kaj bi se cmerila!
Ne pomaga itak nič. Pri meni se boš vsaj
delati navadila. Pojdiva!«

In Nežika ni videla mrtve mame nič
več. Ko so nesli pogrebci vdovo Nežo na
pokopališče, je Nežika čuvala Kosmačeve
krave v Rebri, odkoder je z zasolženimi
oči gledala mali mrtvaški spreved. Ena-
komerno se je pozibavala v zraku prepro-
sta črna krsta, v kateri je bilo zabito srce
in materina ljubezen.

»Mama, mamica, vzemi me s seboj, ne
morem ostati tu. O, mama!...«

V dolino je planil pojemajoč otročji
jok in se izgubil v ostrem robidovju. Neži-
kin jok ni dosegel mrtvaških svatov mrtve
bajtarice Zeljarice.

—:—

Siroti Nežiki se ni dobro godilo pri
Kosmačevih. Samogoltni in pohlepni sosed
je slabotni deklici nalagal dostikrat taka
dela, da jih Nežika ni mogla zmagovati. Si-
lili so jo, da je morala revica nositi z naj-
oddaljenejših njiv težke koše svinjske kr-
me. Vstajati je morala še pred solničnim
vzhodom in v hladnih jesenskih jutrih je
morala goniti bosa, ohlapno oblečena, ži-
vino na pašo. Njeno ležišče je bilo v hlevu
v malih jasliah, ob katerih je bilo privezano
navadno najmanjše tele. Sirota Nežika ni
jedla pri isti mizi s Kosmačevimi družino.
Na klop ob veliki peči ji je vsak dan po-
stavila gospodinja oškrbljeno lončeno skle-
dico z jedjo, ki je bila dostikrat nezabe-
ljena.

Ko je Nežika, vsa utrujena in one-
mogla legla pozno zvečer na svoje trdo le-
žišče v hlevu, se je s tresočo ročico prekri-
žala in začela moliti. Toda ni dolgo molila,
kajti po shušjanih licih so se ji udrle solze
in tako hudo, tako neizrečeno tesno ji je
bilo pri srcu. In spomnila se je Nežika, ka-
ko skrbno ji je mamica vsak večer zrahlja-
la posteljico in slonela tako dolgo pri njej,
da je zaspala. Spomnila se je, kako ji je
mamica prinašala z dneve najlepše koščke
sladkega rženega kruha, ki so ga delili
kmetje najetim delavcem. O, kako dober,
kako slasten je bil kruhek iz ljube mate-
rine roke!

Drobno srce sirote Nežike je trepetalo
v silni bolesti, katero je Nežika sicer ob-
čutila, a je ni mogla točno razumeti.

Mrka jesen je nadela polju in gozdu
otožno lice. Ljudje so pospravljali posled-
nje pridelke domov. V Kosmačevi zidanici
je kipel mošt in gospodarja ni bilo doma,
ker je imel opraviti v hramu. Bilo je dva
dni pred Vsemi svetimi. Pozno ponoči se
je vrnil Kosmač z gore in šel pogledat na-
ravnost v hlev. S truščem so se odprla vr-
ta in vinjeni Kosmač se je zadril v hlev:

»He, mala večša, kje si? Takoj po-
konci, da mi potegneš škornje z nog!«

Nežika se je plaho dvignila in molče
sledila gospodarju v hišo. Vsa tresla se je
od mraza in se boječe ozirala v napeti go-
spodarjev obraz.

Kosmač je sedel na klop in iztegnil
nogo. Z drobnimi, od dela razoranimi ro-
kami je hotela Nežika sezuti škorenj, toda
brezsrčni gospodar je nalašč krivil nogo
tako, da je bil ves Nežikin trud zaman.
Slednjič je Kosmač surovo zaklel in sunil
z nogo siroto od sebe ter zarezal:

»Izgubi se v hlev, ko nisi za nobeno
rabo! Zastonj te redim, nadloga blede!«

Nežiki so se gospodarjeve besede za-
rinile kakor meč v srce. Tiho je zajokala
in odšla.

Pa je prišel Vernih duš dan. Tisto noč
pred Vernimi dušami je vstala sirota Ne-
žika in se napotila.

Iztegnila je napol golo ročico in od-
prla velika vrata, ki so škripaje udarila ob
zid. Nežika je stopila na pokopališče. Ve-
dela je, kje je materin grob, saj ga ji je
pokazala beračica Jera, ki je bila edina
duša na svetu, ki je Nežiko ljubila. Na gro-
beh so pojemale poslednje lučice, katerih
odsev je črtal med grobovi premikajoče se
sence, ki so bežale proti zidu, se dvigale
in tonile v hladno noč.

Grob bajtarice Zeljarjeve je bil ne-
okrašen in nerazsvetljen. Vendar ga je
Nežikino srce našlo med sto drugimi. Vsa
drhteča je Nežika pokleknila k vzglavju
materinega groba, se sklonila in z obema
rokama objela vlažno prst, nakopičeno nad
grobom.

Georgios:

Šest let osorej.

Majka zemlja ni več zmogla ne-
človeške revolte na svoji površini...

Duh človeški — oplemenilo ga je
božanstvo — kam si klonil? Srce ti
mehko, svet preobražajoče v dobroti, —
ali te je obsedel bes? Zopet je pričako-
valo izmučeno človeštvo odrešenja.

Napočil je dan, ko so se izerpale
zlokobne sile, ki so izsesavale rodove in
plemena, ki so pogubljale sinove sinov
in pile kri najboljših izmed najboljših.
Zagrizle so se same vase, v lastni krvi
so poginile glave — paricide.

»Mir vam bodi!« je zadonel glas
trombe. Izpod krvi, izpod ruševin se je
dvignil borec, ko se je poslavljala od
nas jesen. »Mir vam bodi!« je ponavljalo
na sto in stotisoče ust, na stotisoče
oči je znova vzplamenelo, na stotisoče
srce se je stajalo v davno pričakovani
slasti. Mir!

Šest let osorej. Sprelepo je podhrte-
valo ljubljansko polje v zadnjih žarkih
jesenskega solca. Ej, to polje! Vedno
polno nad, vedno v novem oblačilu, brez
obupavanja, le vedno bodoče upanje na
novo življenje.

Leto dni pred odrešitvijo se te je
dotaknil prst božji. Streslo si se, raz-
umelo in vrglo v zrak moralne snovi.

Vojne ni bilo konca. Marcijalični
gigant je besnel, dokler mu ni bes zalil
srca in možgan. Gigant se je zgrudil v
svoji nemoči, milijoni srce so vriskali...

Šest let osorej. Bela Ljubljana se je
dramila. Čez noč so izginili mažarski
šlemi, vojaški begunci so si upali na
dan, zaspani birokrat si je drznil po-
zdraviti tovariša podomača.

Svoboda! Svoboda! Poetu je vzkri-
pelo srce, a pesem mu je zastala v srcu.
Saj ni vedela ne kam, ne kod. Trgovce
je pogledal po skritih zalogah in se na-
muznil, kmet je skomignil brez besed z
ramama: »No, vendar!«

Svoboda! Svoboda! Skozi mesto so
korakali češkoslovaški polki in se klan-
jali manom naših velmož. Potuhnjeno
so se plazili skozi nemški in mažarski
oddelki, po mačje so izginili Italijani,
po francosko so se poslavljali vsi, ki so
se čutili krive.

Svoboda! Glej, vstali smo! Razbili
smo okove. Vseh živih dan! Na svoji
zemlji svoj gospod! Kam s to srečo!
Živeli smo praznik vseh poveljanih,
vseh svetih! —

Katera diabolščina moč je bila, ki je
v to resnico zarisala masko prokletva?

>Mamica, oj, mamica! Ko bi ti vedela, kako hudo je tvoji Nežiki pri Kosmačevih! Daj, da ostanem pri tebi, vzemi me, da bom s teboj tam, kjer si sedaj ti in kjer ti je dobro!<

Potožila je Nežika mrtvi materi vse

svoje gorje, ki ga je bilo veliko in je morala Nežika dolgo govoriti. Govorila je tako dolgo, da je postala utrujena in je na grobu pri materi zaspala. Med spanjem pa so dvignili angeli njeno trpečo dušo in splavali z njo k Nežikini materi...

Iz katoliškega sveta.

Križ na Kapitolu.

Rim, 27. oktobra 1924.

Včerajšnji dan je bil za Rimljane v resnici dan zmage, ker se je vrhu Kapitola upostavljal križ, ki je preje dolga stoletja vse do 1882. leta bdel nad usodo Rima.

Ko so bili v osemdesetih letih minolega stoletja na Kapitolu v Rimu zagospodarili prostozidarji, so takoj odstranili križ z vrha zgradbe, a obenem so pomateli božja znamenja tudi iz šol in bolnišnic. Tedaj je proti odstranitvi križa s Kapitola protestiral ves Rim, a zaman. Protesti so se kasneje ponavljali, a z istim uspehom. Ko so rimski katoličani opazili Mussolinijevo delno naklonjenost nasproti cerkvi, dasi izvira iz političnih razlogov, so začeli letos spomladi živo propagando za to, da se križ na Kapitolu upostavi. V listih so pozivali občinskega komisarja senatorja Cremonesi, da tej želji ugoditi. To se je tudi zgodilo, kar je sen. Cremonesi naznanil z odprtim pismom. Med rimskimi katoličani je zavladalo vsled tega veliko veselje in začeli so se takoj pripravljati, da se dogodek izvrši kolikor mogoče svečano. Osnovani so odbor in začeli zbirati prispevke za pozlačeni okvir, v katerega postavijo starinski križ, ki je po vsej priliki še iz l. 500. Pred kratkim so razstavili križ v municipalni frančiškanski cerkvi »Aracocelli«, kamor so ga hodile častit velike množice ljudi.

Posebna slovesnost se je vršila včeraj. Ta dan je bil posvečen zadostitvi za svetoskrunstvo, ki so ga bili prostozidarji izvršili nad križem. Cerkev »Aracocelli« je bila od ranega jutra polna pobožnih vernikov, ki so trumoma pristopali k sv. obhajilu.

Ob 10. uri je bila slovesna služba božja in podnamišnik sv. očeta v Rimu, msgr. Palica je izvršil predpisane obrede in s križem blagoslovil vernike. Slovesnosti so prisostvovali vse cerkvene, svetne in vojaške oblasti, zastopniki vseh redov in posameznih samostanov, vsa katoliška društva, rimsko plemstvo in neštete ljudske množice. Čez dan so se potem hodila poklanjat sv. križu razna zastopstva in šolska mladina. Zvečer je bil ves Kapitol sijajno razsvetljen.

Pozlačeni okvir za križ bo gotov te dni nakar vrhu Kapitola zopet zasije križ kot pričča, da je boj proti Bogu zaman.

Katoliški shod v Budimpešti.

Pred tedni se je vršil v Budimpešti običajni letni katoliški shod. Sv. očeta je zastopal nuncij Schioppa. Časopisi poročajo, da je bilo pri procesiji z Najsvetejšim navzočih do 200.000 ljudi. Trajala je dve uri. Najsvetejše je nosil primas Ogrske. Procesija se je zbrala na ogromnem prostoru pred poslopjem parlamenta. Ker se je že večerilo, so prostor razsvetljevali vojaški žarometi. Poleg zunanjega bleska, kakor ga znajo pokazati aristokratski Ogri, je prevladovala tudi pobožna molitev.

Namen katoliškega shoda je označil p. Bőle tako: »Hočemo, da vlada Kristus v družini, družbi in posamezniku. Kristusovega duha moramo zanesti v vsako panogo družabnega življenja! Tiste, ki nas bodo pri tem ovirali, bomo premagali z enotnim postopanjem!«

Prosvetni minister grof Klebelsberg je v svojem govoru razpravljal vprašanje cerkvenega imetja (o čemer zadnja leta veliko razpravljajo različni politični krogi) in verske (cerkvene) šole. Izvajal je, da država — kakor učil zgodovina — ni dobra žuvarica imetja. Države, ki so cerkvi vzele njeno imovino (sekularizacija), so to kmalu napravile. Cerkev pa zna varčevati in hraniti ter v času nesreče priskoči na pomoč. Kaj bi bilo z ogrsko prosveto brez katoliške imovine? Namesto redovnih in kraljevih katoliških gimnazij država ni zmožna postaviti svojih, državnih. — »Od mene, kot državnika, pač ne more nihče pričakovati, da podcenjujem vlogo in moralno vrednost države. Toda kdor gleda v svet z odprtimi očmi, mora priznati, da se je pred vojsko — zlasti pod vplivom nemške doktrine — država preveč oboževala. Vse državljansko življenje je hotela vzeti v svoje roke. Treba je bilo svetovne vojne, da so ljudje izpregledali. Narodi ne morejo postaviti vsega na eno karto. Ne smemo živeti samo v enem (zunanjem) organizmu. Poleg ogrske države potrebujemo tudi »ogrsko katoliško cerkev.«

>Pravijo, da država potrebuje šolo, da vpliva na miselnost novih rodov. V tem je neka zagonetka. Pomislimo, da se v parlamentarnih državah volijo stranke po svetovnih nazorih. Na vladi lahko sledijo konservativnim skupinam radikalne, prevratne protiprevratne. Vsaka odredi, da je šolstvo usmerjeno po njenih načelih. Kar se je pod eno priporočalo, se bo pod drugo zatiralo kot pregrešek. Ali je pri takih spremembah možen kak napredek v šolstvu, kjer je za uspeh tako zelo potrebna stalna usmerjenost? Tako stalnost pa popolnoma garantira cerkev. — >Ne

silimo nikogar v versko šolo, toda starišem, ki želijo, da dobijo njihovi otroci versko šolsko vzgojo, je treba dati prosto pot. Katoličani se ne vrtimo v zadeve drugih, toda nad lastno cerkveno imovino, nad lastno šolo in lastnimi ustanovami hočemo ostati sami gospodarji!«

Znani škof Proházska je govoril o sodobni pokvarjenosti in nje vzrokih. Omenil je moderno žensko nošo. »Skrbimo, da ne bo današnje gospodarsko, kulturno in slovstveno »zračje« prepojeno z nenravnostjo. Pomagajte, moje gospe, s tem, da prezirate (sedanje) modo v noši. Moderna noša je povsem nenravna. Ko vidim damo v taki obleki, si mislim, da je to naravnost reklama za meso in nago telo. Velikomestna kultura že itak na mnoge načine draži: nakopičena stanovanja, izložbe, oglasi, pornografska literatura itd. Moje dame, vaša moda budi v moških spolnost; kako morete potem želeči, naj bi bili čisti?«

Na zadnji konferenci ogrskih škofov so si sklenili, da bodo s posebnim listom opozorili vernike na nenravno žensko nošo. V ta namen se tiskajo tudi plakati, katere bodo nabili na cerkvena vrata in oglasne deske.

Napredovanje katoličanov v Zedinjenih državah.

Zedinjene države so danes dežela, kjer se razne ideje bojujejo z vso silo; reči moramo, da je zrak nasičen z elektriko. Ku-Klux-Klan se na primer strasno zavzema na svojih pohodih za ameriški nacionalizem. Poleg tega združjenja pa obstajajo druge družbe, organizacije in cele cerkvene kongregacije, ki mirno in umerjeno delujejo, da se zajezi socialna anarhija.

Med katoliškimi organizacijami je predvsem omeniti red Pavlistov, ki so se posvetili izključno le izpreobrnjenju protestantov. Njihovemu uspešnemu delovanju imamo pripisovati napredovanje katolicizma v Zedinjenih državah. Misijoni te družbe obstojajo v več kot petdesetih ameriških škofijah. Udruženje, ki ima svoj sedež v Washingtonu, The Catholic Missionary Union, si prizadeva, da spreobrne Ameriko. Pavlisti imajo v New Yorku vzorno župnijo, kjer v pet minut trajajočih govorih skušajo podučiti srednjega Američana, ki je vedno razumen in radoveden, o načelih in ciljih katolicizma. Njih metoda je popolnoma ameriška. Obratujejo se na duh ameriškega far play-a in v časopisje dajejo na primer oglaševale sledeče vrste:

>Ker vemo, da je bilo katoliško stališče v premenljivih vprašanjih slabo razloženo in so ga slabo razumeli v katoliški cerkvi in izven nje, so o. Pavlisti javili svoj »fair play« pohod. Ta bo obsegal posebna predavanja, propovedi in razgovore v njih cerkvi, West, 59. ulica, vsako nedeljo zjutraj in zvečer, z razdeljevanjem brošur in letakov, kjer se bo debatiralo o naslednjih vprašanjih:

Ali spoštujejo katoličani znanost?
Kaj mislijo katoličani o čudežih?
Zopetno vstajenje poganstva.
O takozvanem razumnstvu.
Kaj mislijo katoličani o javni šoli?
Ali je vera nekaj pametnega?
Kaj mislijo katoličani o papežu?
Svet onkraj groba.

ZA JESEN • ZIMO

SO VSE NOVOSTI

KAMKARNA

SUKNA

DOBEL

LODEN

COVERCOUT

FALMERSTON

ZA MOŠKE OBLEKE IN SUKNE

FLAUŠ

SUKNO

TRAVERS

KASAN

KAMKARN

ZA DAMSKE KOSTUME, SUKNE

FLIŠ

KRIMER

BARŽUN

ASTRAMAN

DEPTIN

ZA DAMSKE PLAŠČE IN JOPE

V BOGATI IZBIRI TER NAJDOVRŠENEJŠI

KAKOVOSTI DOŠLE. — OGLEDITE SI ZALOGO

IN IZLOŽBE, PREPRIČANI BODETE DA SE

!! KVALITATIVNO NAJBOLJE KUPI PRI !!

LENASI & GERKMAN

LJUBLJANA

Pavlisti imajo lastno tiskarno, ki služi edino njihovim namenom. Bili so ustanovitelji poletnih šol (Summer Schools), ki združujejo na tisoče obiskovalcev, prihajajočih iz vseh koncev Zedinjenih držav in Kanade. Njih uspehi so veliki, predvsem radi tega, ker ima njih delovanje čisto ameriški značaj.

Francoški Abbé Lugan, ki je preštudiral njih metode in hotel v Franciji ustvariti nekaj enakega, da spreobrne predvsem indiferentno in cerkvi sovražno prebivalstvo velikih mest, je mnenja, da bi se njih metoda ne dala prenesti na evropska tla, ker je vse preveč ameriška. Če bi se pa prilagodila času in kraju, bi nje aplikacija dala izborne rezultate.

»Saj to ni nič hudega.«

Čestokrat se čuje izgovor: Saj to ni nič hudega, če čitam »Jutro« ali »Narod«... Kaj naj rečemo na to? Nedavno je pisal tednik »Domoljub« o žrtvah slabih knjig. Hvaležni smo mu, da je povedal resnico tudi v tem oziru. Navajal je Ruso-ja, ki je — dasi sam pisatelj slabih knjig — izjavil, »da bi bilo naše življenje boljše in družba človeška bi imela več miru, ko bi ne bilo brezbožnih pisateljev.« Obrnimo te besede, pa recimo: če bi ne bilo bralecev brezbožnih spisov, bi kmalu skopneli tudi pisatelji in založniki takih stvari. To velja tudi o časopisju. Toda če je skvarjen svet, sega po brezvrnem slabem časopisju, je to bolj ali manj umljivo; neopustno, nedosledno in neznačajno pa je, če veren katoličan čita, širi ter na ta ali drug način podpira veri nasprotno žurnalistiko.

Spačena narava človeška išče in najde zaželjeno opravičilo in oporo vprav v spisih, časopisih in knjigah, ki v verstvenih in nrvstvenih vprašanjih hodijo ali po poti indiferentizma, ali ki so v protislovju z vsem, kar pospešuje in neguje versko ter moralno življenje. Vsled tega in pa vsled znanega nagona »Nifitum in vetitum...« (kar je prepovedano, miha...) se — žal — neprestano ponavlja, da segajo po slabih časopisih tudi taki, ki bi jim vestnost morala to zabranjevati. Ako se proticerkveno in svobodnomiselno časopisje širi, ako raste, kakor gobe po dežju, kdo je kriv? Vprašajmo se resno: Kdo pa pravzaprav pomaga, kdo povzroča, da se šopiri protiversko časopisje tudi med nami, ki smo katoliški Slovenci? Ali ne tudi taki, ki se delajo, kakor da so dobri katoličani? Ali ni žalostno, če se mora trditi, da vprav katoliški Slovenci sami pomagajo zaničevati in smešiti po protivnih listih, ki jih naročajo in kupujejo to, kar bi jim moralo biti najbolj sveto!

Ako bi bilo res kaj prave verstvene zavesti in pravega katoliškega ponosa med nami, bi slabo časopisje kmalu usehnilo. Le ne tistih omladnih, praznih, ničevih in puhlih izgovorov: »Treba je čuti dva zvonca«, »potrebujem radi kupčije«, »sem radoveden, kaj drugi pišejo«, »sem utrjen; vem, kaj je prav in mi nič ne škoduje«... To so same publike, ki niso vredne počene groša. Kaj pomaga, jeziti se zoper liberalstvo in brezvrstvo, če pa s podpiranjem liberalnega časopisja sami redimo gada na prsih! Poleg tega pa nikdo ni tako trden, da bi mu vsakdanja duševna hrana iz protiverskega časopisja nič ne škodila. Strup je strup, pa naj ga kdo polagoma ali hitro vživa. Ne pravi zastoj narodni pregovor: Kdor se s smolo peča, se osmoli! Če opazujemo, kakor si nekateri s mirno vestjo naročajo slabe časnike, moramo reči: Bog nas varuj, ali se tem ljudem res pamet meša! Ali so versko tako slabo podkovani, da se ne zavedajo odgovornosti, ali pa dobivajo kje potuho! Plemenitih, katoliških značajev je res čedalje manj. Malo več vestnosti in krščanskega ponosa — potem se pa ne bo več dogajalo, da srečavamo ljudi, ki so naši (kakor pravimo), pa jim iz vsakega žepa visi prepovedan časopis.

Ker smo že pri tem predmetu, pa poglejmo še, kaj govori o čitanju slabih knjig in novin cerkveno pravo. Kanon 1899 št. 3 in 6 se glasi: »Že po zakonu so zabranjene: Knjige, ki namenoma napadajo vero in moralno. Knjige, ki napadajo ali smešijo katerokoli katoliško dogmo, ali ki branijo od apostolskega sedeža zavržene zmote, ali ki kršijo spoštovanje do bogočastja, ali ki skušajo rušiti cerkveno disciplino, ali ki namenoma grde cerkveno hierarhijo ter duhovniški ali redovniški stan.«

Po zmislu in vsebini kanona 1884, § 2, velja ista prepoved tudi za časopise in podobne spise. (Ta kanon se glasi: »Vse to, kar je določeno v tem poglavju o knjigah — če ni drugače odrejeno — naj se obrne tudi na dnevne časopise, periodične liste in na druge spise.«)

Po teh jasnih določilih sv. Cerkve so vsi katoličani dolžni iznebiti se vsakega časopisa in ga ne smejo ne naročati, ne podpirati in ne čitati, ako ga zgoraj navedeno kanonsko pravilo obsoja, zavrača in zabranjuje.

Bodimo značajni katoličani! V nasprotnem ravnanju bi nas zadel — brez ozira na grešnost — očitek, da pljujemo v lastno skledo!

L. a IX.

Dr. Ivo Piro, predstojnik higijskega zavoda:

Socialno-higijska zaščita šolske dece in šolska poliklinika v Ljubljani.

(Ob otvoritvi šolske poliklinike v Ljubljani.)

Otroško telo je v letih šolske vzgoje še v polnem razvoju, organi obdrže duševne in telesne vtise tem lažje, čim nežnejši so. Če teh vtisov ne nadzorujemo in urejamo, oškodujejo oni telo v večji ali manjši meri.

Če ta obolenja šolske mladine, v kolikor je na njih udeležena šola, analiziramo, najdemo, da so povzročena v glavnem po omejitvi prostosti, po dolgotrajnem sedenju v zaprtih, napolnjenih, mnogokrat skrajno nehigijskih sobah, po zmanjšanem delovanju mišic in po zgodnjem duševnem naporu.

Izobraževanje zahteva danes mnogo učenja in znanja, saj odgovarja znanje šolske dece danes znanju odraslih pred pol stoletjem. Težišče pouka se mnogokrat ne polaga na izobrazbo in vežbanje presoje, temveč na kopicno znanja. To se oblikuje potem v posledicah tako na duhu, kakor na telesu, v mnogovrstnih defektih, ki jih opazimo na šolski mladini.

Večina higijskih nedostatkov se da odpraviti s stalnim nadzorstvom šole in šolske mladine in s pravilno uporabo primerenih sredstev. Lajk seveda ne more vedno opaziti obolenj, ki se mnogokrat počasi razvijajo in se neopazno pojavljajo. Treba je obširnega strokovnega znanja in praktične izkušnje, ki jo ima zdravnik.

Nekateri pedagogi so pri uvajanju šolsko zdravniškega nadzorstva v drugih državah izrazili bojazen, da bodo zdravniki v svojih higijskih zahtevah na šolo predelež, da bodo zahtevali preveč prostega časa za šolsko mladino, skrčenje učne snovi ali odpravo domačih nalog in podobno, kar bi moglo slabo vplivati na ugled učiteljstva pri učencih in javnosti. Vendar je dosedanja dolgoletna izkušnja po drugih državah pokazala, da je ta predsodek prazen in da se moreta razvijati pedagogika in higijena roko v roki za dosego harmoničnega telesnega razvoja šolske mladine. Bolj in bolj se pojavlja danes med pedagogi prepričanje, da naj šola prevzame skrb za telesno propevanje šolske mladine. Pri tem je seveda treba, da delata učitelj in zdravnik skupaj ter s porazumno. Oba sta potrebna za uspešno delo za ohranitev zdravja šolske mladine.

Cilj zdravniške službe v šoli je prvič skrb za obvarovanje mladine pred škodami, ki jih prinaša šolski obisk, odnosno takih obolenj, ki nastanejo v dobi šolskega obiska. Drugič pa nudi šolsko zdravniško službo in to je najmodernejša pridobitev na tem polju — zdravniško pomoč ob nastalih škodah.

Kako važno je prvo polje delovanja šolskega zdravnika, kažejo rezultati dosedanjih šolsko-zdravniških preiskav. Poleg kratkovidnosti in ukrivljenosti hrbtenice stalno naraščajo med šolsko mladino boleznje glave, slabokrvnost, krvavljenje iz nosa, nervoznost, duševna utrujenost itd. Jasno je tudi, da se po natrpanih šolskih sobah širijo razne nalezljive bolezni, ne samo ošpi-ce in škrlatinka.

Da podam nekaj statistike, omenjam, da je našel angleški zdravnik Warner v londonskih šolah med 50027 učenci 9176 učencev z duševnim in telesnimi defekti. Na Danskem je našla Hertelova komisija 29 odstotkov nezdravih učencev. Očesna preiskava v Berlinu je dognala med 300 trinajstletnimi preiskanimi učenci 35 odstotkov dalekovidnih, 25 odstotkov kratkovidnih in 15 odstotkov slabovidnih.

Tudi izven šolskega poslopja potrebuje šolska mladina zdravniškega nadzorstva. Polovica srednješolske mladine ne stanuje pri stariših, temveč drugod, pri dijaških gospodinjah itd. Vemo, kako nehigijska so taka stanovanja, majhna, brez svetlobe in zraka. Kako mnogokrat je potreba tukaj delati za zboljšanjem in se boriti proti dobičkarstvu in izkoriščanju.

Izpolnujejo prvo in glavno nalogo deluje šolsko zdravniško skrbstvo preventivno t. j. obvarovalno. Tedaj ne zdravi šolski zdravnik bolne učence pred boleznijo in škodami na duhu in telesu. Bolezni šolske mladine le kažejo zdravniku kje in kako naj išče škodljive vplive. Ko je našel vir, odkoder izhajajo škode, mu ne bo težko najti sredstev in poti, da škodljive vplive omili ali iztrebi. Šolski zdravnik pregleduje šolsko zgradbo in šolske sobe, če so dovolj zračne in zračene, dovolj osvetljene in čiščene, če so učenci z ozirom na vid in velikost pravilno razvrščeni. Preiskuje učence na pravilni razvoj oči, ušes, ust, hrbtenice in vseh notranjih organov. Posebno pozornost posveča šolski mladini ob izbruhu nalezljivih bolezni. O najdenih napakah obvešča starše in se z njimi posvetuje. Pazljivo preišče šolsko mladino, ko vetopa prvič v šolo in stalno zasleduje ter kontrolira njihov nadaljnji razvoj. Kakor omenjeno posveča svojo pažnjo tudi stanovanju in izvenšolskemu življenju mladine. V ta namen ima svojo pomočnico šolsko sestro!

Ta preventivna stran šolsko-zdravniškega skrbstva je do nedavnega časa tvorila celo udejstvovanje šolsko-zdravniške institucije. Proti temu so se začeli pojavljati pomisleki, češ, šolsko-zdravniška institucija zbira le statističen material in ne ukreva ničesar za odpravo bolezni same. Šolski zdravnik da pride v šolo, preišče učence in najde srčno hibo, slabokrvnost ali kaj podobnega in napiše to lepo v svoj list. Po enem letu pride ponovno in kontrolira, da se ista bolezen še ni izboljšala. Na takih očitkih je bilo marsikaj resničnega. Tudi če je odredil šolski zdravnik n. pr. oprostitev telovadbe, bi to ne moglo zadostovati. Šolsko-zdravniško institucijo je bilo treba izpolniti tako, da se je k preventivnemu skrbstvu pridružil še karitativno delo t. j. lečenje nastalih škod. Obbolele šolske mladine v splošnem ne leči šolski zdravnik, marveč šolski zdravnik-specialist. Tako prevzemajo specialisti v zdravljenje bolezni oči, ušes, grla, nosa, pljuč, zob itd. Dočim vrši šolski zdravnik prvo in splošno preiskavo ter skrbi za odpravo najnavadnejših škodljivih pojavov, prevzema šolski zdravnik-specialist v zdravljenje mladino z izrazitimi defekti, med katerimi zavzemajo odlično mesto defekti oči in zob. Posebno defekti zob tvorijo lepo, hvaležno in nujno potrebno polje kurativnega šolsko-zdravniškega udejstvovanja. 90 odstotkov vse šolske mladine ima več kot en kariozni zob. Jesen je našel v Strassburgu med 4000 ljudskošolskimi učenci 97% z gnilimi zobmi. Kariozni zobje so vzrok mnogim šolskim boleznim, kakor boleznje glave, omotičnost, netekla, slabokrvnost, nervoznost itd. Povzročajo slabo prebavo ter težke želodčne in črevesne bolezni. Šolska mladina se privaja na nego zobovja in ust, uporaba zobne krtačice se polagoma širi. Zdravljenje vseh specialnih defektov so prevzela šolske poliklinike — za zobozdravniška dela v mnogih krajih tudi posebne šolske zobne klinike. Šolske poliklinike so zbirališče za bolno šolsko mladino, ki prihaja tja na zdravljenje po odredbah šolskega zdravnika.

Po tem splošnem orisu naj mi bo dovoljeno podati opis nove šolsko-zdravniške institucije v Ljubljani. Taista obsega šolsko mladino državnih šol v Ljubljani, po številu okoli 4000. Ob tej priliki izrazim upanje, da obseže nova institucija kmalu še ljubljanske osnovne šole. Tudi naša institucija je namenjena preventivnemu in kurativnemu delu. Preventivna zdravniška služba t. j. zdravstveno pregledovanje in nadzorovanje vseh učencev državnih šol v Ljubljani uvedeno z začetkom tekočega šolskega leta se združuje z drugim spopolnjevalnim delom in dobiva svoj dom — šolsko polikliniko, ki naj bo dom zdravja šolske mladine. Poleg dveh šolskih zdravnikov, ki v šolski polikliniki pregledujeta in eventualno tudi zdravita za bolne spoznane ali javljene učence, se ho tam vršilo tudi pregledovanje in zdravljenje oči, ušes, grla, nosa in upam kmalu tudi zob. Šolski zdravnik bodo uporabljali vse še druge institucije, v kolikor bo potreba za ugotovitev odnosno zdravljenje bolezni. V šolski polikliniki bodo dobivali učenci poleg naukov in nasvetov, poleg tople pršne kopeli, zobne krtačice in krepilnega mleka vso potrebno zdravniško pomoč.

Po vzgledu vseh drugih šolskih poliklinik v in izven države, bo tudi poslovanje v naši polikliniki za časa šolskega pouka, enako kakor vsa druga šolsko-zdravniška služba.

Dodajam apel na vso ljubljansko javnost, predvsem na starše in učitelje:

Postavljena je hiša zdravja šolske mladine, pošljite vanjo ob potrebi ali na poziv zdravnika svoje deca.

Socialni vestnik. Abortus artificialis.

V zadnjem času smo tudi Slovenci o tem predmetu dobili svojo literaturo. Znano je, da je boj za odpravo zaščite nerojenih otrok posebno hud v Švici in Nemčiji, ima pa tudi drugod po Evropi polno zagovornikov, zlasti v Avstriji in Češkoslovaški. Boljševiška Rusija je uveljavila zakon, ki dovoljuje vsaki materi, da si sme dati odpraviti svoj telesni plod tekom prvih treh mesecev v kaki državni bolnici brezplačno in brez kazni, drugačno splavljanje je kaznivo. — Pri nas so se k predmetu oglasili zdravniki, juristi in moralisti. Njih nastop nam priča, da je to vprašanje postalo tudi pri nas akutno. Društvo »Pravnik« je letos o predmetu priredilo dve predavanji. 16. jan. je g. prof. dr. A. Zalokar, ravnatelj tukajšnje ženske bolnice z zdravniških vidikov razpravljalo o tem vprašanju pod naslovom: »Abortus artificialis«. 2. aprila pa je na skupnem zborovanju društva Pravnik in Društva zdravnikov govoril k predmetu g. vseuč. prof. dr. M. Dolenc in sicer s kazenskopravnega stališča pod naslovom: »Problem kazenskopravne zaščite telesnega ploda«. Ti dve predavanji sta dali povod za dr. A. Brecljevo razpravo v Času; »Še en glas o umetnem splavu« (Čas, 1923-24. 295—308). Istočasno je v Bogoslovnem Vestniku izšla razprava g. vseučiliškega profesorja dr. Jos. Ujčiča z naslovom: »Abor-

tus artificialis« (B. V. IV. 163—171), kjer kot moralist pojasnjuje cerkevno stališče. Isti avtor je v informacijo izven teoloških krogov v zadnjem »Slovenskem Pravniku« priobčil razpravo, ki naj poda pregled o stališču, ki ga je Cerkev zavzemala o tem vprašanju v zgodovini. (>Umetni splav in cerkevno pravo«, Slov. Pravniki, XXXVIII. 234—238).

Umetni splav se še vedno smatra v gotovih krogih kot primerno sredstvo, da se pomaga materi, pri kateri se je bati težkega poroda, oz. poroda s smrtnim izidom. Prof. Ujčič in Breclj po najboljših modernih virih vsak s svojega stališča duhovito zavračata dozdnevno upravičenost iz zdravniških razlogov za splavljanje. Kajti le za te gre v danem slučaju. Vsi odločno odklanjajo vse socialne in evgenične indikacije za nasilni umetni splav, ki radi svoje razsežnosti in neprestanega naraščanja postaja resna nevarnost za biološko vrednost ljudstva, izpodjeda zdravje ženstva in manjša moralno silo naroda. Pač pa je g. prof. dr. Zalokar v svojem referatu zahteval, naj se vzakoni nekaznivost za zdravnika, ki je izvršil umetni splav zato, da odvrne težko nevarnost za življenje ali zdravje matere, ako se ta nevarnost ne more z nobenim drugim sredstvom odvrniti kot s prekinjenjem nosečnosti. Da bi se zlorabljanje preprečilo, naj bi se splav izvršil samo v kaki primerno opremljeni bolnici, potem ko so upravičenost umetnega splava konziliarno izjavili trije zdravniki. Prav tako je g. prof. dr. Dolenc v svojem referatu utemeljeval tezo, da bodi abortus artificialis pri biologični vitalni indikaciji legalno dopuščen.

Kako naj najprej umetni splav pojmuje mo biološko? Pri večih boleznih se abortus smatra kot primerno sredstvo (jetika, neutušeno bljuvanje, rak itd.). Zdravnik dr. Breclj pa na podlagi svojih skušenj odklanja vselej ta poseg v naravo: »Zdravniške indikacije za splavljanje so preostane iz one dobe, ko je v medicini prevladovalo grobo materialistično naziranje o svetu. Človek se je čutil nekakega vladarja v naravi, ki sme posegati v prirodno vršenje po svoji volji, ki je svobodna, nekako suverena. Odkar pa se razvija globlje spoznanje o življenju, gine prejšnja samozavest, ker čedalje bolj uvidevamo, da je to, kar imenujemo življenje, čudovit, nerazvozan pojav, ki po svoji smotrenosti daleč presega naše pičlo spoznanje. Uvideven zdravnik bo prav ponižen služabnik narave in življenja, ako hoče dosežati povoljne uspehe. Samovoljno poseganje v zagonele življenjske pojave rodi več zla kot koristi.« »Nosečnost ni bolezen, pač pa kot pojav ojačevanja življenja odpravlja marsikatero bolezen. Sam sem se že mnogokrat prepričal, kako ugodno je vplivalo materinstvo na potek tuberkuloze in marsikatero srčno bolezen.« (Čas, o. c. 305.)

Poleg lastne izkušnje navaja g. zdravnik izjave vodilnih inozemskih ginekologov, iz katerih sledi, da je moderna znanost že tako napredovala, da ji take operacije niso več potrebne. Vodilni nemški ginekolog Winter je izjavil, da mora splav popolnoma izginiti. Prof. Bumm v Berlinu pravi: »Splav ostane zločin proti zdravju mater, proti naravi in proti narodovi bodočnosti.« Vseuč. prof. dr. Frank, ravnatelj ženske bolnice v Kolnu ob Reni je po 36 letnih izkušnjah napisal: »Rešitev otroškega življenja je najboljši način rešitve materinega življenja. Kar služi spočetku, ne more škodovati materi.« (Schützengel oder Würgengel? Köln 1921, str. 10.) Frank odločno odklanja splav tudi pri pljučnih in srčnih boleznih, ker zamori otroka, ne ozdravi pa materi bolezni. Modernemu človeku bi oni zdravniki, ki so za nasprotni postopek, imponirali le tedaj, ako bi njih ravnanje značilo napredek in garantiralo nek gotov uspeh. Tako pa prof. Ujčič upravičeno vzklika: »Žrtvovati otroka s tem, da ga direktno usmrtiš, ter izpostaviš obenem mater veliki nevarnosti ali vsaj hudim posledicam, — to ni nikaka umetnost!« (B. V. o. c. 170.)

Še bolj kot biološki, govore etični momenti proti umetnemu splavu. Tudi tedaj, kadar bi zdravnik po svojem znanstvenem prepričanju mislil, da je splav potreben, treba, da to prepričanje spravi v sklad z etičnimi zakoni, ki mu jasno velevaljo, da ne sme nikogar umoriti. Kakor je temeljni zakon zdravilstva, da je bolniku treba pomagati, je drugi: nikomur škodovati. »Steer pa moramo smatrati mnenje, češ, da je osebo zdravje in življenje najvišja dobrina, ki jo treba absolutno varovati, za gmotno in poudariti načelo, da so za družbo sploh in za posamnika posebej pravne dobrine višje in odločujoče važnosti. Če pride do nasprotja med telesno dobrino — imetje, zdravje, življenje — in pravno zahtevo, ki je duševna dobrina, ima po naravnem redu prednost vsekako duševnost pred telesnostjo.« (Čas, o. c. 299.) Mnogo poklicev zahteva od človeka življenjsko žrtev. Zdravnik, duhovnik, vojak ne smejo zapustiti ogroženega mesta, naj jih stane tudi življenje. Tudi žena prevzema z materinstvom dolžnosti do ključnega življenja, ki ga nosi pod srcem, pa naj bi vršenje te dolžnosti in materinskega poklica zahtevalo od nje tudi žrtev na zdravju in življenju. Narodna higijena in narodova moč se bo dvignila le tedaj, ako žene v nevarnosti in nevšečnosti, ki nastopijo zanje radi materinstva, ne bodo sramotno in nezvesto dezerterale pred dolžnostjo svojega poklica. »V interesu višjih etičnih načel bo moralna mati v danem slučaju, ki je pa hvala Bogu redok,

žrtvovati svoje življenje, s čimer bo koristila javni morali neprimerno več, nego če s težko operacijo reši za silo svoje življenje. Tako življenje je slednjic tudi ne bo moglo posebno veseliti, ker bodo fizične posledice operacije navadno zelo grenke, obenem jo bo trla zavest, da si je rešila to mizerno življenje z direktno usmrtitvijo lastnega otroka.« (B. V. o. c. 171.)

Po vsem tem je jasno, kako je z juridičnega stališča presojeti umetni splav. V tako važnem vprašanju mnogi kolebajo med neko sentimentalnostjo in svojim boljšim prepričanjem in ne pomislijo, da tvorijo zdravniški razlogi za umetni splav ona široka odprta vrata zločinskemu splavljanju, ki pomenja s kulturnega stališča propast v barbarstvo in v biološkem pogledu še resno ogroža korenike tuj našemu narodiču« (Čas, o. c. 306). »Če bi hoteli rešiti tako težke probleme s čustvom, bi bila rešitev drugačna, kakor bi imel tudi marsikaj sodnikov sklep drugo lice, ko bi ga smel utemeljevati s svojimi čustvi in ne z zakonom.« (B. V. o. c. 171.)

G. dr. Breclj odločno zahteva, da naj ostane zakonita zaščita nerojenih otrok tudi v našem bodočem kazenskem zakoniku neizpremenjena, vsak nameren splav naj se smatra kot umor. Če pa že smatrajo vsaj trije zdravniki v kakem izrednem primeru splav za nujno potreben iz zdravstvenih razlogov in se ta splav izvrši s kavtelami, ki jih je označil dr. Zalokar, naj se smatra tak umetni splav kot uboj, ki ga je treba prijaviti pristojni oblasti, da sme preiskati njegovo nujno upravičenost. Vsak drugače izvršen splav pa veljajo kot umor. (Čas, o. c. 306.)

Edino logično stališče zavzema Cerkev, ki v tem vprašanju ne pozna nobene izjeme. Cerkev je bila vedno zaščitnica in varuhinja življenja, tudi onega, ki še ni na svet rojeno. Umetni splav, izvršen v tej ali oni obliki, smatra cerkevno pravo kot direktno usmrtitev nedolžnega človeka. Ta usmrtitev je vedno zločin, tudi tedaj, ko bi bila potrebna, da se reši mater. »Vem, da se nekateri resni medicinski krogi in periculo vitae zelo trudijo za življenje matere; salus matris je njim suprema lex, in stem opravičujejo svoje poseganje v življenje — druge nedolžne osebe. Vsa čast zakonom o zdravju, toda še večja čast zakonom logike. In Codex se drži tu le logike. Njemu je človeško življenje sveto, nedotakljivo; direktna usmrtitev nedolžnega je po katoliški morali bistveno zlo in vsled tega načela ne more cerkevno pravo pod nobenim pogojem dovoliti umetnega splava. To dejanje bi pomenilo kršenje najbolj elementarnih pravic nedolžnega otroka; zato ne more kaptolat tudi v skrajnem slučaju nič drugega nego poprdarjati pravice otroka. Tudi ko bi — hypothetico loquendo — zakonodavec s pozitivnim odlokom dovolil splav, bi bil po krščanski etiki ta odlok nemoralen in posledno — neveljaven.« (Ujčič, Slov. Pravniki, o. c. 237. 38.)

Šolstvo.

Ljudska prosveta v Češkoslovaški republiki. »Prager Presse« objavlja poročilo o ljudskoprosvetnem delu v republiki v letih 1919. do 1923. Poročilo si je vredno ogledati. Čehi so skrbi za ljudsko prosveto postavili temelj v treh zakonih: z dne 7. februarja 1919. v organizaciji tečajev za državljansko vzgojo, z dne 22. julija 1919. o javnih občinskih knjižnicah in z dne 30. januarja 1920. o občinskih spominskih knjigah. V smislu teh zakonov se je doslej izvršilo sledeče delo: V celi državi se je ustanovilo 510 okrajnih izobraževalnih odborov in 7069 krajevnih izobraževalnih komisij. Od tega odpade 352 okrajnih izobraževalnih odborov in 5286 krajevnih izobraževalnih komisij na češke in slovaške okraje odnosno občine, na nemške pa 158 okrajnih izobraževalnih odborov in 1783 krajevnih izobraževalnih komisij. — Javnih občinskih knjižnic se je ustanovilo v zgodovinskih deželah 8953, od tega 6507 čeških in 2446 nemških. Poleg tega je prosvetno ministrstvo ustanovilo na Slovaškem 3 okrožne, 28 mestnih in 152 potovalnih slovaških knjižnic, v Karpatu-rusiji pa 3 okrožne in 212 občinskih knjižnic. Vsega skupaj se je torej v celi republiki ustanovilo 9351 javnih knjižnic. O razvoju knjižnic je prejelo prosvetno ministrstvo poročila iz 120 čeških, 54 narodno mešanih in 62 manjšinskih okrajev, tedaj skupaj iz 245 okrajev. Iz 35 čeških in 13 nemških okrajev poročila še niso bila dospela, vendar je splošna slika o položaju knjižništva v republiki z došlimi poročili točno podana. V 5402 čeških občinah je bilo koncem 1923. leta 5405 ljudskih knjižnic in poleg tega 435 manjšinskih knjižnic. Vse te knjižnice so šteje 2.218.437 zvezkov. Citateljev je bilo v čeških knjižnicah 375.850, v manjšinskih 23.427, ki so si izposodili vsega 6.113.392 zvezkov. Skupni dohodki knjižnic so znašali 7.644.500 Kč. Za izobrazbo knjižničarjev v občinah, ki štejejo nad 10.000 prebivalcev, je država ustanovila dve knjižničarski šoli: češko v Pragi in nemško v Ustju. — V ljudskoprosvetne svrhe so l. 1920. ustanovili v Pragi državno diaprojektivno centralo, dalje poročevalski urad za minematografijo s 500 poročevalci, filmski arhiv in posebno filmsko komisijo pri Prosvetni zvezi. Za nadzorovanje ljudskoprosvetnega dela je država nastavila 1100 knjižniških nadzornikov. — Občinskih spominskih knjig se

vodi doslej 5427; od tega 3548 na Češkem, 1800 na Moravskem in 79 v Šleziji. — O prosvetnih prireditvah v l. 1923. je prejelo ministrstvo poročila od 362 okrajnih izobraževalnih odborov (vseh je 510). Glasom teh poročil je bilo l. 1923. vsega 62.213 prosvetnih prireditev, katerih se je udeležilo 1.597.050 oseb (izkazi glede udeležbe niso popolni). — Kar tiče državnih izdatkov za ljudsko prosveto, je bilo v letih 1919. do 1923. proračunanih v to svrhu skupaj 18.418.246 Kč.

Pevski vestnik.

GLASBENA MATICA V MARIBORU.

Širšim krogom je znana osobito po njenem pevskem zboru, ki je pokazal svoje odlične zmožnosti n. pr. tudi v Ljubljani z velikim koncertom dne 24. marca t. l. O velikem pomenu, razvoju in napredku prevažnih njenih sestavnih delov so se mogli prepričati udeležniki njenega zadnjega občnega zbora dne 27. oktobra, ki se je vršil z dostojanstveno resnostjo zavoda, zavedajočega se velike odgovornosti, ki jo ima napram posameznikom in napram prosvetnim potrebam našega naroda zlasti na obmejni točki s staro glasbeno tradicijo, kakor jo ima Maribor.

Namesto formalnega poročila o poteku tega važnega občnega zbora poročamo v skupnem posnetku o izveštjih, ki so jih podali o društvenem delovanju Matičini funkcionarji, in sicer: po idejah in splošnih smernicah ter v gmotnem oziru (namesto blagajnika) društveni predsednik gimn. ravnatelj dr. Josip Tominašek, o notranjem poslovanju tajnik E. Grbac, o ureditvi doslej zanemarjenega arhiva gđe. Marija Rozman, o Matičini glasbeni šoli prof. H. Družovič, o pevskem zboru njega načelnik g. J. Arnuš, in o društvenem orkestru njega načelnik fin. svetnik dr. Ljudevit Valjavec.

Mariborska Glasbena Matica je naslednica nemškega Filharmoničnega društva, kojeje imetje ji je bilo baš to leto končno izročeno. To imetje obsega precejšnjo glasbeno pripremo, pohištvo, instrumente in notni material. Druge imovine ni, zlasti ne gotovine (razen nekaj brezpomembnih vrednostnih papirjev), tudi ni nikakih nepremičnin, ni poslopja, ni prostorov. Glasbena priprema se je to leto uredila, v prvi vrsti dokaj obsežni, žal doslej zanemarjeni glasbeni arhiv, ki je zdaj katalogiziran in pregledan in ki obsega 946 glasebnih del, med njimi 55 sinfonij, 82 uvertur, 124 koncertnih del, 192 plesnih komadov in koračnic, 129 del komorne glasbe. Velik del manjših skladb vokalne vrste je spričo strogo nemškega značaja za nas sicer neraben.

Temelj glasbene Matice tvori njena glasbena šola. Na njej so se poučevali: v posameznem pouku solopetlje, gosli, klavir, viola, cello, kontrabas; nadalje v skupnem pouku glasbena teorija, mladinsko petje v treh stopnjah; iz spretnejših instrumentalistov-učencev je bil sestavljen dijaški orkester. V posameznem pouku je bilo 181 gojencev, v teoriji 49, v dijaškem orkestru 24, v pevski (mladinski) šoli 118, skupaj 372. Poučevalo je, poleg ravnatelja Fr. Topiča, 12 učiteljev, med njimi 2 redna, drugi pomožni.

Organizirano z Matico združen je njen pevski zbor (načelnik J. Arnuš), ki šteje 113 članov (moški zbor 48, ženski 65). Pevski zbor je v poslovnem letu javno nastopil 16krat, goji pa načelno resno glasbo in je dosegel v njej višino, da se more meriti z vsakim zborom v naši državi. To so pokazali 4 veliki koncerti, katere je priredil, ozir. pri katerih je sodeloval.

Takisto organizirani del Glasbene Matice jô njen orkester (načelnik Dr. Valjavec). Dober znak za životvorno silo Glasbene Matice prav tako kakor za umetniško vzgojo in smiselnost krajevnega inteligentstva je, da se more tak orkester ustanoviti in vzdržati ter s tolikim uspehom se udejstvovati, kakor je to pokazal orkester pri izvaianju Saltnerjeve »V pepelnici noči« in pri Smetanovi matineji. — Dirigent pevskega zbora, društvenega in dijaškega orkestra je neumorno delavni ravnatelj Topič.

Vzdržavanje celega tega društvenega, šolskega in umetniškega ustroja zahteva ogromnih gmotnih žrtev; saj je lanski denarni promet v Matici znašal nad četrt milijona dinarjev in je bilo izdatkov 152.564 Din. Ako se pomisli, da nima Matica nikakega plodnega premoženja, da nima niti svojih prostorov in nobene redne podpore in da je edini njen redni (in še ta izpremenljivi) dohodek ukovina učencev ter da je ta ukovina v preteklem letu znašala 79.369 Din, dočim je bilo samo za učiteljsvo plačati nad 123.000 Din, potem je umljivo, da je predsednik Dr. Tominašek, ki je v tem letu vodil tudi gmotno akcijo, v svojem poročilu upravičeno govoril o čisto obupnem stanju tega prosvetnega zavoda, odvisnega v svojem obstoju le od zanesljivih podpor, ki jih je bilo treba od vrat do vrat izposlovati; kajti nekdanja požrtvovalnost in možnost za njo gineva in je na mnogih mestih izginita. Vendar pa se je našlo še toliko podpornikov, da so znašali celotni prejemki 157.101 Din in da računski zaključek izkazuje še prebitka 4536 Din, dasi je pričakovana državna in mestna podpora dospela šele po koncu poslovnega leta. Izkaz večjih podpor bomo skupno s tistimi, ki so bile zaprosene za to poslovno leto, a so dospеле za njim, objaviti

pozneje. — Proračun za prihodnje poslovno leto znaša po predsednikovem poročilu rednih dohodkov 121.000 Din, izdatkov pa 190 tisoč Din, primanjkljaja torej okroglo 70.000 Din, ki se mora kriti s podporami ali pa s tem — kar je stremeljenju družstvenega odbora — da prevzame država vsaj nekatere učitelje. To bo ugodno učinkovalo na razvoj in avtoriteto šole in bi učitelje vezalo na zavod. Je pa tudi v državnem interesu, da se na taki točki, kakor je Maribor, omogočuje procvitanje umetniško-prosvetnega zavoda, kakor je baš Glasbena Matica; kajti ona je poklicana, da sosednemu nemškemu življu očitno predčuje, kako tudi mi znamo vzdržati višino najvplivnejše umetnosti, glasbe.

Da bo mogla Matica vršiti svojo kulturno

nalogo, potrebuje izdatneje in voljnije podpore, nego jo je našla v preteklem letu, ko je kljub naravnost sijajnim zunanjim uspehom pretrpela v notranji upravi, ko so ji pošla vsa sredstva, tako težko krizo, da je le s skrajno požrtvovalnostjo in — recimo — drznim optimizmom zabranila preteči zastoj vsega delovanja.

Za tekoče leto je bil za predsednika izvoljen za zaupajočim vzklikom gimn. ravnatelj dr. Josip Tomišek, za odbornike pa poleg zgoraj navedenih poročevalcev še nadzornik Drago Štefin, vladni svetnik Viktor Parma, ravnatelj Vodeb in Gustav Šparl; za pregledovalca računov pa prof. dr. Adolf Pečovnik in Ludovik Šef.

zakaj tragedija Jazonove soproge, barbarke in čarodejke Medeje, ki v svoji osveloželjni boli nad moževno iznevero umori Jazonu nevesto, tasta in končno celo lastna otroka, ki ju je imela z njim, je vzlic svoji strahotnosti tako pretresljivo človeška, tako večno sodobna snov, da se niti čitatelj XX. veka ne more odtegniti njenemu mogočnemu dojmu. Kakor slišimo je »Medeja« na reportarju Narodnega gledališča; zato bo Bradačeva izdaja s svojim spretnim in lahkoumevnim predgovorom vsakemu gledalcu dobrodošla priročnica in vodnica, zlasti dijaštvu in gg. prprofesorjem pri klasičnem in zgodovinskem pouku.

pr Državne nagrade za umetnost na Češkoslovaškem. Češkoslovaško ministrstvo za šolstvo in ljudsko prosveto je na predlog pristojnih razsojevalnih komisij razdelilo celo vrsto nagrad po 5000 Kč. Za književna dela so dobili nagrade: Karel Čapek-Chod za roman Vilém Rozkoč, Rudolf Medek za roman Veliki dnevi in Jožef Šusta za delo »Iz daljnih in bližnjih časov«; za gledališka dela: František Langer za veseloigro »Kamela gre skozi šivankino uho« in F. Šalda za igro »Otrok«; dalje so dobili gledališke nagrade igralka Leopolda Dostalova in igralec Vaclav Vydra ter arhitekt in slikar Vlastislav Hofman; za glasbena dela: Vítěslav Novák za opero »Jertva«, J. B. Foerster za opero »Sreca«, L. Janáček za simfonično posnetev »Faras Bulba«, B. Vomáčka za pesmi s spremljevanjem orkestra »1914«, Emil Axman za »Sonata appassionata« in tri klavirske sonate in prof. J. Jiránek za glasbeno reprodukcijo; posebno slovaško nagrado je dobil J. Gregor Tajovský za dramo »Smrt Durka Langsfelda«.

Prosveta.

P. O današnjem literarnem pokretu v Sloveniji.

V revolucionarni razdraženosti naših misli, v raznobarnosti političnih načel in v nestalnosti in kolebanju čustvovanja našega in hotenja, smo se odtujili domačnosti, takorekoč pretrgali naše vezi z našo zemljo in z našo krvjo in begamo in iščemo v tujih svetovjih, s čimer bi zaslužili našo praznoto, ki tako strašno gloje sedanost ne samo našega naroda.

Tako nekako občuti človek, če pregleduje literarno delo zadnjih šest let.

Vsako najmanjše delce, ki naj magari po usmiljenju izide v svet, vsaka najmanjša pesem, ki se je izvila iz krvi razbičanega slovenskega literata, nosi kal boleznii v sebi. Kal pritajene komaj zavedne boleznii, nosi mračnjava preteklih dni, ki jih je zasenčila vojna in jim vtisnila pečat plahutanja, beganja, iskanja in tipanja.

Rodoljubi in politični zastavonoši so po dneh preobrata klicali pesnike »velike pesmi osvobojenja«, klicali himen in epopej, ali naši pesniki so se porazdelili v dve struji in niso peli ne himen, ne velikih pesmi osvobojenja. Prvi niso mogli preko svojega srca, preko nakopičenih misli preteklosti in peli so kot so Slovenci vedno peli, utrujeno mrtvaško pesem pogina in smrti in dvoma in boja, iskanja, dviganja in padanja, drugi so pa šli preko preteklosti in preko sedanosti in zašli v svetovje in peli so pesem slutnje, pesem prilsuškovanja in pesem motnjave daljnjih svetov, daljnjih idej, vsem še ne poznanih, od učenosti prihajajočih.

Zemljaki smo šli mimo obeh struj; bali smo se pesmi preteklosti, žalostne in trde, prezirali smo pesem slutenj prihajajoče v zvenketanju in rožljanju besed, nanizanih kakor v rožni venc. Mislili smo si: naša zemlja ne diha tako iskano, in ni v njej toliko zbežganosti, toliko hripavosti in kotalicenja z vrha v dno; njena mračnjava je sladka in opaja in ne zastruplja in ne duši.

In smo šli. Pesniki so nam zamerili, ni nam pa zamerila pesem. Kako tudi neki? Saj je bila le izumetničen pogon zapadne in vzhodne pesmi, mešanica krvi vseh mogočih plemen, prisvajajoč si samo nekaj domačega besednega nakita, ki je pa sam na sebi odbijal in ubijal celotno sliko, ali če hočete reči harmonijo.

Ali so temu krivi pesniki, ali je temu kriva pesem, je težko reči in mogoče je pri vsem nedolžnem pesnik in je nedolžna pesem. Pesnik je kot nihče drugi otrok in suženj časa, s to slabo lastnostjo, da se časa in njegovega obtoka navzame hitreje kot kdo drugi in v njem vzporedno z njim raste mnogo hitreje kot rastejo drugi. Veliki so šele, ko se izkobačajo iz »časa«.

Zato naših mladih in starih pesnikov in pisateljev ne moremo obsojati.

Naša predvojna literarna generacija ne bo prebolela vojske in bo zamudila veliko naše prebujenje duš, ki pride, mlada, povojna literarna generacija je pa zlezla v revolucionarno miselnost, ki ne računa z danimi objekti in pogoji in jih hoče ustvarjati sama, solncu enaka, prezirajoča preteklost, pljuva joča na sedanost in neozirajoča se na bodočnost. So pač čustveniki, nebrzdanci! Iščejo stalnosti, iščejo uravnanege pota, kot iščejo enotnosti politiki.

Čas je enim kot drugim zaostril oči, razum in čustvo; na svojo silo so pozabili, na svojo kri so pozabili in presajajo tropične ideje in stvore v našo hladno, premišljeno zemljo. Bujno sicer mogoče vzplamtii, vzplapolijo in si osvojijo srca mnogih. Ali čez nekaj dni, čez nekaj tednov, izgube svoje sokove iz stare domovine, postarajo se in klonejo k tlom, kot klone odslužena roža.

Mnogo mnogo gine pri nas tako smrt. Mi pa živimo mirno dalje in ne vem, ali kaj mislimo na to smrt in ali kaj mislimo na praznoto, ki ostaja za nami. V tej dolgi praznoti se dviga le »Veronika«, vse okoli nje je pa prazno in praznota okrog nje je še strašnejša.

Morebiti smo še daleč, morebiti smo že blizu klicarju novega časa, klicarju, ki bo presekal zastor h komaj slutenim lepotam in napojil praznoto z žarom svojega najdišča.

Nemci preustvarjajo svojo čudovito tehniko, njih generali pišejo spomine, Dehmel im

je umrl in z njim je skoro umrla pesem. Rusija se oborožuje, seje in sadi, koplje in zida, ni ji za pesem; njihovi emigranti pa iščejo spominov v zastarelih vtisih iz minule Rusije.

Slovenci smo dobili univerzo, domačo na domačih tleh. In domači tko tiho in nevidno v njej platno za bodoče dni, zakopali so se vase in v njo in vse plahutanje in vrvenje zunaj jih ne doseže. Ti tkalci nam bodo zagrebl dober kos praznote in pripravili dober kos pota k novemu času, ki se bo zgostil v pesem prežetega napora k zmagi idej in misli.

pr Hrvaški tisk o dr. Opekovi nji »Mesto na gorici«. — O dr. Opekovi zadnji publikaciji »Mesto na gorici« hrvaški listi izredno laskavo izražajo. Tako piše n. pr. splitski »Jadranc« med drugim:

»Prilike, u kojima živimo, prisilile su dr. Opeku, da brani »Božjo Stavbo«, »Neporušnost«, »Trdnjavo resnice« sagrađenu »Na temelju apostolove« s »Petrom-temeljnim kamenom«. Bilo je u crki doba, kad je pastirskoj riječi bila jedina dužnost: poučavati i opominjati. Danas treba osvajati i braniti, stoga pastirska riječ mora i biti obrambena. Govori dr. Opeke sastavljeni su finim taktom, potrebnim apologetskom govorniku. On govori sigurno, svom dokaznom snagom, koju istina dopušta i iziskuje. Svoj predmet izvrsno pozna, stoga i razlaže dostojanstveno, jasno, jednostavno i autoritativno. On se trudi, da dobro protumači dogmu, i velik dio poteškoća je otpao. Tako je postupao i Bossuet u poznatom: Tumaču kat. vjere. Dr. Opeka ide do dna srca i traži sakrivene zakulke, gdje se razvijaju strasti, traži potajne sofizme, kojima se strasti poslužuju da nas zaslijepi i zavedu. Da ih pobije i razori dovoljno mu je, da nam ih razgali tako glatko i nježno, kako samo on zna. U pet govora rješava najjače objekcije proti kat. Crkvi. »Nevrijedni pape«, »Inkvizicija«, »Indeks«, »Neprijateljica kulture« to su najjači kameni, kojim se bacaju neprijatelji na Crkvu. Ljudima, koji nemaju prilike ni vremena, da čitaju duge apologetske knjige, ne će biti bez uspjeha dati im u ruke Opekino knjigu: »Mesto na gorici«. Dikcija mu je laka, elegantna, čista, svuda plemenita jednostavnosti, bez koje nema ni dobra ukusa, ni pravoga govornišva. Ono, što najviše doprinosi njegovu čarobnom slogu, jest lakoća, kojom tolike krasote počiu iz vrela.« (25. rujna 1924, br. 33.) — Podobno sarajevska »Nedjelja«: »U ovoj posljednjoj svesci svojih propovijedi (Grad na Gori), dr. Opeka svojim majstorskim načinom prikazuje, kako je katolička Crkva pravo Božje djelo, izvor kršćanskoga života i svetlosti. U tim su govorima prikazane u pravom svijetlu sve zablude i sve predrasude o katoličkoj Crkvi, zasluge naše svete Crkve za kulturu in za znanost, njezina samaritanska djelatnost na karitativnom polju itd. Svaki će naš svećenik biti zahvalan kanoniku dr. M. Opeki, što mu je dao u ruke tako dragocjen izvor najboljih motiva za propovijedi o našoj svetoh Crkvi.« (21. rujna 1924, br. 38.) — Slednjič šibenička »Narodna straža«: »U doba, kad jaka liberalna štampa skoro svaki dan napada Crkvu, a starokatolici se »duše od vike na glavara Crkve, dr. Opeka kao vrsni vojskovođa brani: »Mesto na gorici«. U 14 govora prikazuje Crkvu kao »Božjo stavbo«, »Neporušnost« »Trdnjavo resnice« »Na temelju apostolove« »S Petrom temeljnim kamenom«. U govorima »Nevredni papež«, »Inkvizicija« in »Indeks«, »Dobrotnica na zemlji« kao mač dvorezac temeljito i znanstveno siječe objekcije na Crkvu. Govor mu je kao rijeka i sa sobom sve povlači. Slog odvažan, krepak, slika jednim potezom.... Dr. Opeka sa svojom visokom filozofskom i teološkom naobrazbom, stečenom kroz 7 godina u Rimu, ipak se zna u svojem govoru sniziti i do manje izobraženog slušatelja. Tako radi onaj, koji propovijeda riječ Božju, a ne sebe.« — Tudi mi dandanes tolikanj aktualno knjigo vnovič priporočamo vsem, zlasti še izobraženijim Slovincem. Dobliva se v Prodajalni Ničmanovi po 18 Din, s pošto 19 Din 50 p.

pr Euripides, Medeja. — Tragedija v petih dejanjih. Prevel dr. Fr. Bradač. — Založila Ig. Kleinmayr & Fed. Bamberg, d. z. o. z. v Ljubljani. Cena broširani knjigi Din 14. — Vrsto naših prevodov iz klasičnih književnosti je pravkar pomnožil prof. dr. Bradač s svojo uspelo poslovenitvijo Euripidovega valedela. Vsak naobrazenec mu bo hvaležen.

Narodno gledališče v Ljubljani.

- DRAMA.
Začetek ob 8. uri zvečer.
1. novembra, sobota: Hamlet. — Izven.
 2. novembra, nedelja: Šestero oseb išče avtorja. — Izven.
 3. novembra, ponedeljek: Pri Hrastovih. D.
- OPERA.
Začetek od pol 8. uri zvečer.
1. novembra, sobota: Rusalka. — Izven.
 2. novembra, nedelja: Carjeva nevesta, ljudska predstava pri znižanih cenah.
 3. novembra, ponedeljek: — zaprto.

ADO DARIJAN V »CAVALLERIJ RUSTICANI«.

Snoči je nastopil v naši operi nov slovenski tenorist G. Darijan. Ta njegov prvi nastop nam je izvalil vzklik: Bog Kranjca ne zapusti! Šel je Šimenc, v Darijanu se nam za dogleden čas obeta dober namestnik. Pel je namreč tako dobro, da smemo z vse pravico upati, da se bo razvil v izbornega junaškega tenorista. Dasi njegov mehki glas zazda kaže še bolj lirčno lice. S posebnim veseljem smo ugotovili, da ima glas lepo šolan, zlasti v višji legi že zelo ustaljen, poleg tega polno donečega, prožnega, brez razvad v nastavku, izgovarjavo jasno, umljivo — kakšen e je večah sicer malce širok — drugače pa kar dobro, zvenečo. Občinstvo je veliko pevčevu darovitost in znanje takoj začutilo in z burnim odobravanjem izražalo svojo zadovoljnost nad nepričakovano srečno uspelim prvim nastopom. K.

Ljudski oder v Ljubljani

Sobota (praznik vseh Svetih) dne 1. novembra ob pol štirih popoldne: »MLINAR IN NJEGOVA HČI«.

Nedelja dne 2. novembra ob pol osmih zvečer »MLINAR IN NJEGOVA HČI«. Prodaja vstopnic oba dneva od 10. do 12. ure dopoldne in popoldne od 2. ure naprej do začetka predstave v pisarni Ljudskega odra (Ljudski dom, II. nadstr.).

Prosvetna zveza.

Prosvetna zveza v Mariboru je imela 30. t. m. svoj občni zbor v novi, krasni zborani Zadrugne gospodarske banke. Občni zbor je otvoril dr. Hohnjec, pozdravil navzoče in povdarjal, da velja posebno topel pozdrav koroskim in primorskim rojakom. Po lepih bodrilnih besedah preide na dnevni red: v Zvezi je včlanjenih 142 društev s 11.500 člani. Vsa društva so vršila svojo nalogo v polni meri, kar se vidi, da je 91 odstotkov plačevalo redno članarino. Zivahno je delovala centralna knjižnica, ki ima v svoji knjižnici nad 3000 knjig. Zveza je posvečala veliko pozornost treznostnemu gibanju in narodnoobrambnemu delu. Zeleti je, da se zlasti obmejni pas Slovenije preplete z novimi kat. Prosvetnimi društvi, ki pač najboljšje jamčijo za trajni uspeh narodnoprosvetnega dela. Za ostalimi delavci

ni nikakor zaostala Dekliška zveza, ki je povsod zastavila svoje sile za procvit naše kulture. Ljudski oder je vršil svojo nalogo in se je pod njegovim okriljem vprizorilo nad 400 predstav. Z velikim navdušenjem je bil izvoljen novim predsednikom dr. Hohnjec, odbornikom: prof. Prijatelj, dr. Jeraj, Jože Stabej, Joško Malešič, Pavel Zivortnik, msgr. dr. Medved, Franc Kramberger in Marko Kranjc. Prosvetna zveza se je razdelila na 29 prosvetnih okrajev. Obč. zbora se je udeležilo okrog 150 zastopnikov društev. Zapazil se je velik napredek, kar je pač zasluga agilnih in požrtvovalnih odbornikov. Napravil se je lep načrt za bodoče delo in zato pač zasluži vsestranske podpore.

Učiteljski vestnik.

Z ozirom na napad »Učit. Tovarisha« št. 43 z dne 30. oktobra t. l. na okrajne šolske nadzornike pripomnimo, da je nekaterim gospodom okrog Učiteljske tiskarne menda žolč počil od same zavisti in strupene jezice. Gospodje le lepo tiho — pa malo pomislite, kako je bilo pod vašim režimom. Po tri, štiri in več služb so nekateri opravljali in bi bili še sedmo in osmo, ko bi le mogli dovolj široko ziniti, da bi vse pogoltnili — in nihče se ni izpodtaknil nad njihovo nenasičnostjo — vsaj javno ne. Vi se spodtkitate na tem, da nadzornik vodi šolo, da vodi obrtno-nadaljevalno šolo, ko itak veste, da ni dolžan iti ob nedeljah v urad niti v svojih prostih popoldanskih urah. Če je privatno poklicu ter vrši tudi svojo službo povsem v redu, čemu napad. Gospodje, vi ste nizki, majhni in ostudni. Čakajte no, kako se pa ujemajo Vaše postranske službice v Učit. tiskarni z vašim stanom. Eje gospodine uredničke Tovarisha in pa vsi drugi »bivši bodoči« ravnatelji in inšpektori na milosti g. Zerjava in njegovega sluga Luke, pomislite no, če pridemo na dan z vašimi postranskimi službami — pa be ljudstvo spoznalo, kje je delo za ljudstvo, kje le »kšeft« in pesek v očl. — Pred malim časom so gg. okoli UJU na vse pretege delovali na to, da bi nadzornik sploh ne tical v pisarni temveč le inspiciral, no sedaj jim pa to ni prav in zahtevajo, da sedi v pisarni. Da, da, pristna demokratska logika in demokratska nevoščljivost in zlobnost. Kako bi zavtili vsi oni strupenjaki, ko bi prišel ukaz: »Iz kšefta ven, ker se ne strinja z učiteljskim stanom.«

Demagogom iz Učiteljske tiskarne ni prav nič všeč kar se godi pri prosvetni upravi v Sloveniji. Razumemo to. Še celo to jim ni všeč, da nadzorniki delajo. Seveda časi so minuli, ko so se akti v gostilnah pri čašah vti na reševali. Tudi to jim ni všeč, da se vsi stvari takoj rešujejo, ljube in neljube, in da se ne dogaja, da bi se z rešitvijo kakih stvari zavlačevalo ali jih pa prepuščalo pozabljenju tovariši učitelji so pa čakali, čakali... To je še dobro za gospode pri Učiteljskem tovarišu, da imamo člen 91. urad. zak.

Afera Rape. Kot odgovor na jadikovanje v zadnjem »Učit. tovarišu« vprašamo: Kaj pa slučajni nadučitelj Vankmüller, učitelj Rauhnier in drugih. Sicer je bila pa na Rapetovo mesto nastavljena učiteljica, ki je včlanjena v UJU, znana Sokolica in članica Orjuna in je bila seveda učiteljica že na deželi, Rape je pa učiteljeval dosedaj ves čas v najbližji ljubljanski okolici. Torej: kje je maščevanje? (Mi pa mislimo, da Orjuna sploh ne spada v šolo. — Uredn.)

Dijaški vestnik.

d Na občnem zboru JKAD »Zarje« dne 28. oktobra 1924 je bil izvoljen sledeči odbor: Predsednik: Maks Miklavčič, stud. phil.; tajnik: Rupnik Ivo, stud. ing. chem.; blagajnik: Hartman Fr., stud. iur.; arhivar: Eržen Leon, stud. phil.; gospodar: Leskovic Frane, cand. iur.; revizorja: Törnar Štefan, cand. iur.; Bogljub Rapsel, stud. techn.

d »Kat. djaški savez v Beogradu« je na svojem izrednem občnem zboru dne 26. oktobra t. l. izvolil sledeči odbor: Predsednik in civilometodijski sekretar: Abš phil. B. Šedivj, stud. iur., tajnik in srednješolski sekretar: Pavle Šuman, stud. med. knjižničarka in ženska sekretarica: Silda Selgradova, stud. med., blagajnik in gospodar: Frane Oblak, cand. ing., revizor: Krsto Krstinić, cand. agr. Društveni prostori so v Kosovski ulici 37.

Poizvedovanja.

Zgubil se je pes španijelske pasme, majhen, bel, z močnimi rjavimi lisami, resušče dlako, dolgimi ušesi in pet mesecev star. Kdo bi ga našel, naj ga proti primerni nagradi odda v Streliški ulici šte. 29.

Ze 38 let je

SARGOV

KALODONT

ZOBNA KREMA

nemicki kuhlivo dobro!

Gospodarstvo.

Izredni občni zbor ljubljanske borze.

Ljubljana, 31. oktobra 1924.

Danes se je vršil v borznih prostorih na Kongresnem trgu III. izredni občni zbor ljubljanske borze za blago in vrednote. Otvoril ga je ob 3. popoldne predsednik borznega sveta Dragotin Hribar s pozdravom na navzoče. Nato je imenoval za zapisnikarja tajnika borze dr. Dobrilo in Campo, za verovatelja zapisnika pa Viktorja Medena, Avgusta Tostija in Josipa Gogala.

V smislu dnevnega reda so se vršile volitve članov borznega sveta, finančnega odbora in razsodišča, pri katerih so fungirali kot skruinatorji Jelačin ml., dr. Ivan Slokar, dr. Vekoslav Kisovec, Kregar in Kralj.

V borzni svet so bili soglasno izvoljeni sledeči gg.: Dragotin Hribar, Janko Jovan, Anton Kristan, dr. Fran Windischer, Ivan Knez, Ivan Jelačin ml., Avgust Tosti, Viktor Meden, dr. Josip Basaj, Karol Ceč, inž. Vladimir Remec, dr. Ivan Slokar, Fran Zaren, Rihard Schwinger, Andrej Sarabon, dr. Karl Triller. Za njimi so bi izvoljeni soglasno v finančni odbor: dr. Janko Berce, Josip Gogala, Anton Kralj, Ivan Kostevc in Karlo Prohaska.

V razsodišče so bili izvoljeni: Miroslav Ambrožič, Karlo Bolaffio, dr. Mirko Božič, Ivan Avsenek, Vinko Heinrihar, Ernest Hieng, Anton Kajfež, Srečno Kobi, inž. Alojzij Kralj, Rihard Skubec, Fran Modic, Joško Javornik, Fran Pogačnik, inž. Dušan Serbec, Fran Stupica, Avgust Volk.

Po občnem zboru se je vršila seja novoizvoljenega borznega sveta.

Zadružno rodovno premovanje

Zadružno rodovno premovanje gorenjske cikaste govede je vršilo v nedeljo, dne 26. oktobra na Brdu pri Predosljah.

Prigon je bil: 11 bikov, 23 telic, 64 krav, skupaj 98 glav.

Zivnoredska zadruga v Predosljih je s tem premovanjem pokazala pravi smisel podrobne organizatoričnega delovanja. Glavni uspeh je bil ta, da je bila postavljena samo živina gorenjsko cikaste pasme, kar znači velik napredek zato, ker je bila ravno v tem okoliščini živina močno pomešana s simodolsko živino. Tako je ustvarjena prava podlaga za smotreno nadaljno delovanje.

Precejvalna komisija, obstoječa iz zastopnika oddelka za kmetijstvo, kmetijske družbe, Zadružno Zvezo, okrajnega živnoredskega odbora ter zastopnika živnoredske zadruge je po triurnem delu ocenila vsako posamezno žival v smislu tozadevnih rodovnih predpisov.

Popoldne ob tretji uri je predsednik ocenjevalne komisije g. Černe s primernim nagovorom razložil pomen takih premovanj, kazal zlasti na uspešno delovanje zadruge, ki se je pokazalo danes v izčiščeni pasmi, pozival na vztrajno nadaljevanje, ki bo odsejal lažje, ker je podlaga vsvarjena. Inž. Lah je povdarjal, da bo tudi Kmetijska družba podpirala stremljenje zadruge v vsakem oziru. Naj se torej zadruga vedno lahko obrača za pomoč nanjo. Živnoredskih inštruktor g. Krištof pa je povedal težkoče rodovnega vpisovanja zadružne živine v rodovnik v L. 1911. Poudarjal je, kako težko je bilo tedaj najti v tej občini pripravne živine za rodovnik. Sedaj zadruga lahko pokaže s ponosom na svoje podrobno delovanje, ki pa se je živnoredcem bogato poplačalo, kakor je pokazalo premovanje.

Glavno nadaljno delo zadruge bodi, da poskuša odpraviti dve vidni napaki slabih nog in zplečnosti, seveda vse v zvezi z glavnim smotrom dobre mlečnosti, ki se ne sme nikdar prezreti. Povdarjal je, da se je tudi tukaj zadružno podrobno delovanje izkazalo za uspešno. Pozival je na nadaljno vztrajno delovanje, naj se take prireditve tudi v bodoče ne opuste.

Nato je tajnik prpečital poročilo o delovanju odbora živnoredske zadruge, ki se zrcali zlasti v tem, da je zadruga redno sklicevala seje, nalagala odbornikom in zapnikom gotova dela, ki so se morala izvršiti. Priredila je tudi poučne tečaje in izlete in s tem znala vzbuditi zanimanje za živnoredje, skrbele za dobre plemenjake, odbirala tudi krave in jih vpisovala v rodovnik itd.

Končno je načelnik zadruge razdelil darila, h katerim so prispevali poleg živnoredske zadruge, občina Predoslje, mlekarstva zadruga Predoslje, Kmetijska družba oddelk za kmetijstvo in tvrdka Zabret v Britofu.

Tržno poročilo.

Ljubljana, 31. okt. 1924.

Les. V zadnjem tednu nimamo zaznanih sprememb. Najzanimivejši je izvoz bukovih drv v Italijo, deloma tudi v Švico. Madžarska uvaža naših drv vsled porasta dinarja zadnje čase vedno manj. Dosti zadovoljiv je tudi še izvoz tesačnega in stavbenega lesa cenejših vrst. Zaključkov se je napravilo le malo, ker se inotomstvo noče sprijazniti z novo situacijo, ki

je nastala vedel porasta dinarja. Naši izvozniki pa cen izdatno ne morejo znižati, ker je kupna vrednost dinarja slejkoprej skoraj ista in radi tega se tudi proizvajalni stroški niso znižali; nasprotno so se pojavila celo mezna gibanja, ka rbo prisililo nekatere producen-te, da ustaviyo svoje obrate. Naši izvozniki že težko čakajo, da se vendar enkrat uredi razdelitev skladiščnih prostorov na Sušaku in pričakujejo, da se za izvoz preko Sušaka čimprej znižajo tovarnine.

Zivina, meso. Ljubljana, 31. oktobra. Voli prvovrstni izjemno za kg žive teže Din 13.75 do 14.50, voli rejeni 13.25—13.50, voli za vprego po kakovosti in sposobnosti 12.50—13, biki debeli težki 13.25—13.75, biki lažji 10—11, krave rejene 10—11, krave klobasarice 7—8, teleta težja debela 17—17.50, teleta lažja 15.75—16.75, teleta zaklana po kakovosti 22—22.50, prašiči peršutarji 15.50 do 16.50, prašiči debeli 17—18, prašiči zaklani pop kakovosti 20—22, kostruni in ovce debele 8—9. — Cene so se pretekli teden nekoliko zboljšale. Posebne spremembe pa ni opaziti. Večje povpraševanje je za lepo rejeni-mi in debelimi prašiči, tako da so se v posameznih slučajih dosegle tudi nekoliko višje cene.

Maribor, 28. oktobra. Prignalo se je na sejem 4 bika, 71 volov, 312 krav in 11 telet, skupaj 411 komadov. Povprečne cene za različne živalske vrste so bile sledeče: debeli voli 1 kg žive teže od Din 12.25 do Din 13.50, poldebili voli 11.50—12.25, plemenski voli 10.25—11.25, biki za klanje 8.75—12.75, klavne krave debele 11.25—12.50, plemenske krave 10—11, krave za klobasarje 6.50—8, molzne krave 8—11.25, breje krave 8—11.25, mlada živina 11.25—13.50. — Meso: volovsko meso I. vrste 1 kg Din 25—27, II. vrste 22 do 24, meso od bikov, krav, telic 20—21.50, telečje meso I. vrste 27—30, II. vrste 21—25, svinjsko meso sveže 25—35.

Dunajski živinski trg. Na dunajski živinski trg je bilo postavljenih 27. oktobra t. l. 3220 komadov (2687) goveje živine. Uvozile so: Ogrska 960 kom., Jugoslavija 754, Rumunija 204, Nemčija 151, Češka 118, Avstrija sama je postavila na trg 1033 kom. Cene: voli I a 17—20.000 ak, ali Din 16.32 do 19.20, (18 do 23.000 ak) voli II. 15—17.500 ak (15 do 17.000) ali Din 14.40 do 16.80, voli III. 12 do 14.000 (14—15.000) ali Din 11.52 do 13.44, bušaki 12—15.000 (13—17.000) ali Din 11.52 do 14.40, biki 14—17.500 (16—19.000) ali Din 11.52—16.80, krave 12—16.000 (14—17.000) ali Din 11.52—15.36, klobasarica 9—11.000 (9 do 11.000) ali Din 8.64 do 10.56. Cene so kot razvidno precej padle in naši izvozniki, ki pošiljajo na dunajski trg blago v komisijo, so vsled velikega padca izgubili precejšnje svote, ker razlike Din 2—4 ne more utrpjeti še tako poceni kupljena živina.

Italijanski mesni trg. Uradno določena cena prašičev v Milanu je Lit 8.60 ali Din 25.80 za kg žive teže. Svinjsko meso Lit 13 do 15 za kg po kvaliteti. Cene goveje živine neizpremenjene. Uvoz jugoslovanskih telet malenkosten, cena Lit 9.30 ali Din 27.90 za kg mrtve teže (vse pristojbine v breme kupca). Trst plačuje za zaklana teleta Lit 10 ali Din 30, za zaklane prašiče Lit 9.00 ali Din 27.60 (vse pristojbine v breme prodajalca). Izvoz v Trst in isto tako v Milan se danes nikakor ne izplača.

Sladkor. Po zadnjih informacijah so tovarne sladkorja zopet podražile sladkor za Din 0.50 pri kg, tako da stane sladkor kristal Din 14, sladkor v kockah pa Din 16 pri odjemu celega vagona ter polnem plačilu v naprej.

g Položaj žag v Sloveniji. Lastniki žag v Sloveniji se je nahajajo v povojni dobi v zelo neugodnem položaju. Vzroka tej krizi pa ni iskati samo v pomanjkanju denarnih sredstev, marveč predvsem v dragem prevajanju lesa kakor tudi v zelo pomanjkljivi organizaciji prodaje in financiranja posamnih podjetij. Podjetniki žag na Poljskem, Čehoslovskem, v Norveški, na Finskem, v Nemčiji in Avstriji skušajo najti odjemalce za svoje proizvode v deželah, kjer ne rabijo samo I. in II. vrste lesa, med tem ko ves ostali del (okoli 60 odstot.) prepuščajo dobavitelju in ga s tem pripravijo skoro ob polovico kalkuliranega zasluzka, marveč oddajo svoje blago onim odjemalcem, ki jim dajo možnost, da spravijo v denar vse pripravljene les. S tem, da naročajo ti odjemalci les v najrazličnejših dimenzijah in v poljubni množini, se pripravljene les skoro docela spravi v denar. V naših krajih so skladišča na žagah in kolodvorih prenapolnjena izbranih vrst blaga, izpostavljenega vremenskim neugodam. Visoki vzdrževalni stroški skladišča in visoke bančne obresti izpodbujajo blagostanje posamnikov. Na žagi mora pač biti velika zaloga debel (krljev), a le fikano prodano rezano blago. Reznari material, ki se odda proti takojšnjemu plačilu, omogoča z naglo dotekajočimi denarnimi sredstvi, naglo in ceno nabavo surovega lesa proti gotovemu plačilu in napravi podjetnika neodvisnega od dolgih in dragih kreditnih rokov. Ako damo posameznemu lastniku žage priliko, da more celo deblo spraviti v denar in ga takoj spremeniti

v plačilna sredstva, si bo znal tudi draga dovozna sredstva zamenjati s prevoznimi napravami žične železnice, ki bi se po združništvu kreditnim potom nabavljale in dajale v zakup posameznim interesentom. Slovenija s svojim bogastvom lesa in v malem razvito lesno industrijo, ki presega druge po kakovosti in kvantiteti, mora biti sposobna priti brez-pogojno na ves evropski trg s svojimi cenami. Da se to zgodi, morajo skrbeti po velikem delu pridni, izvežbani in pošteni podjetniki naših žag.

g Vpisi v trgovski register. Vpisale so se nastopne firme. Prva jugoslovanska tovarna aluminijastih, emajliranih in kovinastih izdelkov Pertinač-Čanak v Celju; Prva kranjska tovarna testenin »Pekatec, Znidaršič & Cie., družba z o. z. v Celju; Jaš in Lesjak, trgovina mešanega blaga na drobno in na debelo v Mariboru.

g Prenos sedeža »Tovarnice za dušik. — »Tovarnica za dušik d. d. Ruše je prenesla svoj sedež z Dunaja v Ruše in se vpisala v trgovski register.

g Vpisi v združni register. Vpisali sta se nastopni zadrugi: Zadruga elektrarna v Razvanju pri Mariboru, r. z. z. o. z. in Lesna gospodarska zadruga na zg. Polskavi, r. z. z. o. z.

g Železniška proga Užice—Vardishte. V teh dneh je komisija belgrajskega in sara-jevskega železniškega ravnateljstva pregledovala progo železniške proge Užice—Vardishte. Do 15. novembra t. l. bodo dela končana in najbrže se bo proga otvorila za promet 1. decembra t. l.

g Nov drobiž. Iz Belgrada poročajo, da bo finančno ministrtvo dalo izdelati za 30 milijonov dinarjev novih dinarskih bankovcev, ki bodo zamenjali stare obrabljene in poškodovane dinarske bankovce.

g Prevoz žita v pasivne kraje. Dodatno naši tozadevni vesti z dne 28. oktobra t. l. poročamo, da mora znašati najmanjša razdalja transport 400 km. Vsaka zadruga mora položiti kavčijo v višini 100.000 Din. Popust velja do preklica najdalje pa do 30. junija prihodnjega leta.

g Prevoz blaga skozi Avstrijo. V prvi polovici t. l. je znašal prevoz blaga skozi Avstrijo 13 milijonov met. stotov napram 13.2 milijona met. stotov v prvi polovici leta 1923. Največ se prevažajo skozi Avstrijo les, šota in premog. Količina teh prevoženih predmetov je dosegla lani v prvi polovici leta 6.6 milijonov met. stotov, v prvih šestih mesecih t. l. pa samo 1.8 milijonov met. stotov. Iz Čehoslovaške se je izvozilo skozi Avstrijo v prvi polovici t. l. 3.4, iz Italije 2.6, iz Ogrske 1.3, iz Nemčije 1.1 in iz Jugoslavije 1.13 milijona met. stotov. Na drugi strani pa se je prevozilo v prvih mesecih t. l. skozi Avstrijo v Čehoslovaško 4 milijone, v Nemčijo 2.7, v Italijo 2.4 in v Švico 2.16 milijona met. stotov.

g Statistika čehoslovaške sladkorne kampanje 1923—1924. — V sladkorni kampanji 1923—1924 je znašala produkcija sladkorja v Čehoslovaški 1026.798 ton napram 750.354 ton v kampanji 1922—1923. Poraba Čehoslovaške je bila v kampanji 1923—1924 361.754 ton, v prejšnji kampanji pa 351.959 ton. Izvozilo se je 1923—1924 658.228 ton, 1922—1923 pa 389.160. Najboljše kupi čehoslovaškega sladkorja v kampanji 1923—1924 (v oklepaju številke izvoza v 1922—1923) so bili: Anglija 178.071 (66.002) ton, Hamburg 152.955 (100 tisoč 845) ton, Italija (Trst in Reka) 102.950 (36.241) ton, Avstrija 93.236 (89.078), Švica 70.686 (56.568) in Turčija 11.677 (2194) ton.

g Izvoz železa iz Čehoslovaške. V prvih 9 mesecih t. l. je znašala vrednost iz Čehoslovaške izvoženega železa in železarskih izdelkov 827.5 milijonov čk. V Jugoslavijo je Čehoslovaška v omenjenem razdobju uvozila za 71.5 milijonov čk kar pomeni 8.6 odstotkov vsega čehoslovaškega izvoza železa in železarskih izdelkov. V prvem četrtletju t. l. je znašal izvoz iz Čehoslovaške v Jugoslavijo 38 milijonov, v drugem četrtletju 17.1 milijonov in v tretjem četrtletju 16.7 milijona čških kron.

g Čehoslovaški promet v tržaški luki je dosegel od januarja do junija t. l. 45.958 vagonov blaga napram 10.404 vagonom v istem času l. 1923, tako da znaša povisek skoro 350 odstot. in stoji Čehoslovaška v tržaškem prometu na prvem mestu.

g Taksa za carinska plačila v Italiji znaša od 27. oktobra do 2. novembra t. l. Lit 444 (osnovna carina Lit 100 in Lit 344 za pribitek izmenjave).

g Naraščanje hranilnih vlog pri ogrski poštni hranilnici. Stanje vlog pri ogrski poštni hranilnici je doseglo v sredi meseca oktobra t. l. nad bilijon ogrskih kron. Hranilne vloge izredno hitro naraščajo, kar je pripisovati zlasti zvišanju obrestne mere od 4 na 6 odstotkov.

Borze.

31. oktobra 1924.

DENAR.

Zagreb, Italija 2.999—3.0290 (2.999 do 3.029), London 312.50 do 315.50 (312.50 do 315.50), Newyork 68.75 do 69.75 (68.90 do 69.90), Pariz 362.50 do 367.50 (3.60 do 3.74), Praga 205.80 do 208.80 (206.50 do 209.50), Curih 13.34 do 13.44 (13.3850 do 13.4650), Dunaj 0.09965 do 0.09985 (0.0972 do 0.0992), efekt. dolarji 67.75 do 68.75 (68 do 69).

Curih, Belgrad 7.45 do 7.60 (7.5260), Italija 22.50 do 22.60 (22.55), London 23.50 do

23.52 (23.48), Newyork 519.50 do 520 (520.20), Pariz 27.15 do 27.25 (27.15), Praga 15.45 do 15.60 (15.50).

Dunaj. Devize: Belgrad 1024, Kodanj 12.230, London 320.400, Milan 3069, Newyork 70.935, Pariz 3712, Varšava 13.570. — Valute: dolarji 70.460, angleški funt 318.600, francoski frank 3685, lira 3040, dinar 1020, čehoslovaška krona 2100.

Praga. Devize: lira 147.25, Zagreb 48.94, Pariz 177.75, London 153.30, Newyork 38.95.

VREDNOSTNI PAPIRJI.

Ljubljana. 7 odstotno investicijsko posojilo iz leta 1921 61 do 63 (zaklj. 63), dva in pol odstotna drž. renta za vojno škodo 108 do 111, Celjska posojilnica d. d., Celje 210 (denar), Ljubljanska kreditna banka, Ljubljana 205 do 220, Merkantilna banka, Kočevje 125 do 128, Prva hrvatska štedionica, Zagreb 915 (denar), Slavenska banka, Zagreb 82 (blago), Strojne tovarne in livarne, Ljubljana 133 do 150, Trboveljska premogokopna družba, Ljubljana 490 do 500, Združene papirnice Vevče 108 do 120, »Split« anon. družba za cement Portland, Split 1400 do 1500, »Nihag« d. d. za ind. i trg. drvom, Zagreb 85 (blago), 4 in pol odstotni zastavni listi Kranjske deželne banke 17.50 (blago), 4 in pol odstotne kom. zadolžnice Kranjske deželne banke 90 (blago).

Zagreb, Hrv. esk. banka, Zagreb 108 do 110, Hrv. slav. zem. hip. banka, Zagreb 57 do 58, Jugoslovanska banka, Zagreb 103 do 104, Prva hrvatska štedionica, Zagreb 915 do 917, Slavenska banka, Zagreb 76 do 81, Ljubljanska kreditna banka, Ljubljana 215 do 219, Dioničko društvo za eksploatacijo drva, Zagreb 93 do 95, Hrv. slav. d. d. za ind. sečera, Osjek 900, Gutmann 740 do 750, Slavonija 76 do 82, Trboveljska premogokopna družba, Ljubljana 525 do 535, 7 odstotno drž. inv. posojilo 63 do 64, vojna odškodnina 110 do 112.

Dunaj. Živnostenska banka 815.000, Alpine 398.000, Greinitz 138.000, Kranjska ind. družba 700.000, Trboveljska družba 475.000, Hrvatska eskomptna banka 108.000, Leykam 160.000, Jugoslovanska banka 107.000, Hrv. slav. dež. hip. banka 57.000, Avstrijske tvornice za dušik 188.000, Gutmann 400.000, Mundus 870.000, Slavonija 74.000.

BLAGO.

Ljubljana. Les: Smrekovi (do 10 odst. jelovi) hlodi, od 30 cm naprej prem., fco nakladalna postaja 310; javorjevi hlodi, bele, zdrave kakovosti, od 30 cm prem. 10 odst. od 25), od 2 m dolžine, fco nakladalna postaja 450; Remeljni 60-60 mm, I., II., III. monta orig. jelka, fco meja 675; deske III. vrsta, 20 mm, 25, 30 mm, fco meja 170, 180; brusni les po lesnih uzancih Ljubljanske borze, fco nakladalna postaja 5 vag. 220, 225, zaklj. 220; oglje Ia, vilano, fco meja 114. — Zito in poljski pridelki: pšenica domača, fco Ljubljana 400; pšenica bačka, par. Ljubljana 435; koruza bačka, par. Ljubljana 335; oves bački, par. Ljubljana 340; laneno seme, par. Ljubljana 680; pšenična moka bačka, št. 0 bas., fco Ljubljana 625; pšenični otrobi, b-n, fco Ljubljana 210. — Stročnice, sadje: fižol ribničan, orig., fco Ljubljana 440; fižol ribničan, očiščen, b-n, fco Postojna trans. 560; fižol prepelčar, orig., fco Ljubljana 440; fižol prepelčar, očiščen, b-n, fco Postojna trans. 580; fižol mandolon, orig., fco Ljubljana 400; fižol rujavi, orig., fco Ljubljana 410; orehi b-n, belo sušeni, brez koščakov, fco nakladalna postaja 700; jabolka za prešanje, fco nakladalna postaja 90.

Dr. OETKER-jev

ISČE SE BONA

(Slovenka) k dvema otrokoma (eden 2, drugi 3 leta star). Ponudbe takoj poslati na Karla Kristana, inženirja, Kumanovska ulica št. 5. Belgrad.

Gradbena direkcija v Ljubljani naznanja žalostno vest, da je gospod

Ing. Leo Pinterič

šef okrožne gradbene sekcije Slovenjgradu

nonadoma preminul.

Truplo pokojnikovo se položi dne 1. novembra k večnemu počitku na pokopališču v Slovenjgradu.

Bodi ohranjen pokojniku trajen spomin!

V Ljubljani, dne 31. okt. 1924.

MALI OGLASI

Vsaka drobna vrstica Din 1.50 ali vsaka beseda 50 par. Najmanjši 5 Din. Oglasi nad deset vrstic se računajo više. Za odgovor znamko!

10.000 Din

profi zelo visokimi obresti išče kot posojilo za dobo 18 mesec. solidni drž. vpokojene in obnem priv. uradnik. Odplačilo zanesljivo kakor tudi zastavitev proti vrednosti. - Ponudbe pod »Zanesljivo odplačilo« upravi lista.

Velika lepa MIZA

4 STOLI, pletena MIZA, 2 stola, stojala za rože, stojalo za knjige, 2 viseči svetilki i. dr. stvari se ceno prodaja. Kje, pove uprava pod šte. 6889.

Otroško POSTELJICO

z žimn. na vzmeti, prodam. Cena 750 Din. - Naslov v upravi lista pod šte. 6890.

Trboveljski drva premog
dobavlja **ILIRJA** tu Kralja Petra trg 8. Tel. 220
Plašilo tudi na obroke.

Izjava.

Podpisani Mihael SANCA nisem več plačnik dolgov, ki bi jih delal na moje ime moj sin IVAN SANCA, lesni trgovec v Celju. 6859

Brstnik št. 11, pošta Laško, dne 25. oktobra 1924.

MIHA SANCA.

Klavirje — harmonije

popravlja in uglašuje pocieni in točno, kakor tudi priporoča svoje prvovrstne KLA-VIRJE. — R. WARBINEK, izdelovalec klavirjev, Ljubljana, Hilšerjeva ulica 5.

KLAVIR

Stutzflügel, črn, angl. mehanika, tvrdka Erard-Paris, dobro ohranjen, se pocieni prodaja. - Naslov se izve v upravi lista pod šte. 6882.

GOSPODIČNA

absolventinja trg. šole, večša slov. in nem. jezika v govoru in pisavi, želi prim. službe. — Cenj. ponudbe na upravo »Slovenca« pod »A. Z. 18.«

Otroški VOZIČEK,

zelo dobro ohranjen, se ugodno prodaja. - Cesta na Gorenjsko železnico št. 18.

KOMPANJONA

sprejme tovarna lesnih izdelkov. Je v obratu in ima stalna naročila. - Vprašanja na upravo lista pod »Zanesljiva naložitev«. 6886

KNJIGOVODJO

sprejme tovarna lesnih izdelkov. Prednost ima, kdor se udeležuje s kapitalom. Ponudbe na upravo lista pod »Knjigovodja - družabnik«. 6887

AKVIZITERJA

za razpečevanje in prodajo elektrotehničnega materiala išče elektroteh. veletvrdka. Lastnoročno pisane ponudbe z navedbo življenjepisja in s sliko je poslati pod šifro: »AKVIZITER« na Aloma Company, - Ljubljana.

Mlinar želi službe v kakem mlinu na vodo,

Gre tudi za oskrbnika na graščino. Pon. upravi pod »F. I.«

Slikar in pleskar

Martin ŽURAN
LJUBLJANA
MESTNI TRG ŠT. 12
IZVRŠUJE IN PREVZEMA
VSA SLIKARSKA IN
PLESKARSKA DELA
PO DEZELI, V Cerkvah
IN PRI VSEH STAVBAH
PRORACUNI IN VZORCI
SE NA ZAHTEVO IZ-
GOTOVE IN NAJČENEJE
PRORACUNAJO
USTANOVljENO L. 1914.
CENE NIZKE —
DELO TOČNO!

MEHANIČNO - UMETNO

vezenje perila

zastorov, toilet, obšivanje (enitanje) vložkov, motivov in čipk, prediskovanje ženskih roč. del. Matek & Schein, Ljubljana, poleg hot. Strukelj.

Klavir naprodaj. Poizve se v upravnistvu »Slovenca« pod šte. 6888.

Soba

Z DVEMA POSTELJAMA se odda v Streliški ulici št. 14/II. - Ogled od 12-14 popoldne. 6872

Prazno sobo

S KUHNJO išče solidna DAMA. - Ponudbe z navedbo cene na upravo »Slovenca« pod šte. 6873.

Mizarski POMOČNIK

prosi dela za poliranje pohištva in klavirjev. - Naslov Krakovski n. 10/1., Ručigaj.

Večji vrt

v Ljubljani oddamo v najem solidnemu vrtnarju. - Naslov pove uprava pod šte. 6898.

OSKRBNIK

obrninik, brez otrok, za hišo v letovišču. Plača po dogovoru. Ponudbe: PRISOJNA ULICA št. 6 - A. H.

Tone Malgai

šef-zdravnik drž. zdravilišča za bolne na pljučih - Gošnik pri Križah na Gorenjskem - ordinira od 1. XI. dalje vsak dan, izvzeme srede, od 11. do 13. ure, ob nedeljah in praznikih od 9. do 13. ure.

Dr. R. Neubauer

šef-zdravnik drž. zdravilišča za bolne na pljučih - Gošnik pri Križah na Gorenjskem - ordinira od 1. XI. dalje vsak dan, izvzeme srede, od 11. do 13. ure, ob nedeljah in praznikih od 9. do 13. ure.

Agrarni biro

Dipl. agr. A. JAMNIK, Ljubljana, Selenburgova 7/I. (v hiši Jadranske banke).

Strokovni nasveti, preskrbovanje vseh kmet. potrebščin, strojev, gnojil itd., najbolj in edino varno zajamčeno glede dobrote ter izvirnosti in brez-pogojno ceneje kot kjerkoli (po tovarn. cenah), pomoč vnovčevanju kmet. proizvodov. - Turbine na veter, brzoparilne naprave, žitočistični in odbiralni stroji, sredstva za osuševanje kleti in stanovanj, barve proti rji in trhlenjenju, nad vse izvrstne pripravke za lahko nakladanje in izkladanje sodov, zabojev, bal itd. (vse delo opravi en sam mož), solni kamen za pokladanje živini v lizanje (samo na vagono), kemikalije in druga sredstva protiv rastlinskih škodljivcev.

LEPA VILA V MARIBORU

v solni legi blizu kolodvora in mestnega parka (10 sob, 2 kuhinji, 2 kopalnici itd.) veliko dvorišče z okusnim skladiščem, vrt za zelenjavo s sadnim drevjem - TAKOJ PROSTO - 7 sob s pritlikinami, se PRODA za dve tretji, predvojne vrednosti. Na polovico kupnine se čaka ali vzame v račun gozdno ali vinogradno posestvo. Ponudbe pod »VILA S STOLPOM« na upravo »Slovenca« v MARIBORU, Koroška cesta 1. 6843

HIŠA

več sob in razne pritlikline, takoj NAPRODAJ. Pripravnica je za trgovino in obrt. Več pove: ANTON AVSIC, posestnik, Šmartno št. 9, p. Moste pri Ljubljani. 6739

STOLARJI!

I vagon okroglih, lepih bukovih polic, 18 in 20 mm debelih, 1 m, 0.60 in 0.30 m dolgih, se takoj prodaja. - ŠTEH - DROBNIC, parna žaga, Dobrepolje. 6785

PRAZNE »ODOL«-STEKLENICE

sprejema nazaj DROGERIJA ANTON KANC SINOVA, Zidovska 1. 6791

Samostojna KUHARICA

želi mesta pri mali rodbini ali pri eni osebi, vajena preproste kuhinje. - Ponudbe na upravo pod »Poštena«.

ČREVA

vseh vrst, kakor vsako leto po najugodnejši ceni vedno na zalogi. Ravnotam se kupuje surovi in stoljeni loj in se plača po najvišji dnevni ceni. Jos. Bergman, Ljubljana, Poljanska cesta št. 85.

25. leto obstoja tvrde!

Naprodaj sta poceni 2 HRASTOVI in 2 OREHOVI spalnici opravi

ter tudi več hrastovih PISALNIH MIZ. - Poizve se pri mizarju Josip KURNIK, Zg. Šiška št. 51. 6784

PISALNI STROJ

dobro ohranjen, kupim. Ponudbe na upravo lista pod šifro »TIPKA«.

KDO POSODI 100.000 dinarjev?

Dam takoj stanovanje, gostilno in trgovino v najem ali sprejem kompanija. 1 uro od kolodvora na prometnem kraju na Gorenji, pri dež. cesti. - Ponudbe pod šifro »Varnost 6864« upravi.

STANOVANJE

sobo in kuhinjo v mestu - lepa, solnčna lega, suho - ZAMENJAM za večje. Plačam tudi po dogovoru nekaj najemnine tistemu, ki bi zamenjal. Ponudbe pod šifro »Cim preje« na upravnistvo.

Klobuke

čevlje, čepice, sralice, z mške majice, rokavice, nogavice, kravate, dežnike, dežne plašče i. dr. modno blago kupite najceneje pri »Amerikancu« Ljubljana, Stari trg 10 Kupujem polbove kože kakor tudi zarije, lisičje in druge divjačine.

KRASNI, KOŠATI OLEANDRI

poceni naprodaj. Župnišče Sv. JAKOBA v Ljubljani. 6861

Samostojna kuharica

ki ne stavi prevelikih zahtev, išče mesta k 2 osebama. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod šifro »Kuharica«

BUKOVO OGLJE

dobro žgano, 5000 kg prodam. Naslov v upravi. 6812

Proda se KOŠARA

s stolalom (za novorojenčka) in OTROŠKI VOZIČEK. - Gosposvetska c. 13, vr. 122.

Večjo množino KORENJA

ima naprodaj M. KOMAN v Dravljah 22. 6816

RAZPRODAJA

raznega, dobro ohranjenega POHIŠTVA se vrši v ponedeljek in torek od 8-17 na Cankarjevem nabrežju št. 9.

Nova, krasno izdelana kompl. kuhinjska oprava

obstoječa iz kredence, omare, pomivalne mize in drugih običajnih predmetov, ter nova, zelo lična POHIŠTVENA OPREMA za otroško sobico je naprodaj. Na ogled je pri g. ŠEBER, tapetnik, Rožna ulica 5, kjer se dobe potrebne informacije. 6730

INSTRUKCIJE

iz vseh predmetov po nizkih cenah event. za hrano daje visokošolec. - Ponudbe na upravo pod šifro »USPEH«

DVE novi, najmodernejši SPALNICI

iz trdega lesa, radi pomankanja prostora naprodaj za jako ugodnih cenah. Naslov pri upravi lista pod 6840.

Rezan les in drva

Vam prodaja najugodnejše »POSREDOVALEC«, Ljubljana, Sv. Petra cesta 23.

POKVARIENO in zdravo VINO ter VINSKE DROŽE

se sprejmejo le v večji množ.

v prekuho

za žganje. Ponudbe na K. Milkovič, Moste 79 p. Ljublj.

Oddajalci

trgov. in obrtnih lokalov, stanovanj, mesečnih sob in hiš naj blagovoljijo poslati NASLOVE »Posredujevalcu«, Ljubljana, Sv. Petra cesta 23 - ki jih oddaja interesentom. 6849

Trgov. agenturo

in komisijsko trgovino obavlja »POSREDOVALEC«, Sv. Petra c. 23.

PROSTOVOLJNA

JAVNA DRAŽBA!

V nedeljo, 16. nov. ob 2 pop. se licitirajo h. graščini Bokalce pristojne kat. parcele št. 1617, 1618 in št. 1596/2, 1596/3, zemlji. vl. 256 ozir. 295, občine Dobrovo. Pogoji se izvedo na licu mesta.

HALO!

Plačam po najboljših cenah stare obleke, čevlje, pohištvo itd. - Dopisnica zadostuje, pridem na dom.

A. JUREČIČ

LJUBLJANA - Sv. Jakoba nabrežje št. 31.

Franc Erjavet

»pri zlati lopati« trgovina z železnino Ljubljana, Valvazorjev trg 7 (prej Hammerschmidt)

Gradbeno podjetje

ing. Dukič in drug Ljubljana Bohoričeva ul. 42.

Priporočamo tvrdko

Josip Petelinc
Ljubljana, blizu Prešernovega spomenika za vodo.

Najcenejši nakup

nogavic, žepnih robcev, brisalk, klofa, belaga in rujavega platna, šifona, kravate, raznih gumbov, žlic, vilic, spreha, alnih palic, nahrbtnikov, potrebščin za šivilje, krojače, Solingen in za obrezovanje trt.

NA VELIKO IN MALO.

DOLAR silno pada!

Ne zamudite prilike nabaviti si PISALNI STROJ »Underwood«

Skladišče v ZAGREBU, Mesnička 1. Telefon 3-75.

Z realitetami

in ZEMLJIŠCI trguje »POSREDOVALEC«, Ljubljana, Sv. Petra cesta 23. 6851

SUHE GOBE

(jurčke) KUPIM. Ponudbe z navedbo cene in vzorca na upravo pod šifro I. P. I.

DEKLICA 15 let, ki ima veselo do trgovine, bi se rada izučila v mestu ali na deželi. Ponudbe na upravo pod številko 6835.

MANUFAKTURA

A. KRISPER Ljubljana, Rožna ulica 19 - razpošila po pošti SIVANE ODEJE (kovtre), klotaste 150x200 po 260.- Din. iz rožnat. kambrika po 170 D.

Fizol

prepeljar, rdeči in druge vrste, KUPIMO v vsaki množini. - Ponudbe z vzorci na Fr. Gorjanc & Cie, Kranj

PERJE

kokoške, račje, gosje in gosji puh, oddaja vsako množino po zmerni ceni tvrdka E. Vajda, Čakovec

PRODAM več raznih ZAJCEV s hlevom, 6 vel. GOSIJ.

- Justin, klepar, Glince-Vič Ljubljana. 6824

Lepo posestvo

obstoječe iz zidane hiše, gospodar. poslopja, 10 oralov gozda za sekanje, 12 oralov lepih njiv in travnikov, ob okrajni cesti pri trgu KONJICE se radi preselivne ugodno prodaja. - Natančneje se izve v občinski pisarni KONJICE-okolica.

Mostna tehtnica

nova, ne montirana, ugodno naprodaj. - Poizve se pri obč. uradu Konjice-okolica.

Trgovski POTNIK

želi službo premeniti; gre tudi kot prva moč k večji trgovini. Ponudbe na upravo pod šifro IZVEZBAN 6818.

MOŠKA OBLEKA

dobro ohranjena, in en-POVRŠNIK naprodaj. - Naslov pri upravi pod šte. 6831.

KUHARICA

vajena tudi boljše kuhe, išče mesta pri manjši družini, vdovcu ali samskemu gospodu. Zmožna je samostojnega gospodinjstva, gre tudi kot opora k gospodinj. Naslov pri upravi pod šte. 6611.

Galoše,

pneumatske in druge gumijave predmeta sprejema v popravilo tvrdka

Viktor Bohinec (Continental)

Dunajska cesta 21.

Prosto stanovanje

delež na polju in vrtu, se da vpokojen, zakonskim ali obrtniku brez otrok, na večjem posestvu na deželi. Zahteva se pomoč pri lahkem gospodar. poslu in vrtu. - Poizve se: M. Trenz, Draško-vec, št. Jernej, Dolenjsko.

Koruzno MOKO

za krmo, iz popolnoma zdrave koruze, in prave

ogrške OTROBE

nudi tvrdka AL. & M. ZORMAN, Ljubljana, Stari trg 32.

MIZARSTVO

VALENTIN ŠLIBAR, STOB št. 10, p. Domžale - se priporoča za stavbena in pohištvena dela. - Velika zaloga mrtvaških krst (trug) od najfinije do najproste vrste po nizkih cenah. 6575

Nova koruza

se prodaja po nizki ceni pri FRAN POGAČNIK, Ljubljana, Dunajska cesta 36.

GRAMOFON

dobro ohranjen, in železna emajlir. otroška POSTELJICA se ceno prodaja. - Ambrožev trg št. 9, prtil. 6815

Dve visoki OMARI

in en UMIVALNIK je po nizki ceni naprodaj. - Naslov v upravi lista pod šte. 6795.

Priporoča se cenj. DAMAM in sprejema v popravilo fine tanke nogavice.

Napravi iz dveh parov ene kakor nove. Cena nizka; postrežba solidna. Več se izve pri g. IVI MURMAYER - Poljanska cesta 6/I. 6790

NE ZAMUDITE UGODNE PRILIKE!

Radi opustite trgovine se prodaja vse manufakturno blago pri tvrdki JOS. BEDRAC, Aleksandrova 12, po vsakih sprejemljivih cenah. - Velika izbira modnega blaga, križastega in črtastega za kostume in krila, posebno nizke cene v angleških šifonih in platnu za rjuhe. Posebna nakupna prilika za p. n. drž. in privatne uradnike. 6770

ANGLEŠČINA!

Privatne ure in tečaje za učetnike je zopet otvorila Miss Farler, Dvořakova ul. 3 III, (hiša Tönnies-Obnova).

J. Stjepušin

Sisek
priporoča laborno **tamburice, strune**
partiture in ostale potrebščine za vsa glasbila.

Dve DEKLICI

se sprejmeta, nad 14 let star. Ena, ki ima veselje za trgovino, druga pa k otrokom ter za lahka hišna dela. Biti morata krščanskih staršev ter po njih strogo nadzorovani. Vstop takoj. S. J. BRACIC, trgovina, Ptujška gora. 6798

Trgovska HIŠA

dobro vpeljana, na glav. prometni cesti, velika skladišča, kleti, vrt, vodovod, naprodaj pod ugodnimi plačljivimi pogoji. Vselitev takoj. MILKOVIČ, Moste 79. 6732

Prodajni STELAZO in PULT

za trgovino ter ZOFO. Ivan Eržen - Cerklje pri Kranju.

ŽELOD,

BUKOV, ZIR, LIPOVO SEME in SUHE GOBE plača najbolje »FRUCTUS«, Ljubljana, Tabor št. 2 in Krekov trg št. 10.

Ing. Rudolf Treo

stavbenik vhod samo, Gosposvetska c. 12.

Prostovoljna javna dražba

zapuščine pok. Maksa Paulina iz Crnomlja se bo vršila v NEDELJO, 9. nov. 1924 ob 13. uri (1. uri) popoldne na licu mesta, v Ručni gori pri Semiču, in sicer: 1 vino-grad v izmeri ca 3000 m² z zidanic, izključna cena 65.000 Din. - V PONEDELJEK, 10. nov. 1924 ob pol 9. dop. 1 njiva v Okljuku, izključna cena 12.000 Din; ob 11 dop. 1 njiva v Luki, izključna cena 7.000 Din; ob 14. uri (2. uri) popoldne razno pohištvo, posode, knjige in razne zbirke.

ČREVA!

Imam v zalogi vseh vrst čreva po različnih najnižjih cenah. - PRVO DOMACE PODJETJE v Ljubljani se priporoča vsem mesarjem in gostilničarjem.

Franc Zupan

črevar, MESTNA KLAVNICA. Trgovina.

Vzajemno trgovino s stanovanjem

in stanovanjem takoj ali pa pozneje v NAJEM na prometnem kraju, v mestu ali na deželi. - Ponudbe upravi pod št. 6793.

Imam v zalogi vseh vrst čreva po različnih najnižjih cenah. - PRVO DOMACE

ZALOGA KLAVIRJEV

In planinoy najboljših tovarn
Büsendorfer, Erhard, Czepka,
Wüzl, Schweighofer, Singsl itd.
TUDI NA OBROKE

AMERICA HUDAD, roj. Dolenc Ljub. Mišerjeva 5

POZOR! Pohištvo POZOR!

PO ZNIZANI CENI se prodaja: moderne spalnice, jedilnice, kuhinje, pisalne mize ameriškega sistema in drugo pohištvo. Sprejemajo se naročila — **ANDREJ KREGAR**, strojno mizarstvo, Vižmarje — št. Vid nad Ljubljano. — Zaloga nasproti postaje Vižmarje. 2850

POZORI Rok za vpisalec smo vsled POZORI

prekratega časa do 15. decembra t. l. podaljšali ter obnem tudi nagrade zvišali, vsled tega objavimo še enkrat

VELIK RAZPIS DARIL.

Hočemo, da se vsak seznanji z milom proti madežem »Urx«, ki radikalno takoj odstrani vse madeže iz vseh vrst obel in ne škoduje nič najtinejšim tkaninam, razpisujemo nastopno

NALOGO ZA NAGRADO:

Cesa nam je treba za odstranitev vseh madežev?
Odgovor: Mila proti madežem »Urx« in čiste v...
S pikami naznačeni odgovor naj se dopolni z odgovorjajimi črkami.

Za pravilno rešitev razpisujemo ta-le darila:

1. darilo: novo kompletno spalno sobo v prima lesu.
2. darilo: nov pisalni stroj »Adler«.
3. darilo: nov šiv. stroj »Central Bobbin«, pogreznjiv.
4. darilo: novo damsko kolo »Puch« M. VII.
5. darilo: novo moško kolo »Puch« M. IV.
6. darilo: nov šivalni stroj »Singer Langsch«.
- (V vseh šestih slučajih se na željo izplača v gotovini.)
7. darilo: nova zlata moška ura.
8. darilo: nova zlata damska ura.
9. darilo: nov fotograf - aparat 9 X 12
10. darilo: nov daljnogled.
11. darilo: nova srebrna moška ura.
12. darilo: nova srebrna damska ura.
- 13-40 darila: prima žepne in zapesne ure.
- 41-500 darila: različna dobra tolažilna darila.

POGOJI: 1. Reševanja uganke se lahko udeleži vsak, kdor naroči in takoj plača kos »mila proti madežem Urx« s poštino vred za 10 Din ter da stalno biva v kraljevini SHS. — 2. Vsled nepotrebnih manipulacij je priložiti 10 Din pri naročitvi ter odgovor na vprašanja, ter natančno pisan naslov pošiljatelja. — 3. Darila se bodo izveleka ozi. razdelila pod nadzorstvom javnega notarja in se bodo dobileti takoj obvestili ter objavili v tem časopisu. — 4. Zgorajšnja darila so preračunjena na najmanj 15.000 pošiljateljev, ne glede, ali so vsi rešili pravilno ali ne ter se procentuelno s pošiljatelji zvišajo ali znižajo. — 5. Vsak udeležnik se podvrže odločbi notarjevi, ter je pravna pot nedopustljiva. — 6. Nastavljenci trdke se ne smejo udeležiti tekmovanja. Vsa darila in naročeno milo se pošlje carine in poštine prosto.

Mednarodna trgov. družba »Adria« LIKAR — GRAZ, Postfach 205.

Opomba: Poština naj se pravilno kolkuje!

Najboljše Najtrpežnejše

žepne baterije

izdeluje in razpošilja

HYDRA D. D.

Tovarna za galvanične elemente in elektrotehniko v Ljubljani

Dolgotrajna hranljivost Močna svetloba

Zahtevajte cenik!

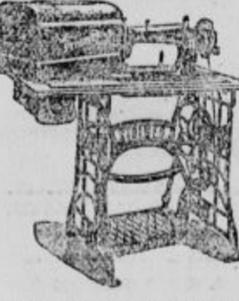
IGNAC ŽARGI

„Pri nizki ceni“

LJUBLJANA :: Sv. Petra cesta št. 3.

Nudi cenj. odjemalcem veliko izbero raznega perila in rokavic, nogavic, dalje velika izbera damskih, moških in otroških zimskih potrebščin ter raznih površnih jopic, jumperjev, otroških oblek, jopic itd.

Velika izbera potrebščin za krojače in šivilje.

15 letno jamstvo

Svetovno znani najboljši šivalni stroj je edino le **Stoewer** za rodbinsko in obrtno rabo.

ZALOGA
L. BARAGA, LJUBLJANA
SELENBURGOVA ULICA 6/1

Odprava potnikov iz domače luke Split v Južno Ameriko

Cosulich Linija

Glavno zastopstvo za Jugoslavijo:
J. G. Draškovič, Zagreb

Telefon 24/98 Cesta „B“ št. 3

„BELVEDERE“

na dan 4. decembra t. l. iz Splitske luke (Dalmacija)

Urejenost moderna. Ima 2 vijaka in oljno kurjavo. Potnikom so na razpolago vsi deli parnika, ker ne vsebuje I. in II. razreda; ima pa izboljšani ekonomski III. razred, III. kabinski razred in medkrovje. V vsakem razredu je obednica, kadilnica in shajališče v modernih dvoranah. Potniki imajo priliko, ukrcati se v domači luki, ogniti se mučnemu prekladanju na evropskih tujdržavnih železnicah in se lahko posluževati svojega materinskega jezika.

ZA NAROCILA IN VSA DRUGA NAVODILA SE JE OBRNITI na središnico (naslov zgoraj) in na filijale: BEOGRAD, Balkanska ulica 25; VELIKI BECKEREK, Kralja Petra trg 4; ali na podzastopstva: SUSAK, Karolinška cesta 161, J. G. Ivošević; SIBENIK, Josip Jadronja; SPLIT, Franjo Kukuljič, Dioklecijanova obala 2; GRUZ, Ivo Lovričević; METKOVIC, Nikica Carevič.

ZASTOPSTVO ZA SLOVENIJO:
SIMON KMETEC — Ljubljana, Kolodvorska ulica št. 30.

Pred nakupom se prepričajte o nizkih cenah v staroznani manufakturni trgovini

Jhl & Kühr preje Carl Soss, Maribor, Aleksandrova c. 9

Barhali, flaneli, tiskanina, hlačevina, sukno za moške Zanesljivo blago
obleke, belo platno, flanel in šivane odeje vedno v zalogi Nizke cene

POHIŠTVO IN PREPROGE

Radi reduciranja zaloge globoko znižane cen! — Ugodni plačilni pogoji! Ceniki zastonj! — Najugodnejša prilika za nakup za fapetnike, trgovce s pohištvo in zasebnike! — Prosti vpogled! Pri večjem nakupu se povrnejo potni stroški! — Na drobno in na debelo!

Največja izbira v

zalogi pohištva **Karol Preis**
Maribor, Gosposka ulica 20.

OSRAM NITRA

Boljša luč boljše delo.

OSRAM to znamko mora nositi žarnica

NAZNANILO.

»Lipa«, zadruga mizarjev z o. z. — št. Vid nad Ljubljano — naznanja slavnemu občinstvu, da je otvorila svojo zalogo pohištva.

Zaloga se nahaja v TOV. POSLOPJU v ŠT. VIDU. — Ima v zalogi vse vrste SPALNIC — JEDILNIC — KUHINJSKIH OPRAV — OPRAVE ZA SALONE — GOSPOSKE SOBE — PISARNE itd. ter TAPETNIŠKEGA BLAGA od najtinejših do najnavadnejših vrst. — Sprejema tudi vsa STAVBENA DELA in OPREME za PISARNE — hotela, cerkve, šole itd.

ZALOGA se lahko ogleda tudi v nedeljah in praznikih.

Delo zajamčeno solidno — cene brezkonkurenčne — postrežba točna!

Se priporoča za cenjena naročila in mnogobrojni obisk

»Lipa«, z. z. o. z.

Gobe, orehe, rujavli, zeleni, beli fižol kupuje

GLIVA LJUBLJANA

Gosposvetska cesta 3. -- Wolfova ulica 12.

STRUGALNICA

(Leitspindeldrehbank) s KOLESCKI (Vorgelege) in kompletno opremo se poceni proda. Naslov in podružnici »Slovenčeve« uprave v Celju hotel »Beli vol« št. 15.

čitajte in širite »Slovenec«!

NOVO! NOVO

Največje zanimanje

vlada za zgradbo stanovanjskih hiš v sistemu

„SEIDEL“

ker je zidanje v tem sistemu tehnično in ekonomsko dovršeno, najhitrejše in najcenejše. Splošno pozornost vzbujajo nosniki sistema „SEIDEL“ kateri nadomeščajo lesene stropnike, železobetonske preklade itd. Natančnejše podatke dobite pri stavbnem podjetju **JAKOB ACCETTO, sin Ing. Viktor Accetto** in drug, Ljubljana, Tabor št. 2.

Stopnjice - SEIDEL - ograje.

Plač delniške družbe ali d. z. o. z.

ev. lesne ali električne stroke z malim osnovnim kapitalom se kupi. — Informacije pri dr. **IVO BENKOVIČU**, odvetniku v Ljubljani.

Stroški pri uporabi bencina.

Vozi brez bencina!

Adaptiraj svoj auto-traktor ali stabilni motor s patent. **HAG-generatorjem.**

Kuri z ogljem! Prospekta in referenca daje **Jugo-Hag**

Ljubljana: Telefon 560
Bohorljeva ulica 24.

Stroški pri uporabi oglja.

Elektrotvrdka A. VERBAJS

Ljubljana, Gosposvetska cesta 13 (Kolizej)
Brzovjake: VERBAJS — Ljubljana.

Tovarniška zaloga vsega elektrotehničnega materiala za šibki in močni tok, kakor: strojev, vsakovrstnih žic, aparatov, instrumentov, kuhalnikov, likalnikov, telefonov, električnih zvoncev, svetil (lestenec, namiznih svetilkj itd.). ZARNICE »Osram« in »Lungram« kakor tudi drugo blago po priznani najniž. cenah in najbolj. kakovosti.

WEITZEL

Ingenieur Gesellschaft, Romandil, dr.

Oddelek I. **CENITVE**
tehničnih naprav industrijskih podjetij in poslopjij vseh vrst in za vse namene.

Oddelek II. **STROKOVNA MNENJA**
in interesno zastopstvo vseh vrst, za vse namene, zaupne izjave in ustanovitve.

Oddelek III. **STROJI**
Sodelovanjem naših oddelkov I. in II. najboljše zveze! Zato dobave vseh strojev in naprav. — Prezidave. — Načrti. — Stavnobeno vodstvo.

Radebeul-Dresden (Deutschland).

Od ponedeljka 3. novembra do sobote 8. novembra t. l.

velika jesenska prodaja ostankov

manufakturnega blaga po izjemno znižanih cenah pri **Tekstilbazarju** Ljubljana, Krekov trg št. 10 prvo nadsiropje

Prodaja skozi cel teden vsak dan! **Ceniki zastonj!**

Med dobrimi najboljši so:
PFAFF šivalni stroji
 za rodbino, obrt in industrijo.
 Večletna garancija.
 Pouk v vezenju brezplačen.
 Solidne cene in ugodni plačilni pogoji.
IGN. VOK
 LJUBLJANA • CELJE • NOVOMESTO
 Sodna ul. 7 • Kralja Petra c. 33 • Glavni trg

Stavbeno podjetje
I V A N O G R I N
 Ljubljana
 Pisarna: Gruberjevo nabrežje 8. — Telefon št. 426.
 se priporoča za vsa stavbna dela, ter nudi po konkurenčnih cenah vseh vrst
strešno in zidno opeko
 iz lastne opekarnе franko poljubna postaja. — Zaloga cementnih cevi.
 Zahtevajte ponudbe!

Velika kmetija
 BLIZU MARIBORA, ležeča ob državni cesti, je na prodaj z 230 orali sveta, od tega 12 oralov prima vinograda, z več stanovanjskimi hišami, dvema majarijama, velikim gospodarskim poslopjem, 50 glav živine, 6 konji, 25 prašiči itd. POSESTVO JE POSEBNO PRIMERNO ZA PARCELACIJO, ker so na razpolago razne stanovanjske hiše s pripadajočimi stranskimi poslopji. Lasnik bi stopil v dogovor tudi s strokovnjakom glede parceliranja, ki bi obenem prevzel posredovanje prodaje. — Dopise pod šifro: »ERTRAGSGUT« št. 6805 upravi.

Ugodna prilika.
 En MLINSKI STROJ, znamke »Rex« št. 2 — En MLINSKI STROJ, znamke »Henkel«. (Stroj za mlenje z droba [Griesmaschine], ležeči.) — En MLINSKI STROJ za ločenje mlinskih izdelkov (Saugmaschine), en KRTACNI STROJ št. 2, nadalje par samo brusilnih umetnih mlinskih KAMNOV (Kunststeine) velikosti 42 col.
 Vsi omenjeni predmeti so v popolnoma dobrem stanju ter se po jako nizki ceni prodajo. Istotam se prodaja popolnoma v dobrem stanju napoli krita KOCIJA (za eno vprego). — Pojasnila pri IVAN KURALD, valjni mlin, Domžale pri Ljubljani.

Popolnoma varno naložite denar v
LJUBLJANSKO POSOJILNICO
 registrovana zadruga z omejeno zavezo v Ljubljani
Mestni trg št. 6
 — ki ima že nad —
10,000.000.— Din jamstvene glavnice
 Vloge na hranil. knjižice in tekoči račun obrestuje najugodnejše

SODE za vino, pivo, žganje in olje, prvovrstne izdeluje in dobavlja hitro solidno in najcenejša mehanična sodarska delavnica
R. PICHLERJA SIN, MARIBOR
 Frančiškanska ul. 11, v meoizkusnem uradu.
 Iz lesa s seboj prinesenega, se izdelujejo vsakovrstni sodi takoj.
 Popravila hitro in pri zmernih cenah.

IV. JAK in sin
 Ljubljana, Gosposvetska c. 2,
 priporoča svojo bogato zalogo pisalnih strojev »ADLER« in »URANIA«, dalje SIVALNIH STROJEV za rodbino in obrt ter vozniških koles: STYRIA-DÜRKOPP, OROZNO kolo (Watterrad)
 Ceniki zastoj in franko.

Našim rodbinam
 priporočamo našo pravo domačo KOLINSKO cikorijo.
 Izvrsten pridelek za kavo.

Naznanjam cenj. damam, da otvorim s 4. novembrom t. l. oblast. konc. zaseb. učilišče za krojno risanje in prikrojavanje damskih oblek
 po najboljši in lahko razumljivi »JACK«-metodi. — Pouk bom dajala od 8. do 12. in od 14. do 18. ure, izjemoma tudi v večernih urah. — Priglasje sprejemam ob zgoraj navedenih urah. 6807
 Strok. izprašana učiteljica za krojno risanje damskih oblek
ROZA MEDVED — Mestni trg št. 24.

Najboljša reklama so inserati v „Slovencu“!

Božične jaslice za cerkve
 v 2. velikosti, krasno izdelane, se dobijo po zelo ugodni ceni pri **Alojz Zaratti** delavnica za cerkveno tvrdki umetnost - MARIBOR, Strossmayerjeva ulica št. 3. 684
 Slike in ceniki se pošiljajo brezplačno.

VILEM BIZJAK
 GOSPOSVETSKA C. 7 **varna pekarna** MARIJIN TRG 2
 Glavna zaloga in prodaja keksov iz Rog. Slatine

Albert-Vaniljni	kekse, à kg	Din 34.—
Milk-	" " "	Din 54.—
Niš-Nac-	" " "	Din 30.—
Petit Beurre-	" " "	Din 36.—
Slatinski	" " "	Din 37.—
Mandeljevi	" " "	Din 43.—
Smetanovi	" " "	Din 38.—
Familjni	" " "	Din 36.50
Mixed, čajna mešanica	" " "	Din 50.—
Patience, različni	" " "	od Din 49-52.—
Oblati za torte	" " "	Din 1.—
Zdravilni prepečenec, zavoj	" " "	Din 6.—

Napolitanke, Adria-piškoti, medeno in druge vrste blago.
 PREPRODAJALCI PRIMEREN POPUST!

Ribje olje medicinsko norveško, sveže na zalogi
Drogerija Anton Kanc sinova.
 Židovska ulica 1.

SUKNO
 kamgarn in ševlot za moške in ženske obleke, belo, pisano in rjevo platno, ceфир, hlačovino, tiskano in razno manufakturno, kupite najceneje in v velikanski izbiri v novo urejeni in prezidani veletrgovini **R. Stermecki, Celje št. 330.**
 Ilustrovani ceniki za čevlje, hlačke, obleke, perilo odeva, lasostriznike, brivne in tisoče drugih predmetov se pošlje vsakemu zastoj! — Vzorce proti odškodnini! — Trgovci engros cene!

Mednarodni transporti
I. Bonča
 LJUBLJANA, BEOGRAD, MARIBOR, Selenburgova 7/II. Obilicjev venac 12. Aleksandrova 44.
 Vršni carinsko posredovanje in vse špedicijske posle. Preskrbuje dovoljenja za carine prosti uvoz industrijskega materiala. Prevzema transporte za tuzemstvo in za vse ostale države po fiksnih cenah. — Ker so s 1. novembrom ukinjene železniške carinske agenture, se kot domače podjetje priporoča gg. trgovcem in industrijalcem s prošnjo, da se za vse carinske in špedicijske posle poslužujejo njegovega posredovanja. — Poslovanje strogo strokovno in solidno.

LIVARNA ZVONOGLAS MARIBOR
 Dobavlja najboljše bronaste zvonove, po kakovosti nadkriljujejo one iz predvojnne dobe, čisti harmonični glasovi, 4 tedenski dobavni rok, večletno jamstvo. — Odklikovana tvrdka z zlato košajno. Cene najnižje v Jugoslaviji

KOŽUHOVINA
 VSEH VRST NA IZBIRO PRI **L. ROT, Gradišče št. 7.** 566
 STROJENJE, BARVANJE in IZDELAVA KOŽUHOVINE
 MEŠČANSKA KORPORACIJA V KAMNIKU razpisuje mesto kvalificiranega **NADGOZDARJA**
 z izpitom za samostojno gozdno gospodarstvo. — Ponudbe z navedbo zahtev je poslati do 15. decembra t. l. na upravo Mešč. korporacije v Kamniku. Za odbor: Rudolf Debevec, t. č. načelnik.

Zelo ugoden nakup modrocev, divanov, otoman in klub-garnitur ter vse v to stroko spadajoče izdelke nudi solidno izdelane in najceneje tvrdka
Peter Kobal Kranj (Slovenija) tvornica tapov in drugih izdelkov
 Pri večjih naročilih kakor za hotela, restavracije, mizarje i. t. d. še znaten popust. **Pozor ženini in neveste! Zahtevajte cenike!**

Vodne turbine
 za vse razmere s hidraulično-hidrostatičnimi in elektro-odpornimi regulatorji
 Do sedaj je postavljenih čez 2000 turbin s ca. 3.700.000 h.p. — Dalje izdeluje zatvornice, jezove, vse stroje za papirnice in celulozne in karton. tovarne, stroje za užgalice, transmisije itd. Znano solidni proizvodi in prvovrstne konstrukcije! Zastopnik: Inž. G. ZEMANEK, Ljubljana, Gorupova ul. 17. Tel. 621.
 dobavlja: strojna tovarna in livarna **J. M. Voith** ST. PÖLTEN in Heidenheim.

Prvovrsten **laneni firnež** in **laneno olje** Najfinejše
 Izdeluje **tovarna ZABRET & Komp., Britof pri Kranju.**
 Najstarejša tovarna te vrste v Jugoslaviji.
 Telefon interurban: KRANJ 29. Na zahtovo se pošljejo vzorci.

Slovito **Kamfor-kremo** **kraljice Marije**
 za negovanje obraza, nosilne parfume, vsa lasna dela, specialiteta: lasna obročka in kile v vseh barvah, pripravita
ALEKS. GJUD ml.
 higijenično urejeni moderni damski česalni salon v Ljubljani, Kongresni trg št. 6.
 ODPRTO: od 1/2 8. do 12. in od 1/2 2. do 7. ure, ob sobotah do 8. ure zvečer.

Ljubljanska kreditna banka
 Delniška glavnica: **50,000.000 Din** Centrala: **Ljubljana, Dunajska cesta** Brzozjavni naslov: **Banka Ljubljana**
 Rezervni zakladi ca.: **10,000.000 Din** podružnice: Brežice, Celje, Crnomelj, Gorica, Kranj, Maribor, Metković, Novi Sad, Pljuj, Sarajevo, Spiš, Trst. Agencija: Logatec. Telefon št. 261, 413, 502, 503 in 504
 Se priporoča za vse v bančno stroko spadajoče posle

Češka industrijalna in gospodarska banka, podružnica v Ljubljani, Marijin trg št. 5

Delniška glavnica in rezerva cca Kč 290.000.000.—

Telefon št. 104. — Brzojavni naslov: INDUSBANKA.

Hranilne vloge in tekoči račun Kč 2.170.000.000.—

CENTRALA v PRAGI, NA PRIKOPE 35

67 podružnic v vseh večjih krajih Čehoslovaške republike. — Sprejema vloge na knjižice in račune ter provaja vse bančne in borzne transakcije kar najkulantneje.

Najboljše manufakturno blago
se dobi pri tvrdki

I. N. Šoštaric

Maribor, Aleksandrova cesta št. 13.

Telefon št. 222.

Trgovina z modnim, manufakturnim, suknenim in platnenim blagom, peritom, konfekcijo in pleteninami.

Na debelo in drobno.

— KR. DVORNI

DOBAVITELJI

STOCK COGNAC MEDICINAL D. D. SLAV. POŽEGA

STOCK

ČOKOLADA IN BONBONI
COGNAC MEDICINAL
JAMAICA RUM
CHINA ČAJ

Zuamka „STOCK“ JAMČI ZA NAJBOLJŠO KVALITATIVNO BLAGO!

Ljudska posojilnica

registrovana zadruga z neomejeno zavezo v Ljubljani

obrestuje hranilne vloge po najugodnejši obrestni meri, vezane vloge po dogovoru brez vsakega odbitka. — Svoje prostore ima tik za frančiškansko cerkvijo v lastni palači, zidani še pred vojko, iz lastnih sredstev. — Poleg jamstva, ki ga nudi lastna palača, veleposestvo in drugo lastno premoženje, jamčijo pri Ljudski posojilnici kot zadrugi z neomejenim jamstvom za vloge vsi člani z vsem svojim premoženjem, ki presega večkratno vrednost vseh vlog.

Hranilne vloge zračajo nad K 175.000.000.—.

Stroji za pletenje

malo rabljeni, skoro novi, izključno samo nemški proizvodi v vseh širinah in finoči, isto LINKS-LINKS i JAKARDMASCHINE, RUND-STÖHLE, STROJI za pletenje KRAVAT po vrlo nizkih cenah dospeli, IGLE in sestavni deli na skladišču pri ALFRED KOZMA, Osijek I., Županijska ulica 42, samozastopstvo tehniške poslovnice za industrijo strojev za pletenje FELIX LEDERER, WIEN. 6403

STROJNE TOVARNE IN LIVARNE d. d. v Ljubljani

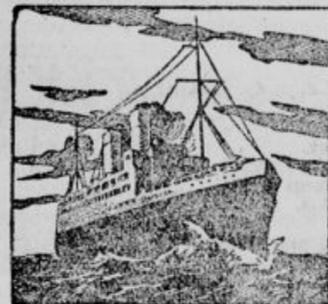
ZVONARNA

ustanovljena leta 1767., dobavlja priznano prvovrstne bronaste ZVONOVE čistih glasov po konkurenčnih cenah v kratkih rokih.

Zahtevajte cenik!

Royal Mail Line

Kr. angleška poštno-parobrodna linija.

General. zastopstvo za kraljevino SHS;

Zagreb

Trg I. Štev. 17.

Redni potniški promet

Hamburg—Cherbourg—Southampton v Novi jork in Kanada

Cherbourg—Liverpool—Southampton v Južno Ameriko

Rio de Janeiro, Santos, Montevideo, Buenos Aires, San Paolo.

Odprava potnikov 1, 2, 3. razreda. — Kabine 3. raz. z 2 in 1 posteljami Udobnost — Sigurnost — Brzina

Podzastopstva:

Beograd, Karagjergjeva ulica 91. — Ljubljana, Kolo-dvorska 26. — Vel. Bečkerek, Kralja Aleksandra 4.

Brzojavni naslov za vsa gornja podzastopstva „ROYMAILFAC“.

Za Bosno, Hercegovino, Dalmacijo in Črno goro: Srpska Prometna banka v Sarajevu in Gruzu.

Naslov za brzojavke: Prometna banka.

Dopisovanje v vseh jezikih.

„SLOVENEK“

Dobro je vsikdar naložen denar, ki ga inserent izda v veliki ali pa tudi v priprosti uspeh. Vsakomur torej, ki ali pa misli kaj kupiti, je ob vsaki priliki najbolj

za oglase

najbolj

priporočljiv!

je za vsakega trgovca in obrtnika najbolj primeren list za uspešno reklamo.

v tem mednarodnim ljudstvom po deželi najbolj razširjenem dnevniku. Vsak oglas, pa bodisi v majhni obliki (najmanjši prostor za enkrat samo 5D) zagotovi oglaševalcu gotov

Jutranja zvezda.

Napisal H. Rider Haggard. Iz angleščine prevel Peter M. Cernigoj.

(Dalje.)

11

»Spi nekje,« je zašepetala Tua, »pojdlva nazaj, jaz ne maram tega smrada.«
»Kakšnega smrada?« je odgovoril Rames. »Jaz ne duham nič razen vodnih lilij. Zbudiva ga, preneumno bi bilo, da bi zdaj ho'ila proč. Saj se gotovo ne bojiš, o Zvezda?«

»O ne! Ne bojim se,« je odgovorila Tua ponosno. »Samo zbuditi ga brž, prosim.« Cesar ji Rames ni hotel povedati, je bilo tole: Sedaj nista mogla več nazaj, ker so se vrata zaprla za njima in na notranji strani ni bilo ključavnice.

Tako sta hodila okrog jezera, a naj sta še tako prežala, speči krokodil se ni hotel zbuditi.

»Pojdiva v čoln in ga poiščiva,« je predlagal Rames, »morda se skriva na otoku.«

Peljal jo je po kamenitem roboju, kjer je Tua v svojo grozo opazila ostanke zadnjega krokodilovega obeda, kar jo je tako pretreslo, da je pozabila na svoje pomisleke in zelo urno skočila v čoln. Nato ga je Rames odrinil od kraja in skočil za njim; plavala sta na vodi. Deček je stopil na krmo, vzel je veslo in veslal okrog otoka, toda krokodila ni bilo nikjer.

»Jaz mislim, da ga sploh ni,« je rekel, ko se je nekoliko opogumil.

»Poskusi z golobom,« je predlagala Tua, ki je sedaj, ko je smrad izginil, zopet postajala radovedna.

Bila je to dobra misel in Rames se je je takoj oprijel. Vzel je mrtvega ptiča iz torbe, mu razširil peruti, kakor da je živ,

in ga vrgel v vodo ter vzkliknil: »Vstani, o sveti krokodil!«

Tedaj se je s strahotno naglico, ko ga nista nič pričakovala, krokodil prikazal. Pojavila se je grozna luskinasta glava s topimi očmi in brezštevilnimi blestečimi zobmi in pod truplom noga za nogo strašnih oblik. Čeljusti so se zaprle nad golobom in vse je izginilo.

»To je bil sveti krokodil,« je rekel Rames zamišljeno in je zrl v nemirno vodo, »ki je živel tukaj vsa leta osmerih faraonov in morda še delj. Sedaj sva ga videla.«

»Da,« je odgovorila Tua, »in prav nič ne želim, da bi ga še kdaj gledala. Pojdiva brž nazaj, ali pa povem tvojemu očetu.«

Na ta poziv ni mogel deček drugače, nego da je zopet segel po veslu, toda stari krokodil, ki je bil goloba pogoltnil, je nenadoma iztegnil zopet svoj gobec prav pod njima in je jel plavati za čolnom. Sedaj je Tua glasno zakričala in nekaj govorila o svojem Kajju.

»Reci mu, naj odžene krokodila,« je vzkliknil Rames in se je divje upiral v veslo. »Kajja ne more nič oplasiti.«

Toda krokodil se ni dal pregnati. Nasprotno, iztegnil je svoj sivi gobec in eno svojih nog na čoln, tako da Rames ni več mogel veslati, ter je ladjico potiskal pod vodo, odpirajoč svoje strahotno žrelo.

»Je že tukaj — požri naju bo!« je vpila Tua.

Ta hip je ladjica zadela ob pristan in se odbila tako, da je krn, kjer je sedela Tua, zadel krokodilovo glavo. Zver se je razjezila. Vrgla se je na čoln, sprednji del se je nagnil, se napolnil z vodo in se jel potapljati. Takrat je mali Rames pokazal pogum, ki je bil v njegovem srcu. Kriknil je: »Tui!«

»Pojdi na breg, pojdi na breg!« Segel je preko nje in udaril ogromno žival po

glavi s širino vesla. Zver je odprla svoja ostudna usta, on pa ji je potisnil veslo v gobec in ga držal.

»Pusti ga!« je klicala Tua, ko je splezala na suho.

Toda Rames ga ni hotel spustiti, ker je v svojem malem vrlem srcu mislil, da pojde krokodil za Tuo in jo požre, če izpusti. Tako je držal ročaj vesla, dokler se mu ni izvil. Stori je še več. Ko je videl, da je krokodil razgrizel lopato vesla na dvoje in jo vrgel proč ter da še vedno sili k pobočju, kjer so ga navadno krmili, je skočil v vodo ter ga udaril s svojo malo pestjo po očesu. Žival je, občutivši bolečino udarca, šavnila po njem, ga ujela za roko, se začela potapljati nazaj v globoko vodo in je vlekla otroka za seboj.

Rames ni rekel ničesar, toda Tua, ki je bila že na vrhu pristana, je vse to videla in je opazila smrtno grozo na njegovem obrazu.

»Pomagaj mi, Amen!« je zavpila, skočila dol, pograbila Ramesa za levo roko ravno tisti trenutek, ko bi bil moral pasti, nato je zasadila pete v kamenito razpoko in je krepko držala. Nekaj časa jo je vleklo naprej; zdelo se ji je, da mora pasti na obraz in da jo zver potegne navzdol in jo požre z Ramesom vred, toda potem je nenkrat odnehalo in padla je skupaj z dečkom na kamenje. Vstala sta in se opotekla na breg. Ko sta prišla gori, je Tua opazila, da Rames radovedno ogleduje svojo desnico; bila je vsa krvava in mezinec je bil odtrgan. Kaj se je potem godilo, se ni spominjala več, slišala je samo udarce in težko zbijanje po bakrenih vratih.

Ko se je zopet zavedala, se je znašla v Mermesovi hiši in gospa Asti se je sklanjala nad njo ter jokala.

»Zakaj jokaš, dojilja,« je vprašala, »saj vidiš, dasem zdrava?«

»Zaradi svojega sinu jokam, kraljična,« je odgovorila ihté.

»Ali je umrl za ranami, Asti?«

»Ne, o Jutranja zvezda, v svoji sobi leži bolan. Toda faraon ga bo dal ubiti, ker je zvodil prihodnjo kraljico Egipta v veliko smrtno nevarnost.«

»O ne,« je rekla Tua in je skočila pokonci, »on mi je rešil življenje!«

Ko sta tako govorili, so se odprla vrata in vstopil je faraon sam, katerega so bili naglo poklicali iz palače. Njegovo obličje je bilo blede od strahu in ves je trepetal, zakaj sporočili so mu bili, da je njegov edini otrok utonil. Ko je videl, da živi in da se mu ni zgodilo nič hudega, ni mogel zadržati svojega veselja, marveč je kraljično objel in pokleknil, zahvaljujoč bogove in njene zaščitne duhove. Tua ga je poljubila, je ogledovala njegovo obličje s svojimi razumnimi očmi ter ga vprašala, zakaj je tako preplašen.

»Ker sem mislil, da si mrtva, hči moja.«

»Zakaj si mislil tako, oče? Saj veš, da je veliki bog Amen obljubil, preden sem bila rojena, da me bo vedno varoval; pa seveda, če bi ne bilo Ramesa —«

Ko je imenovala to ime, se je faraon ujezil.

»Ne govori mi o tem ničvrednem fantalinu,« je vzkliknil, »niti sedaj niti kdaj pozneje! Do smrti ga bom dal izbičati.«

»Oče,« je odgovorila Tua in je skočila pokonci, »ne govori takih besed, zakaj še umrje Rames, umrjem tudi jaz. Jaz sem kriva in ne on, ker me je moj Ka svaril, naj ne hodim gledat živali, Ramesu pa Ka ni govoril. In ko me je ta hudobni bog hotel požreti, se je Rames boril z njim in se je izpostavil njegovemu žrelu namesto mene. Čuj, oče, da ti povem vso zgodbo.«

Pravkar zopet došle zadnje novosti damskih klobukov v apartnih oblikah ter modnih barvah. Novosti usjenih in športnih klobukov. Žalni klobuki stalno v zalogi.

MODNI SALON MARIJA GÖTZL

Ljubljana, Kongresni trg številka 8.

Preoblikanja in popravila točno po naročilu in najhitrejši postrežbi. Ogledite si bogato zalogo v salonu!

Cene brezkonkurenčne.

SPREJME SE V VEČJO TRGOVINO NA DEZELI

trgov. učenec

zdrav, krepak, pošten mladenič, star najmanj 14 let. - Nastop takojšen. - Hrana in stanovanje prosta. - Obrniti se je na naslov:

ANTON KALAN — Škofja Loka (kolodvor).

in Knoch jermena za pogon.

Rezano je samo iz najboljih volovskih krupov garantirana težina 0.98—1. Šivano, lepljeno in protegano v vseh dimenzijah na skladišču

A. Lampret, Ljubljana, Krekov trg 10. Telefon 247.

Tvorniško skladišče: Zagreb, Ilica 44
Dvorišče (Hotel Royal) Telefon 20—54

Žarnice Osram

Telef. št. 3
kupite najceneje pri **Ivan Bogataj**, koncesionirano elektroht. podjetje Ljubljana, Kongresni trg 19 poleg Nunske cerkve Trgovina in zaloga inštalacijskega materiala, telefonskih aparatov, modernih testencev in svetilk, ter modernih signalnih naprav proti vlamu.

„DELTA“ trgov. na železnem rohom d. d. Zagreb Martičeva ul. 8. Sklad. šče: Černomerac (buka signa) Telefon: 10-86, 16-17, 19-45. Brzovjavke: Gradelta. priporoča: **Železniške in tramvajske potrebnice** za državne, industrijske, poljske in cestne železnice. **Železo in pločevno, žico, cevi** Reprezentant v Ljubljani: **A. Lampret, Krekov trg 10.**

Božično nagradno tekmovanje

300 nagrad

v skupni vrednosti

1,000.000 dinarjev.

300 nagrad

v skupni vrednosti

1,000.000 dinarjev.

Nagrade:

- 1 nov Torino Fiat-auto za 6 oseb.
- 1 nov Torino Fiat-auto za 4 osebe (T. 501).
- 1 nova kompletna spalna oprava z dvema posteljama iz črešnjevca lesa, izdelek Bothe in Ehrman, Zagreb.
- 1 kompletna pisalna soba iz hrastovine, izdelek Bothe in Ehrman, Zagreb.
- 1 kompletna pisalna soba iz hrastovine, izdelek Bothe in Ehrman, Zagreb.
- 1 nov Ehrbahr glasovir (salonski glasovir).
- 1 nova klubna garnitura iz usnja.
- 1 novo motorno kolo 5 HP.
- 1 nova velika perzijska preproga (Afganistan).
- 1 nov pisalni stroj Underwood.
- 2 nova urejena ženska toaletna potna kovčega iz usnja.
- 2 novi manjši motorni kolesi.
- 2 nova Singer šivalna stroja.
- 2 nova pianina.
- 2 novi kompletni kuhinjski opravi.
- 5 novih porcelanskih servicev za 12 oseb.
- 5 gramofonov, vsak z 10 najnovejšimi Shymmy ploščami.
- 5 fotografskih aparatov.
- 5 velikih kovčegov za potno prtljago.
- 5 velikih medenih električnih testencev.
- 5 manjših perzijskih preprog (Shirvan ali slično).
- 5 ženskih toaletnih garnitur iz kristalnega stekla.
- 5 velikih gardinier iz kristalnega stekla.
- 5 velikih vaz iz kristalnega stekla.
- 5 velikih naslanjačev z gobelin-blagom prevlečenih.
- 10 velikih usnatih ročnih kovčegov.
- 10 manjših usnatih ročnih kovčegov.
- 10 zlatih ženskih zapestnih ur.
- 10 moških zlatih ur.
- 10 porcelanskih servicev za 6 oseb.
- 10 porcelanskih servicev za črno kavo za 12 oseb.
- 10 novih bicikljev.
- 10 stoječih električnih svetilk.
- 10 pirotskih preprog.
- 10 porcelanskih servicev za črno kavo za 6 oseb.
- 20 srebrnih doz za cigarete.
- 20 moških zlatih verižic za ure.
- 30 ženskih zlatih zapestnic.
- 30 moških usnatih listnic.
- 30 ženskih usnatih ridikulov.

Upoštevačiji današnje teške ekonomske razmere, vsled katerih je novo osnovanim tvrdkam nemogoče s svojimi še tako dobrimi proizvodi prodreti v javnost, bore se z veliko konkurenco, poskušamo na ta reklamni način seznaniti širšo publiko z našimi prvorazrednimi parfumi, kateri so po strokovnjakih ter po najnovejših francoskih metodah in receptih prirejeni. Saj nam ni potreba uvoziti parfumerijo iz inozemstva, ker moremo v domovini isto doseči. V to reklamno-svrho razpisujemo sledeče tekmovanje s gori navedenimi nagradami, katere so obenem najlepša božična darila.

I. UGANKA.

Iz sledečih zlogov sestavi 4 besede spodaj navedenega pomena:

- A — ta — nav — I — dam — me — Du — ri — li — A — ja — ka —
1. A — — — — — Del sveta (Kontinent).
 2. I — — — — — Država ob Jadranskem morju.
 3. D — — — — — Največja reka v Jugoslaviji.
 4. A — — — — — Prvi človek na svetu.

II. POGOJI ZA TEKMOVANJE.

1. Tekmuje lahko vsak tu- in inozemec.
2. Vsak tekmovalci mora rešiti uganko točke I. in rešitev poslati v zaprti kuverti z rekomandiranim pismom na enega spodaj navedenih naslovov, a na kuverti mora naznačiti besedi »Nagradno tekmovanje«.
3. V tem pismu se mora izven rešene uganke navesti krstno in rodbinsko ime in točen naslov tekmovalca.
4. Vsak tekmovalci je obenem kupec ene steklenice parfuma našega proizvoda, raditega naj v to svrhu priloži v pismu, ali pa doznači po poštni nakaznici na spodaj označeni naslov znesek Din 60.— (nikakor pa v kolekih ali znakmah).
5. V to reklamno svrhu stavlamo za sedaj v promet 5 vrst prvorazrednih parfumov in sicer: Chypre, Jocke-Club, Mon Caprice, Prince of Wales, Ylang-Ylang. Vsak tekmovalci blagovoli naznačiti, katero teh vrst naj se mu pošlje.

III. SPLOŠNA DOLOČILA.

- a) Tekma se prične dne 20. oktobra 1924 in se zaključi 23. decembra 1924 ter morajo pisma z rešenjem in denarno pošiljateljvo najpozneje do tega termina prispeti ni enega spodaj navedenih naslovov. Rešitve, katere dosepejo po 23. decembru 1924 ne pridejo v poštev.
- b) Vsaka pravilna rešitev dobi tekočo številko, katere se tekmovalcem pošlje s steklenico parfuma. Zrebanje se vrši 24. decembra 1924 ob navzočnosti in v pisarni javnega bilježnika (notarja) Milana Mihaljinca v Zagrebu. Rezultat zrebanja se bo razglasil tekom osem dni v časopisih; razen tega se bo vsak dobitnik pismeno obvestil, dobitniki prili desetih nagrad brzojavno. — Oni, katerih rešitev ni pravilna, ali katerih znesek Din 60.— ni prispel, ne sodelujejo pri dobitkih, vendar v kolikor je znesek Din 60.— vplačan, se bo dotičniku parfumu poslal ne glede na to, ali je uganka dobro ali slabo rešena. — Nagrade se delijo dobitnikom osem dni po zrebanju. — Nagradni načrt je izdelan na podlagi 60.000 tekmovalcev in se bo za slučaj manjšega števila razdelilo sorazmerno manjše število nagrad.
- c) Naročene steklenice parfuma se pošljejo tekmovalcem s plačano poštnino.
- d) Vsak tekmovalci se izjavi sporazumno z navedenimi pogoji.
- e) Pisma z rešenjem in denarno pošiljateljvo naj se pošiljajo na naslov: Kr. javni not. Milan Mihaljinac, Zagreb, Ilica 39, ali pa na naslov firme.
- f) Vse nagrade so novo kupljeni prvorazredni predmeti, katerih del bo razstavljen v Zagrebu v izložbi tvrdke Braća Fussmann v veži Apolo-kina.

Zagreb dne 19. oktobra 1924.

AIDA,
proizvodnja parfumerije,
ZAGREB — B-cesta 19 a.

Na znanje slovenskim žagam

Mesečno kupimo, postavljeno vagon (15 ton = 30 m³) vsake slovenske postaje proti akreditivi ljublj. velebanke, borov in jelov les, paralelno rezan, brez gnilobe, razpok in poškodb.

Vrsta	Širina	Debelina	Dolžina metrov	Mesečni kvantum	Opaska	Rubrika za navdubo cene
1. Deske I. 50% brez grč 50% z grčami do 2 cm	30 cm	25 mm	4 (in več)	25 vagonov		
2. Deske II.	30 cm	25 mm	4 (")	25 "		
3. Deske III.	30 cm	25 mm	4 (")	25 "		
4. Deske kakor žagane I, II, III	18—34 cm	25 mm	4 (")	50 "		
5. Deske ca	10—30 cm	12, 13, 15	1—3.50 2.50	20 "		
6. " "	10—30 cm	18—30	1—3.50 2.50	20 "		
7. " "	10—30 cm	25 mm	1—3.50 2.50	30 "		
8. " "	10—30 cm	30 mm	2.50	5 "		
9. " "	10—30 cm	40 mm	2.50	5 "		
10. " "	10—30 cm	50 mm	2.50	5 "		
11. late	38 mm	12 mm	2—5 m 4 m	10 "		
12. " "	27 mm	25 mm	2—5 m 4 m	20 "		
13. " "	105 mm	12 mm	2—5 m 4 m	20 "		
14. " "	105 mm	15 mm	2—5 m 4 m	20 "		
15. " "	105 mm	18 mm	2—5 m 4 m	20 "		
16. " "	25 mm	6 mm	1 m in več	20 "		
17. plohi 1 mm Schmadmas	178 mm	63 mm	3 m	25 "		
18. " "	163 mm	63 mm	4 in 4.33 4.66, 5—	25 "		
19. " "	153 mm	63 mm	5.33, 5.66 6.33, 6.66	25 "		
20. " "	225 mm	75 mm	7—, 7.33 7.66, 8—	25 "		
21. mizar. blago	225 mm	75 mm	—	15 "		
22. " "	225 mm	13, 18, 24 26, 34, 54	—	50 "		
23. štafli	78 mm	58 mm	3, 4, 4.33 4.66, 5, 5.33 5.66—6— 6.33, 6.66 7, 7.33, 7.66	30 "		

Interesenti naj po kapaciteti svojih žag javijo, koliko morejo mesečno prevzeti od ponudnikar množine. Prevzema se na žagi. Dobavni rok se mora držati, prevzema se pa rado preko kapacitete brez daljših formalnosti. — Radi enostavnosti prosimo, da vpišete približne cene v zadnjo prazno rubriko. — Zajamčuje se diskretna uporaba cenj. ponudb, ki se vračajo v 8 dneh po dospelosti. — Cenj. interesenti, ki žele svojo žago neprestano zaposliti skozi 24 ur na dan, ki žele naglega denarnega prometa in vsled tega štediti z visokimi obrestmi in drugimi stroški, naj pošljejo svoje ponudbe na upravo „Slovenca“ pod „Lesna industrija“ 6536.

P. n.

Šivilje gospodinje

opozarjamo, da so zopet dospeli najboljši šivalni stroji in kolesa

„GRITZER“
V VSEB OPREMAH za rodbinsko in obrtno rabo. Istotam vseh vrst čevljarjski stroji „Adler“ kakor: cilindri, levoročni in kr. jaški.

Pouk v **vezanju ter krpanju perila in nogavic** (štolarje) brezplačno **edino** le pri: **Jos. Petelinc, Ljubljana** blizu Prešernovega spomenika ob vodi. Popravila sprejemamo.

Lepo posestvo

SE PRODA. Obstoječe iz hiše, rodovitnega vinograda, travnikov in njive, v najboljšem stanju, blizu rudnika, na prometnem kraju. Več se poizve v restavraciji RAJHENBURG ob Savi — Staj.

Čebulice hiacint in tulp

sem dobil oravkar iz Holandije ter jih oddajam po nizki ceni.

Al. Rorsika
trgovski vrtnar v Ljubljani
Bleichweisova cesta št. 3
Vrtača št. 3

Slavenska banka d.

podružnica: Ljubljana.

Centrala Zagreb

Vplačana delniška glavica in rezerve preko 120.000.000 Din.

PODRUŽNICE: Beograd, Bjelovar, Brod na Savi, Celje, Dubrovnik, Gor. Radgona, Kranj, Maribor, Murska Sobota, Novi Sad, Osijek, Sarajevo, Sombor, Sušak, Šabac, Šibenik, Vršac, Wien.

EKSPozITURE: Rogaska Slatina (sezonska), Škofja Loka in Jesnice.

AFILIJACIJI: Slovenska banka, Ljubljana, in Jugoslovenska industr. banka, d. d. Split
LASTNE AGENCIJE V JUŽNI AMERIKI: Buenos Aires, Rosario de Santo Fe;
V SEVERNI AMERIKI: v vseh večjih mestih direktne bančne zveze.

Posreduje vse bančne in trgovske posle z inozemstvom, posebno z Italijo in Avstrijo.

Olajšuje posle eksporterjem in importerjem s tem, da jim eskomptira menice v lirah kakor tudi v drugih inozemskih valutah.

Otvorja akreditive, izstavlja garantna pisma ter izvršuje vse bančne posle najkulantneje.

Vloge na knjižice in v tekočem računu obrestuje najpovoljneje.